

Munkedals
Kommun

Årsredovisning

2016

Fakta om årsredovisningen

Munkedals kommuns årsredovisning 2016

Årsredovisningen är kommunstyrelsens redovisning till kommunfullmäktige över det gångna årets verksamhet och ekonomi.

Det övergripande syftet med årsredovisningen är att ge kommuninvånarna, kommunfullmäktige och även andra intressenter relevant information om utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering samt den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut.

Årsredovisningen sammanställs och produceras av Munkedals kommuns ekonomienhet i samarbete med övriga verksamheter och bolag.

Årsredovisningen fastställs av kommunfullmäktige den 27 april 2017.

Foto omslagets framsida: Lasse Edwartz Bohusläningen

Produktion, layout, form: Hatech i Trollhättan

Tryck: Munkreklam AB, Munkedal, 2017

Innehållsförteckning

9

11

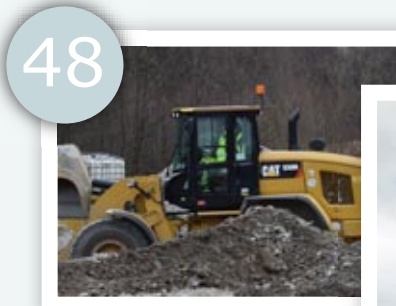
13

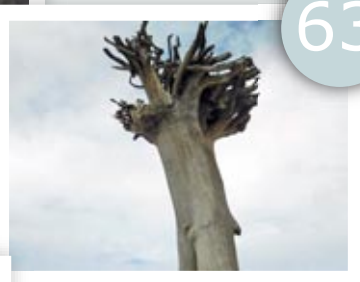
16

20

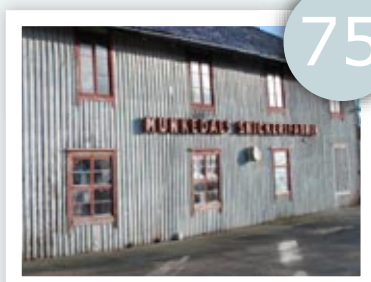
48

63

73

75

1. Inledning

Innehållsförteckning	3
Kommunens organisation	4
Korta fakta kommun	6
Kommunstyrelsens Ordförande	7
Året som gått	8
Kortfattad finansiell analys	9

2. Kommunens verksamhet

Utbildning	12
Individ- och familjeomsorg	14
Vård- och äldreomsorg	15
Kultur och fritid	16
Folkhälsa	17
Näringsliv	18
Arbetsmarknad	19
Integration	20
Miljöredovisning	21

3. Förvaltningsberättelse

Omvärldsanalys	24
Framtid	27
God ekonomisk hushållning	28
- Finansiell analys	28
- Finansiella nyckeltal	34
- Finansiella inriktningsmål	35
- Balanskravsutredning	36
Benchmarking - kommunal jämförelse	38
10 års översikt	40
Drift- och investeringsredovisning	42
Personalredovisning	44

4. Ekonomi

Redovisningsprinciper	47
Resultaträkning	49
Kassaflödesanalys	50
Balansräkning	51
Notförteckning	53

5. Kommunens samlade verksamhet

Uppföljning av Kommunfullmäktiges verksamhetsmål	64
Kommunstyrelsen	68
Byggnadsnämnd	71
Samverkansnämnder IT, Miljö och Lön	72
Kommunens verksamhet i extern regi	74
Koncernföretag	76

Övrigt

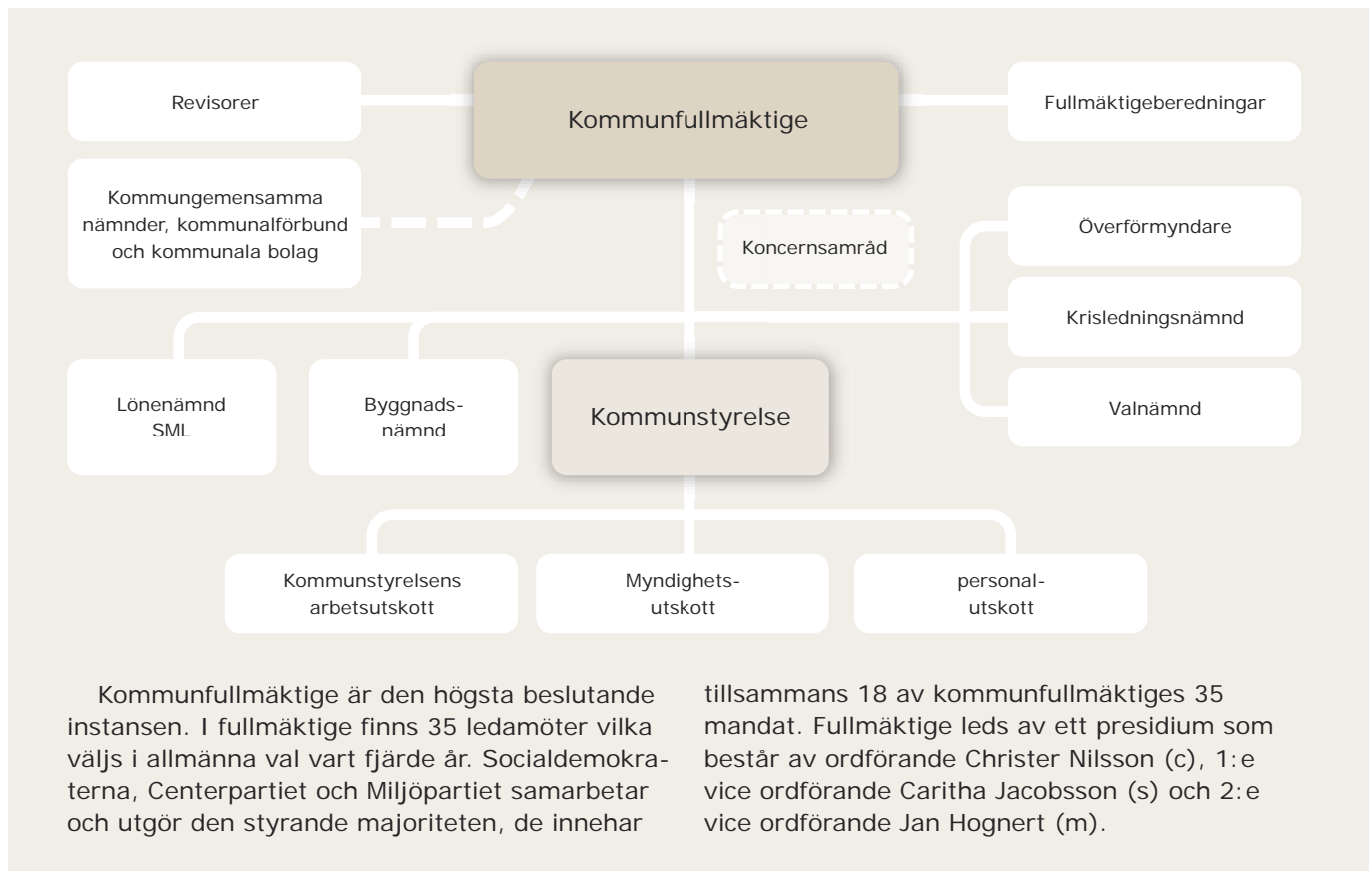
Begreppsförklaring	80
Revisionsberättelse	82

Kommunens organisation

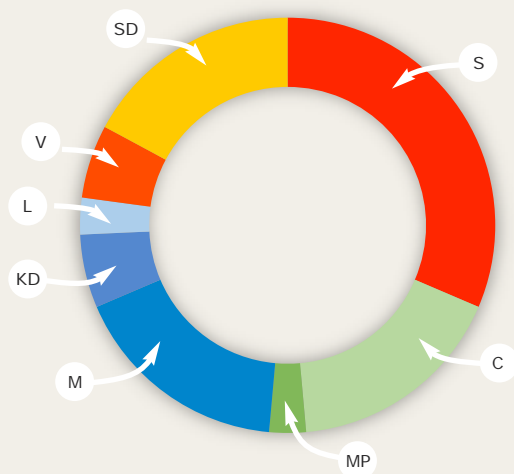
Munkedals kommunkoncerns organisationsschema

Kommunens verksamhet bedrivs till största del via de kommunala nämnderna och sektorerna. En allt mer betydande del bedrivs via kommunens koncernföretag (Munkedals Bostäder AB, Munkedals vatten AB, Dingle

industrilokaler AB och Vadholmen Foss 2:81 mfl AB) samt kommunens uppdragsföretag (Rambo AB, Kooperativa Hyresrättsförening Sörbygården och Dinglegården och Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän). IT-, Miljö- och Löneverksamheten bedrivs i nämndform tillsammans med Sotenäs och Lysekils kommun.

Mandatfördelning i kommunfullmäktige 2015-2018

- Socialdemokraterna (S), 11 mandat
- Centerpartiet (C), 6 mandat
- Miljöpartiet (MP), 1 mandat
- Moderaterna (M), 6 mandat
- Kristdemokraterna (KD), 2 mandat
- Liberalerna (L), 1 mandat
- Vänsterpartiet (V), 2 mandat
- Sverigedemokraterna (SD), 6 mandat

Kommunfullmäktige

Under 2016 har Kommunfullmäktige haft 8 möten och behandlat 79 ärenden. Kommunfullmäktiges sammanträden är öppna för allmänheten. Alla kommuninvånare har möjlighet att vara delaktiga i politiken tex genom att lämna in medborgarförslag. Under 2016 inkom tre stycken medborgarförslag.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen ansvar omfattar i princip all verksamhet och är också anställningsmyndighet för all kommunal personal (oavsett var i organisationen de befinner sig).

Kommunstyrelsens ordförande är Åsa Karlsson (s), 1:e vice ordförande är Karl-Anders Andersson (c) och 2:e vice ordförande är Ann-Sofie Alm (m).

Kommunfullmäktiges ordförande

Christer Nilsson (c)

Kommunstyrelsens ordförande

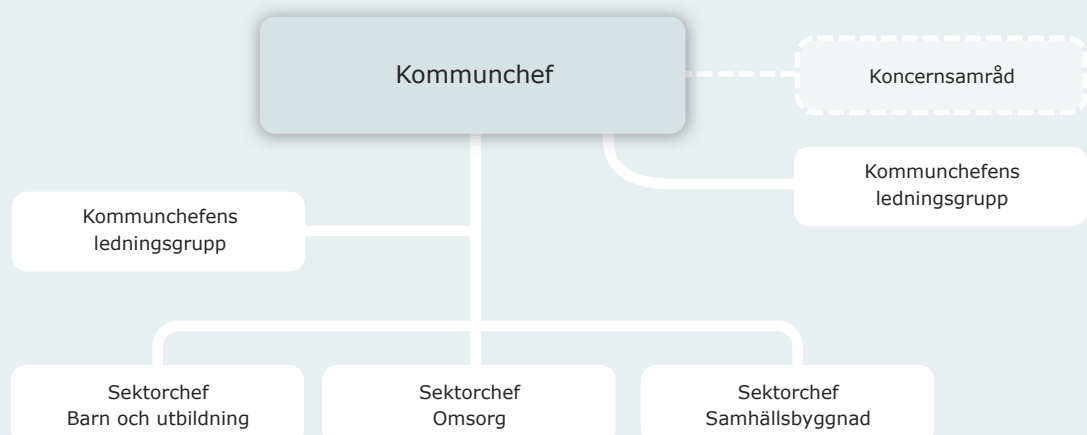

Åsa Karlsson (s)

Tjänsteorganisation

Kommunens tjänsteorganisation består av en förvaltning som är indelade i tre sektorer. Sektor omsorg, barn och utbildning och samhällsbyggnad samt ett kommunledningskontor. Kommunstyrelsens utser kommunchefen, som är den

högsta tjänstemannen i organisationen. Kommunchefen, Håkan Sundberg, ansvarar för planering och ledning i kommunen och samordning av kommunens verksamheter.

Korta fakta kommun

Munkedals kommun

Fakta Munkedal

Nyckeltal	2014	2015	2016
Antal invånare (31/12)	10 243	10 205	10 361
Skattesats	22,83	22,68	23,63
Antal anställda, kommunen	931	971	1019
Årets resultat, kommunen (mnkr)	-1,9	0,2	39,6
Årets resultat, koncernen (mnkr)	-0,3	3,3	37,7
Årets investeringar, kommunen (mnkr)	23,4	41,4	20,9
Årets investeringar, koncernen (mnkr)	61,9	64,2	70,2

Fördelning i kommunen

Kommundel	Andel av befolkningen	Antal företag
Hällevadsholm	13 %	146
Dingle	15 %	231
Hedekas	15 %	306
Munkedal inkl Valboryr	57 %	611

Finansiering av verksamheten

Munkedals kommun finansieras till största del av skatteintäkter och statsbidrag. För 2016 uppgick samtliga intäkter till 800 mnkr, där ca 55 % var skatteintäkter och 21 % generella statsbidrag. För året har riktade statsbidrag, som kommunen ansökt om, ökat och uppgår till 17 % av intäkterna. En ökning med ca 6 % -enheter från föregående år. Dessa bidrag kommer i första hand från Migrationsverket och Skolverket.

Kostnaderna 2016 fördelas enligt nedan diagram. Av kommunens totala kostnader på 761 mnkr så uppgår 75 % av kostnaderna från verksamheterna vård och omsorg samt pedagogisk verksamhet.

Kommunens kostnader per verksamhetsområde 2016

Vård och omsorg 41 %

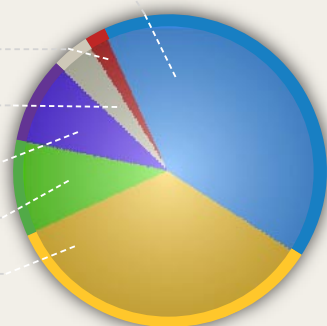
Kultur och fritid 2 %

Infrastruktur 4 %

Särskilt riktade insatser 9 %

Övrigt 10 %

Pedagogisk verksamhet 34 %

Kommunens intäkter 2016

Skatt 54,8 %

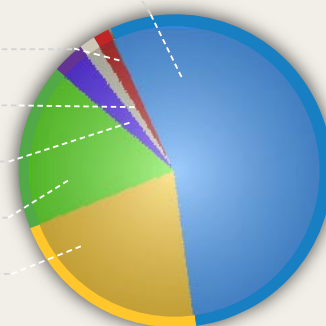
Hyror och arrenden 1,7 %

Taxor och avgifter 1,8 %

Övrigt 3,2 %

Bidrag 17,4 %

Generella statsbidrag 21,2 %

Kommunstyrelsens ordförande

Ett stort tack till alla anställda som bidrar till att göra Munkedal till en attraktiv arbetsgivare och attraktiv plats. Ni gör alla ett mycket värdefullt arbete.

Vad hände under 2016?

En tillbakablick visar att vi haft mycket stora utmaningar under året. Men när året avslutas har också mycket positivt hänt. Befolkningen ökar markant och är nu uppe i nivåer motsvarande början av 2000-talet. Inflyttningen överstiger utflyttningen, vilket är mycket glädjande. Resultatet är uppe i rekordhöga nivåer och uppgår till +39,6 mnkr och måluppfyllelsen är god.

Befolkningsökningen har medfört ett stort tryck på den kommunala förskolan. Invigning av tillbyggda förskolan på Önnebacka under våren då antalet avdelningar från fyra till sju avdelningar inte har räckt till. Därtill har flera nya avdelningar öppnats i kommunens samtliga tätorter.

Ökat tryck har också märkts i grundskolan och på gymnasiet. Verksamheterna har på ett fantastiskt sätt anpassat sig till de snabbt förändrade/ökade behoven. En satsning på IT har skett till skolan. Samtliga elever i årskurs 7 har nu egna datorer.

Under året som gick påbörjades diskussioner med Västra Götalands Regionen om köp av lokaler i Dingle. Köpet slutfördes under 2017. En stor del av den trångboddhet som rådde för våra ensamkommande barn samt för kommunens vuxenverksamhet kunde lösas genom detta köp.

Vi har under året satsat på att öka tillgänglig mark för bostäder och företagare. Ett steg i den riktningen var köp av gamla Sohlberg. Vi har också övertagit förvaltningen av kommunens bostadsbolag vilket vi hoppas kan ge samordningseffekter och snabbare bostadsbyggande i närtid.

Verksamheten kring ensamkommande barn har haft ett uppdrag att på mycket kort tid öka markant. För att nu under slutet av året och inför kommande år ställa om igen och minska. Ett stort samarbete sker mellan integrationsenheten och verksamheten kring fritidsgården. Fritidsgården fick under året nya tillfälliga lokaler där antalet besökare ökar stadigt.

Inom omsorgsverksamheten har vi fattat inriktningsbeslut att minska antalet särskilda boenden. För att effektivisera verksamheten och samtidigt kunna möta framtida ökning av antalet äldre. Brukarundersökningen inom hemtjänsten visar på fortsatt mycket

Åsa Karlsson

goda resultat. Tidigare ökningen av beviljade timmar inom hemtjänsten börjar nu sjunka något vilket är mycket positivt. Kostnaden för omhändertagande av barn fortsätter att öka, då det är fler barn. Fokus på hemmaplanslösningar börjar sakta ge effekt. Antalet placerade dygn på institution sjunker.

Ohälsotalen är fortsatt höga och ökar något, detta är ett prioriterat område kommande år. Ny resursfördelningsmodell är framtagen för att öka tydligheten i hur kommunens anslag fördelas mellan olika verksamheter. Den beräknas tas i bruk i budget 2018.

Framtiden

Arbetet med att få budget i balans fortsätter. Vi måste ta höjd för kommande stora investeringsbehov. Viktiga beslut är strukturen inom skolan och inom äldreomsorgen. Vi måste också få förbättrade resultat inom skolan.

Öka digitaliseringen inom kommunens verksamheter med fokus inom omsorgsverksamheterna. Vi måste vara en god arbetsgivare för att attrahera/rekrytera och bibehålla personal.

Vi ska skapa goda livsmiljöer genom ett ökat bostadsbyggande och god infrastruktur/kommunikationer, en god kommunal verksamhet och sist med inte minst ett bra samarbete med näringsliv/föreningar och besöksnäring för att göra Munkedal till en attraktivare kommun.

Med gemensamma krafter försätter vi att utveckla verksamheten och få en god kommunal service för kommunens medborgare.

Ett stort tack till er alla.

Åsa Karlsson
Kommunalsråd

*” Inflyttningen
överstiger utflyttningen,
vilket är mycket
glädjande ”*

Året som gått

Resultatet från året visar på ett överskott på 39,6 mnkr. Måluppfyllelse som pekar åt rätt håll och befolkningen ökar markant.

Några axplock från året som gått

Kommunen har inlett ett samarbete som sträcker sig till och med 2018, med Tillväxtverket, Västra Götalandsregionen och Kommunalförbundet Fyrbodals som syftar till att öka kommunens attraktionskraft för näringslivs- och landsbygdsutvecklingen samt besöksnäringen.

Under året startade processen kring kommunens ambitioner att förvärva fastigheten Dingle Naturbruksskola från Västra Götalandsregionen. Förvärvet förväntas vara klart februari 2017. Syftet med förvärvet är att till skapa ett Utbildnings- och Utvecklingscentrum i Munkedal med en utveckling av gymnasie-, Komvux och yrkesinriktad vuxenutbildning, naturbruksutbildning i regi av Dingle Gymnasium AB och Västra Götalandsregionen. Ytterligare ett syfte är dels att möjliggöra för nyetablering av företag men även samarbeta med befintliga företag i kommunen för att täcka dagens och framtida behov av kompetens.

Samarbete har inletts under året, med kommunalförbundet Fyrbodals, om utveckling av en så kallad gemensam Kompetensförsörjningsplattform. Syftet är att möta dagens och morgondagens behov av kompetensförsörjning inom näringslivet och välfärdssektorn.

Inom utbildning ökar antalet barn inom förskolan vilket medfört att flera nya avdelningar öppnat. Vuxenverksamheten har länge varit trångboddad, även här har antalet elever ökat. Verksamheten flyttade under året till Dingle från Munkedal. De nya lokalerna medför möjlighet att starta nya yrkesutbildningar,

Förvärv av Vadholmen Foss 2:81 mfl Ab innebär möjligheter att planlägga "Sohlbergsområdet" för bostäder och verksamheter.

Medborgarcentrum har inrättats i kommunhusets entré. Verksamheten är samlokaliserad med kommunens huvudbibliotek vilket har skapat förutsättningar för en viktig och naturlig mötesplats för kommunens invånare. Detta syns också tydligt i ökningen av utlåning av barn- och vuxenlitteratur.

Resultat och måluppfyllelse

Årets resultat är unikt för Munkedals kommun. Kommunen budgeterar med resultat på 11,4 mnkr för att skapa goda förutsättningar för att klara kommande års utmaningar. Under året har tillförts intäkter av engångskaraktär vilket i hög grad bidragit till det positiva överskottet. Därtill finns medel till förfogande som inte är förbrukade. Resultatet förstärker kommunens egna kapital. Nettokostnaderna minskar vilket är mycket positivt. Obalanser jämfört med budget finns fortfa-

rande för Individ- och familjeomsorg samt inom vård- och äldreomsorg.

Det är viktigt att arbetet med "ekonomi och verksamhet i balans" fortsätter. För att fortsätta det långsiktiga och uthållighetskrävande arbete som krävs för att dels genomföra effektiviseringar men även att arbeta med välfärdstjänster på ett annorlunda sätt. Ett åtgärdsförslag för 2017-2018 antogs av kommunstyrelsen som dels bygger på effektiviseringar inom befintliga verksamheter och förslag till strukturella förändringar inom äldreomsorgen och barn och utbildningsverksamheten.

Måluppfyllelsen för verksamhetens inriktningsmål är positiv för året. Kommunfullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning mycket mer positiv än tidigare år. Detta gäller också för kommunfullmäktiges inriktningsmål för verksamheten.

Utmaningar framåt

För att möta kommande utmaningar (demografiska, investeringar, strukturförändringar) krävs att Munkedals kommun blir en attraktiv kommun utifrån många perspektiv. Ökad attraktionskraft innebär en positiv utveckling av antalet invånare, näringsidkare, arbetstillfällen och därmed en förbättrad skattekraft.

Några förutsättningar som bör vara uppfyllda för ökad attraktionskraft;

- ▶ Attraktiv arbetsgivare både inom näringslivet och välfärdssektorn
- ▶ Varierat bostadsutbud med god tillgång till industrimark och tomter
- ▶ Förskola samt Grund- och Gymnasieskola med hög kvalitet. En skola som genererar måluppfyllelse för den enskilda individen som i sin tur leder till anställningsbarhet.
- ▶ Mötesplatser för kommunens invånare som kan symbolisera strävan mot öppenhet och tolerans
- ▶ Förmåga att skapa nätverk med externa partners inom näringsliv, högskola/universitet och region.
- ▶ Förmåga att värna varumärket och kommunicera det på ett professionellt sätt.

Kortfattad finansiell analys

Året 2016 sammanfattas med ett gott resultat och en måluppfyllelse som pekar i positiv riktning.

Årets resultat och nettokostnadsutveckling

För året redovisas ett överskott + 39,6 mnkr. De senaste åren har resultatnivån varit låg och till och med negativ. Bokslut 2014 -1,9 mnkr och bokslut 2015 +0,2 mnkr. Årets resultat beror till största del på intäktsökning framförallt i form av statsbidrag. De senaste året kännetecknas av förstärkning av intäkter från staten. Årsskiftet 2015-2016 erhöll kommunen 20,7 mnkr, merparten 16 mnkr flyttades över 2016. Under året har också ersättningen från Migrationsverket ökat markant. Skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår till 608 mnkr och ökar med 10 %. Detta gör att nettokostnadsutveckling hejdas och uppgår till 3,2 %, vilket är mycket positivt.

Soliditet och eget kapital

Det goda resultatet medför att kommunens egna kapital förstärks väsentligt med 20,8 %. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt är nu också positiv. Att soliditeten förstärks beror på årets resultat, låga investeringsutgifter samt att någon nyupplåning ej gjorts.

Årets investeringar

Investeringsvolymen för året är låg och uppgick till 20,9 mnkr. Investeringsstakten de senaste tre åren ligger i snitt på ca 31 mnkr per år. Tack vare mycket bra resultat samt lägre utgifter för investeringar ökar självfinansieringsgraden till 294 % (46 %). Under året har kommunen erhållit 4,2 mnkr i investeringsbidrag främst rör det statsbidrag för fiber samt ersättning för insats i väg.

God ekonomisk hushållning, balanskrav och resultatutjämningsreserv

Kommunfullmäktige har i **riktlinjer för god ekonomisk hushållning** antagit fyra finansiella mål. För 2016 bedöms två mål vara helt uppfyllda. Resultatmålet, som för året uppgick till 6,5 %, ett genomsnitt de senaste tre åren visar på 2,24 %. Resultatmålet är det viktigaste för kommunen att nå framöver, för att kunna uppnå soliditetsmålet 2019. Självfinansieringsgraden av investeringar landar på 294,4 % och är därmed råge uppfyllt. Soliditetsmålet är inte uppfyllt, men förbättras. Endast skattemålet är inte alls uppfyllt för året.

Sammanvägda bedömningen för 2016 är att Munkedal har god ekonomisk hushållning.

Balanskravet innebär att för budgeten, när den beslutas, måste intäkterna överstiga kostnaderna. Skulle resultatet när året är slut ändå vara negativt måste detta kompenseras med överskott inom tre år. En balanskravsutredning genomförs årligen för att fastställa om balanskravet är uppfyllt. Utredningen visar för året att kommunen uppfyllde det lagstadgade balanskravet med ett resultat efter balanskravsjusteringar på 39,0 mnkr.

I riktlinjerna för god ekonomisk hushållning har kommunfullmäktige också beslutat om att, enligt särskild lagstiftning, använda sig av **resultatutjämningsreserv (RUR)**. Reserven avser att utjämna för konjunktursvängningar. Lagstiftningen gäller från 2013. I riktlinjer framgår vid vilka förutsättningar avsättning till RUR får ske samt under vilka förutsättningar användning av reserven tillåts. För 2016 uppfylldes det lagstadgade balanskravet då resultatet efter balanskravsjusteringar uppgick till 39,0 mnkr. Detta resultat ställs mot 1 % av skatteintäkter och generella statsbidrag som gav ett överskott på 6,1 mnkr. I riktlinjerna framgår att RUR endast får uppgå till 10 mnkr. För 2016 föreslås en ökning av avsättningen med 3,9 mnkr och därmed är reserven uppe i maximal avsättning.

Kommunens verksamhet

➤ Utbildning	12
➤ Individ- och familjeomsorg	14
➤ Vård- och äldreomsorg	15
➤ Kultur och fritid	16
➤ Folkhälsa	17
➤ Näringsliv	18
➤ Arbetsmarknad	19
➤ Integration	20
➤ Miljöredovisning	21

Utbildning

Året som har gått har präglats mycket, av att under slutet av 2015 kom många nyanlända till Munkedals kommun, vilket medförde att förskolor och skolor fått utöka sina verksamheter både när det gäller lokaler och resurser.

Skolorna mobiliserade ett mottagande vilket innebär att eleverna snabbt kom in i klasser. Under året har anställts modersmåls lärare, studiehandledare och lärare i Svenska som andra språk. Centrala elevhälso-teamet har utökats för att kunna möta ett större antal elever.

Ett lokalt team har tillsammans med ett team hos Skolverket tagit fram handlingsplaner i syfte att stärka nyanländas lärande.

Under sommaren har sommaraktiviteter erbjudits nyanlända elever i grundskolan. Fokus var svenska och matematik där studiehandledarna kunde se en tydlig nivåhöjning på framförallt Matematik men även i Svenska.

Fakta utbildning

Nyckeltal	2014	2015	2016
Nettokostnad (mnkr)	180,3	180,1	191,9
Nettokostnadsutveckling (%)	3,9	-0,1	6,6
Antal låg- och mellanstadieskolor	5	5	5
Antal högstadieskolor	1	1	1

Förskola

Barnomsorgen har utökat sitt barnantal mycket under året. Ökningen har skett inom förskoleverksamheten medan fritidsverksamheten ligger kvar på ungefär samma nivå. Detta har medfört att flera nya förskoleavdelningar har öppnats i egen regi där till kommer en ny friförskola. Trots det är kön till förskolan hög ca 80 barn (december 2016).

Unikum, en digital kommunikationsplattform, har införts och implementerats på alla förskolor för att få en lättare kommunikation mellan hemmet och förskolan. Förskolorna har arbetat med mattelyftet, en fortbildning som ges av Skolverket, och även varit med och utvecklat den gemensamma Teknikplanen som ska genomsyra hela verksamheten från Förskola till Gymnasium.

Barnomsorg och fritidshem

(antal barn)	2014	2015	2016
Fritidshem	425	452	450
Förskola	446	445	472
Köpta platser	5	8	12
Förskola i privat regi			7
Pedagogisk omsorg	26	26	27
Summa	902	931	968

Källa: Procapita. Antal barn är årssnitt.

Personaltätheten har ökat något i förskolan. Detta till följd av riktade statsbidrag.

Antal barn per årsarbetare

Nyckeltal	2014	2015	2016
Förskola	5,9	6,1	6,2
Pedagogisk omsorg	5	5,6	5,4
Fritidshem	21,7	20,5	21,5

Antal anställda enligt inlämnad SCB-statistik i okt 2016 med snitt antal barn i verksamheterna

Grundskola

Grundskolan avslutade under året det sk PISA-projektet som har handlat om gemensam styrning och ledning. Resultatet av projektet är en matematikplan för ökad likvärdighet inom undervisningen och för att höja resultaten.

Det har arbetats mycket i ämnesnätverk eller sk Röda-tråden-grupper. Det innebär ett kollegialt lärande, inte bara inom egna skolenheten, utan också utbyte med andra skolenheter. Det har också utförts sambedömning av de nationella proven. Detta för att få likvärdig bedömning och analys av elevernas kunskapsutveckling.

En satsning görs för att öka datortätheten i skolorna, vilket inneburit att för årskurs 7 har alla elever egen dator att arbeta med.

Större delen av samtliga lärare har gått skolverkets kompetensutvecklingsinsats "Läslifftet" som syftar till att öka måluppfyllelsen för alla barn.

Antal elever i grundskolan ökar stadigt år från år. Till stor del beroende på det ökade antalet nyanlända barn, ökningen märks tydligast på Bruks- och Kungsmarksskolan.

Grundskola

(antal elever)	2014	2015	2016
Munkedalskolan	262	274	276
Bruksskolan	181	186	209
Centrumskolan	132	141	150
Hällevadsholms skola	91	89	85
Hedekas skola	109	107	111
Kungsmarksskolan	321	315	344
Summa	1 096	1 112	1 175

Källa: Årlig redovisning - avrundat elevantal per enhet, årssnitt- Procapita.

Gymnasiet

Gymnasieungdomarna har blivit fler under året. Mycket beroende på de många nyanlända ensamkommande barnen. Antalet elever i egna kommunala verksamheter har ökat med 22 elever mellan år 2015

Krokodil Önnebacka förskola.

och 2016. Efter många år av trångboddhet, flyttade Kunskapens hus till Dingle under 2016.

Genomströmningen på gymnasiet är riktigt god. 81,4% av de elever som läser på ett högskoleförberedande program tar examen inom tre år. 67,2% av eleverna på gymnasiet tar examen inom tre år och 74,1% tar examen inom fyra år. Hälften av dem har grundläggande högskolebehörighet.

Gymnasieskola

(antal elever)	2014	2015	2016
Fristående annan kommun	46	53	52
Fristående egen kommun	10	11	10
Kommunal annan kommun	263	251	245
Kommunal egen kommun	66	82	104
Region annan kommun	2	4	8
Region egen kommun	10	7	
Summa	397	408	419

Källa: Procapita snitt mars och oktober.

Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen har under de senaste åren ökat mycket. Under året flyttade Kunskapens Hus hela sin verksamhet från Munkedal till Dingle.

I Dingle finns det goda förutsättningar för att bygga funktionella individanpassade verksamheter. I och med den stora ökningen av nyanlända elever, både vuxna och ungdomar, har analyser och uppföljningar visat ett stort behov av olika former av yrkesutbildningar. De nya lokalerna har gjort det möjligt att starta nya yrkesutbildningar, såsom fastighetsskötsel, svets och ett omvårdnadsprogram som anpassats till nyanlända.

Individ- och familjeomsorg

IFO (Individ och Familjeomsorgen) är en del av socialtjänsten som ser till att invånarna i Munkedals kommun får det stöd som behövs, när det behövs och utifrån den enskildes behov. Det finns flera olika delar inom IFO där socialsekreterare arbetar med olika sorters stöd. Vuxengruppen ger försörjningsstöd med syfte att komma ut i egen försörjning och stöd gällande våld i nära relationer. Beroendemottagningen ger stöd till både vuxna och ungdomar med beroende. Barn och unga gruppen ger stöd till barn, ungdomar och föräldrar, till barn utan vårdnadshavare, familjehem och ger stöd i familjerättsliga frågor. IFO har familjebehandlare som utför olika insatser i form av stöd till barn, ungdomar och deras familjer. IFO arbetar utifrån alla människors lika värde.

IFO har under 2016 ställts inför spännande utmaningar bl a i form av ny organisation, utveckling för säker handläggning, övertagande av myndighetsutövningen för de ensamkommande barnen mm. För första året på länge har anmälningarna gällande barn och unga sjunkit, totalt 218 (243) samt att färre utredningar har inletts totalt 134 (149). Tillsynsmyndigheten IVO (Inspektionen för Vård och Omsorg) granskade arbetet med att ta emot anmälningar kring barn och unga samt vissa utredningar och gav ett mycket gott betyg.

Förebyggande arbete – målsättningar barn och unga

Socialsekreterarnas roll inom barn och unga är att utreda barns behov, att säkerställa att de får det stöd som de behöver, se till att de får rätt vårdinsats så som boende i familjehem eller i ett hem för vård och boende (HVB) och följa dem under placeringen.

I uppdraget ingår också att rekrytera, utreda och handleda familjehem. Då antalet placerade barn fortsatt är högt har verksamheten utökats. Detta också för att kunna mer aktivt arbeta med att rekrytera nya egna familjehem i stället för att köpa familjehem från externa aktörer. En förskjutning har skett under året från placering av barn i institution till familjehem. Antalet placerade barn har legat på en hög nivå under en längre tid. Målsättningen är att fler barn har återförenats med sina vårdnadshavare.

Öppenvårdsverksamheten startades upp under 2016, där ungdomar, föräldrar och familjer kan få stöd av familjebehandlare under eller efter utredning med olika insatser som familjebehandling, familjestödande samtal, barnsamtal, föräldrasamtal. Familjebehandlarna utför också observationer som ett komplement i barnavårdsutredningar vilket innebär att familjer inte behöver bo på institution. Utredning kan nu genomföras på hemmaplan, i de fall familjen bedöms kunna bo hemma.

Förebyggande arbete – målsättningar vuxna

Ett förebyggande arbete startades upp under 2016 avseende att få ut människor ur långvarigt försörjningsstöd till annan försörjning. Detta har resulterat i en minskning med 20 hushåll, målet var 14 hushåll. Arbetet med försörjningsstödet har för första gången på många år resulterat i lägre kostnader. De unga vuxna som idag har försörjningsstöd är de som har någon form av arbetshinder. Arbetsföra unga vuxna har idag sysselsättning i Munkedals kommun.

Beroendemottagningen arbetar för att kunna ge mer stöd på hemmaplan och på samverkan med andra närliggande kommuner. En av socialsekreterarna arbetar mot unga vuxna och har haft information i gymnasieskolorna som en del i förebyggande arbete mot droger/beroende.

Fakta Individ- och familjeomsorg

Nyckeltal	2014	2015	2016
Nettokostnad (mnkr)	40,3	51,6	56,0
Nettokostnadsutveckling (%)	31,3	28,0	8,5
Antal orosanmälningar barn	275	243	218
Antal barn med institutionsvård	18	22	17
Antal vård dygn på institution (barn)	2 586	3 614	2 711
Antal familjehemsplaceringar (kommunens regi)	14	17	21
Antal familjehemsplaceringar (köpt plats)	14	14	15
Totalt antal hushåll med ekonomiskt bistånd (st)	205	222	238

” För första året på länge har anmälningar gällande barn och unga sjunkit ”

Vård- och äldreomsorg

Avdelning Vård och äldreomsorg är till för personer som har behov av stöd, omsorg och vård. Över 300 anställda utför sitt arbete inom verksamheterna hemtjänst, vård- och omsorgsboende, hemsjukvård, rehab, dagverksamhet och anhörigstöd.

Fakta Vård- och äldreomsorg

Nyckeltal	2014	2015	2016
Nettokostnad (mnkr)	123,1	134,1	134,5
Nettokostnadsutveckling (%)	9,9	9,0	0,3
Antal platser särskilt boende 31 dec	129	129	119
Antal korttidsplatser 31 dec	13	13	13
Antal vårdtagare hemtjänst	190	188	195
Antal beviljade hemtjänsttimmar	90 587	97 901	90 935
Antal verkställda hemtjänsttimmar	78 122	84 153	83 271
Antal särskilda boenden	5	5	5

Äldreomsorg i förändring

Befolkningen i Sverige lever längre än tidigare. En stor grupp bland de äldre har ett omfattande vård- och omsorgsbehov, bl a de med demens. Kommunen måste planera för det växande behovet av vård och omsorgsboende och bygga utifrån de boendes behov men också göra lokalerna funktionella för de som ska arbeta där. Just nu pågår ett sådant arbete som kommer vara i fokus under lång tid framöver. Kommunfullmäktige har fattat ett inriktningsbeslut som innebär att minska från fem till tre äldreboende i kommunen. Några omoderna boende kommer avvecklas, andra byggs om och förbättras och ett helt nytt äldrecenter planeras. Men strukturförändringen handlar inte bara om vård- och omsorgsboende, det handlar om fler mötesplatser, välfärdsteknologi, intern och extern samverkan, nya arbetssätt etc. Flera åtgärder är redan genomförda, andra pågår eller förbereds.

Välfärdsteknologi får allt större betydelse inom kommunens äldreomsorg för att ge bättre service och samtidigt hålla ner kostnaderna. Exempel på teknik som idag är digitala trygghetslarm, tillsyn via webbkamera på natten, GPS-larm, nyckelfria lås, hotell-lås på boenden, mobil dokumentation mm.

Samverkan med andra vårdgivare är nödvändig för att kunna ge de mest sjuka äldre en säker vård och omsorg med god kvalitet. En lokal närsjukvårdsgrupp har bildats tillsammans med Närhälsan och Vårdval Rehab i syfte att kunna erbjuda en bättre och mer sammanhållen vård och omsorg. Ett annat exempel är Samverkande sjukvård vilket innebär att hemsjukvården samarbetar med 1177 och ambulansverksamheten med målsättning att skapa trygghet för befolkningen.

Bemanning och rekrytering

En utav de största utmaningarna är kanske ändå att kunna behålla och rekrytera personal med rätt kompetens. För att säkra behovet av kompetensförsörjning pågår flera viktiga satsningar. Strategier för att kunna erbjuda heltidsanställningar prövas och ca 40 fler medarbetare inom äldreomsorgen har kunnat erbjudas heltid. Bemanningseenheten har flyttats organisatoriskt till kommunövergripande nivå, i syfte att kunna arbeta mer strategiskt med bemanningsfrågor. Projektet "Ung Omsorg" har startat som ska leda till att skapa meningsfulla möten mellan generationer när ungdomar besöker och erbjuder de äldre på äldreboenden olika aktiviteter. Ett första extrajobb för ungdomar som kan locka till att se vård- och omsorg som ett framtida yrkesval. I samarbete med Kunskapens Hus pågår en valideringsutbildning för utbildade vikarier som innebär att det till sommaren kommer finnas 24 fler utbildade undersköterskor tillgängliga för arbete. En handledarutbildning har genomförts och enheterna inom äldreomsorgen har under året tagit emot 70 elever, vilket också är ett värdefullt rekryteringsunderlag.

Framgångsrikt arbete

Trots ansträngd ekonomi, ökade krav och rekryteringssvårigheter har chefer och medarbetare med stort engagemang utfört ett mycket framgångsrikt arbete. Kommunen har fått mycket positiv uppmärksamhet, bland annat för det fina resultatet i brukarundersökningen där hemtjänsten hamnar som nr 7 i rankingen för hela Sverige. Hemtjänstens arbete med matlagning i hemmet är uppmärksammat och verksamheten har tagit emot studiebesök från många kommuner. Det aktiva samarbetet med seniornätverket har uppmärksamrats i hela Sverige och i somras var Äldreminister Åsa Regnér på besök för att ta del av hur kommunen arbetar med äldreomsorgen.

Det finns ett ömsesidigt beroende mellan äldreomsorgen och landstingens hälso- och sjukvård. Det krävs därför lösningar för att kommunerna och landstingen ska kunna samarbeta och fördela ansvaret för äldres vård och omsorg mellan sig, och på så sätt säkerställa kvaliteten samt minimera de totala kostnaderna.

” nytt äldrecenter ”

Kultur och fritid

Kultur-och fritid arbetar på bred front med läsfrämjande åtgärder, kulturarv, offentlig miljö, gemenskapsfrämjande evenemang och våldsförebyggande arbete.

Bibliotek

Biblioteket har under året framgångsrikt arbetat med barn- och pensionärsgrupper för att främja det livslånga lärandet. Från sagostund till författarbesök riktad mot tonåringar till bokcirklar för barn och vuxna, bio på skolloven och IT-café. Verksamheten har också genomfört aktiviteter som "Språkpuffens dag" som uppmärksammades med teater för förskolebarnen samt "Pop up-bibliotek" på Saltkällans badplats. Under hela sommaren pågick också "Sommarboken" för alla barn mellan 8-12 år. Under december fanns för första gången en julkalender som blev populär hos både stora och små.

En viktig del har varit ökat samarbete med skolorna. Barn-och ungdomsbibliotekarien har kunnat öka sin närvaro på skolorna. Invigning av Medborgarcentrum och renovering av bibliotekets lokaler har slutförts, vilket har skapat en viktig och naturlig mötesplats för alla kommunens invånare. Utlånings-siffrorna talar sitt tydliga språk. I samband med ombyggnationen har det införts självservicemaskin för utlån.

Under året har 72 043 böcker lånats ut, siffran är exl. e-media. Det innebär en utlåning på huvudbiblioteket med 6,95 böcker per invånare. Utlåningen har ökat med 7 % totalt från 2015, som var ett rekordår, och siffran för barnböcker har en ökning med 24 %.

Kultur

Kulturarven Lökeberg, Stenehed och Torp är viktiga platser som bärare av en unik kultur och markerar bygdens värde bakåt i tiden och även som värde för besöksnäringen. Där hållristningen på Lökeberg är ett exempel.

Det gångna året har 22 kulturella program såsom musik och föreläsningar erbjudits vuxna invånare. Totalt har 1 367 personer deltagit vilket innebär att det i genomsnitt har lockats 62,1 besökare per arrangemang. För barn och ungdom har 12 arrangemang genomförts framför allt på sport- och kulturlov (tidigare höstlov) med sammanlagt 362 besökare. Kulturplaneten med olika aktiviteter har genomförts under 5 dagar på sommaren för 12 st socioekonomiskt utsatta barn. Detta med stöd från Folkhälsorådet.

Skolorna, från förskoleklass till åk 9 har genom "Skapande skola" tagit del av kulturella arrangemang och pedagogiska insatser. Förskolebarn och vissa årskurser har utöver detta erbjudits kulturarrangemang.

För kultur i offentlig miljö har konstverk installerats vid Hällevadsholm skola och arbete har påbörjats vid Hedekas torg.

Kommunen har 19 kulturföreningar och har genomfört flertalet arrangemang. Under 2016 genomfördes 698 st kulturprogram, 194 st studiecirklar och 74 st annan folkbildningsverksamhet.

Ung Fritid

Ung Fritids verksamhet har under året kopplats starkare till kommunens högstadieskola.

Idag arbetar fritidsledare kvällstid på fritidsgården och dagtid i elevcaféet på högstadieskolan.

På fritidsgården har verksamheten utvecklats på ett mycket positivt sätt och har en betydligt större ungdomskrets än tidigare. Här samlas nu föreningsaktiva med icke-föreningsaktiva, nytilkomna invånare med ortsfödda, flickor som pojkar. Fortfarande är övervägande delen av besökarna pojkar men antalet flickor har ökat sakta men säkert. Besöksantalet har ökat med c:a 30%.

Under sommaren erhöll 64 ungdomar feriepraktik. Mertalet av praktikplatserna finns inom kommunens egna verksamheter, till det kommer praktik hos två privata företagare och föreningslivet har bidragit med 12 platser.

Fritid och turism

Munkedal är en kommun med ett mycket rikt föreningsliv med ca 135 registrerade föreningar. Antalet föreningar som får föreningsbidrag uppgår till 75 st.

2016 års fritidspris tilldelades Johan Sörekling, Munkedals IF. Priset för årets ungdomsledare delades mellan Robbie Speers och Simon Thorén i Valhalls Boxningsklubb och priset till årets föreningsledare gick till Peter Kristiansson, Hedekas IF. Kommunen har en helårsöppen turistbyrå, sedan fem år belägen i Håby. Turistbyrån har mellan 5 – 6 000 besökare varje år.

Popup bibliotek Saltkällans badplats.

Folkhälsa

Munkedals kommun undersöker tryggheten i samhället

Folkhälsa handlar om hur befolkningen mår, men också hur hälsan utvecklas och hur den fördelar sig mellan olika grupper i samhället. En god hälsa har inte bara betydelse för enskilda människors välbefinnande och livskvalitet, utan även för samhällets utveckling och ekonomiska tillväxt.

Folkhälsoarbete syftar till att förbättra hela befolkningens hälsa. Förutsättningarna för en god hälsa påverkas av våra levnadsvanor, våra livsvillkor och den omgivande miljön.

Viktiga händelser

Under året har kommunen arbetat tillsammans med polisen och genomfört en trygghetsundersökning. Syftet med trygghetsundersökningen är att lyssna in vad invånarna upplever är viktigt för att de ska känna sig trygga och säkra i sin närmiljö. Undersökningen visar att buskörning och fortkörningen upplevs vara de största problemen och detta har resulterat i att kommunen och polisen skapat medborgarlöften att arbeta med detta.

2016 genomfördes en drogvaneundersökning bland skolungdomar. Undersökningen görs vart tredje år i årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet. Årets mätning visar att färre ungdomar röker och använder narkotika i kommunen än genomsnittet i Västra Götaland, men däremot är det fler yngre ungdomar som dricker alkohol och blir bjudna på alkohol av sina föräldrar.

Under 2016 sammanställde kommunen också en Valfärdsredovisning som beskriver befolkningens levnadsvillkor och hälsa. Redovisningen pekar på utmaningar som kommunen har när det gäller att arbeta med få elever att fullfölja studier och få fler elever som läser vidare till högre studier, samt ohälsotal, övervikt och fetma bland befolkningen. Sammanställningen visar även på positiva sidor som att det sker färre brott i kommunen än i riket och att det är mer ovanligt att man utsätts för hot om våld.

Folkhälsopolitiska rådet i Munkedals kommun har under året bidragit med ekonomiska medel till ett flertal olika projekt och insatser, bland annat utbildning i vägledande samspel (ICDP) för personal som möter barn och familjer, webbaserat anhörigstöd, idrottskola för barn samt lovaktiviteter för socioekonomiskt utsatta barn.

Varje år delar folkhälsopolitiska rådet ut ett folkhälsopris till någon som gjort en särskild insats för folkhälsan i kommunen. 2016 delades priset mellan Emma Torén för hennes arbete med en ideell fritidsgränd i Dingle, och Svarteborgs FK för deras engagemang för bygden.

Folkhälsomål

Folkhälsopolitiska rådet pekar inför varje budgetår ut ett antal prioriterade områden som särskilt ska vara i fokus. Under 2016 var dessa områden:

- ▶▶ Drogförebyggande arbete.
- ▶▶ Barn i riskzonen.
- ▶▶ Förebyggande arbete riktat mot barn och ungdomar.
- ▶▶ Projekt inom försörjningsstöd mot vuxna.
- ▶▶ Hälsofrämjande livsstil.

Totalt beviljade folkhälsopolitiska rådet drygt 0,4 mnkr för utvecklingsarbete inom dessa områden. Medlen beviljades till både kommunala och externa verksamheter.

Framtid

Resultaten från drogvaneundersökningen och Valfärdsredovisningen visar att kommunen har utmaningar framför sig när det gäller levnadsvanor, men också kring strukturer i samhället som påverkar livsstil. Den samlade bild kommunen har över invånarnas hälsa nu ligger till grund för planer och strategier de kommande åren med frågor som rör goda uppväxtvillkor och goda levnadsvanor kommer att vara i fokus framöver.

Polisens brottsförebyggande arbete.

Fakta Folkhälsa

Nyckeltal	Munkedal 2013	Västra Götaland 2013	Munkedal 2016	Västra Götaland 2016
Elever som röker i åk. 9 (%)	17	14	6	11
Elever som intensivkonsumerar alkohol i åk. 9 (%)	17	11	14	8
Elever vars föräldrar bjuder på alkohol i åk. 9 (%)	24	28	28	22
Elever som någon gång använt narkotika i åk. 9 (%)	6	7	3	6

Näringslivs och landsbygdsutveckling 2016

Munkedals kommun ligger i tillväxtzonen mellan Göteborg och Oslo med E6 motorväg som en länk mellan dessa storstadsregioner. Trafikflödet på E6 är i dygnsmedeltal på året ca 20 000 fordon. Ett strategiskt läge som erbjuder närhet till både stad, kust och land för så väl boende, besökare som näringsliv. Kommunen tillhör en större arbetsmarknadsregion där Uddevalla, Vänersborg och Trollhättan ingår samt flera av kustkommunerna i norra Bohuslän.

Inpendling

Munkedals kommun är en pendlingskommun. Det betyder att många har valt att bosätta sig i kommunen av andra skäl än att arbetsplatsen finns där. Cirka 2 000 invånare pendlar dagligen till en anställning i en annan kommun. Det pendlas också in till Munkedal från andra kommuner. Cirka 1 200 personer pendlar dagligen in till kommunen från en annan kommun i vårt närområde. Vanligaste är att pendling sker både till och ifrån Uddevalla.

Som boendekommun har Munkedal ett varierat utbud, allt från ett kustnära boende på Tungenäset till ett boende för dem som föredrar att bo på landsbygden. I kommunen finns centralorten Munkedal samt de tre mindre orterna Dingle, Hällevadsholm och Hedekas. Här erbjuds grundläggande kommersiell service som Post, kontanthantering, paketutlämning och övriga ombudstjänster. Denna goda service är möjlig tack vare att varje ort har sin dagligvarubutik och drivmedelsstation.

Företagande

Näringslivet i Munkedals kommun är varierat med sina cirka 1 325 aktiva företag. Arctic Paper är det största företaget med drygt 300 anställda, men i övrigt dominerar näringslivet av fåmans företag inom flertalet branscher där bygg och handeln är de största utifrån antalet aktiva företag och tillverkning utifrån antalet anställda.

Näringslivet har en stor spridning i geografin och präglas av en stark entreprenörsanda. 86 % av företagen har färre än 5 anställd. Endast 5 % har 10 eller fler anställda.

Flera av företagen har under senaste åren utsetts till gasellföretag av Dagens industri. År 2016 tog näringslivet i Munkedals kommun tredje platsen i "Synas Bästa Tillväxtindex" i Västra Götaland. Bästa Tillväxt delas ut till de kommuner som har störst andel aktiebolag som ökar omsättningen, nyanställer och går med vinst. Sedan 2012 har kommunen klättrat från placeringen 48 av 49 kommuner i Västra Götaland, till tredjeplatsen 2016.

Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet har visat på en nedåtgående trend för Munkedals kommun. Plats 235 av 290 kommuner 2016. De senaste fem åren har Munkedals kommun tappat i rankingen. Samma nedåtgående trend gäller för de flesta kommuner i Fyrbodal.

Företagens senast redovisade resultat

Redovisat bokslutsresultat	Antal företag i Munkedals kommun
Årets resultat över 1 miljon kr	49
Årets resultat över 10 miljoner kr	3
Ökat antalet anställda med > 10 %	61
Ökat nettoomsättningen > 100 %	22
Nettoomsättning > 50 miljoner kr	37
Nettoomsättning > 50 miljoner kr	37

Källa: UC

Antal aktiva företag i Munkedals kommun

År	2014	2015	2016
Aktiebolag	416	458	468
Bostadsrättsförening	9	9	9
Ekonomisk förening	20	22	24
Enskild firma	389	357	350
Filial	1	1	2
Handelsbolag	50	38	39
Idéell förening	1	1	1
Kommanditbolag	13	10	11
Totalt	900	897	905

Källa: Bolagsverket. Tabellen visar endast enskilda firmor registrerade hos Bolagsverket. Det tillkommer ca 420 enskilda firmor som endast är registrerade hos Skatteverket.

Arbetsmarknad

Arbetsmarknadsenheten arbetar med arbetslivsriktade rehabiliterings-, tränings- och provningsplatser för personer som står långt ifrån den reguljära arbetsmarknaden samt sysselsättningsplatser för personer med socialmedicinska och fysiska funktionsnedsättningar. Enheten har ett tätt samarbete med Individ- och familjeomsorgen, Arbetsförmedlingen och FINSAM (finansiellt samordningsförbund är en lokal finansiell samverkan mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommun och landsting/region) samt de vårdgivare som individen är i kontakt med för att hitta gemensamma vägar och strategier för individen att komma vidare.

För ökade arbetsmarknadspolitiska insatser mot ungdomsarbetslöshet tillsatte regeringen, 2014, en delegation (DUA). För Munkedals del innebär DUA att befinligt samarbete mellan arbetsmarknadsenheten, Arbetsförmedling och kommunens Individ- och Familjeomsorg nu fördjupas. Detta genom bl a att handläggare från dessa verksamheter regelbundet

tillsammans möter unga vuxna i syfte att ge vägledning enligt DUA 's intention. Inför 2017 har DUA 's lokala avsiktsförklaring reviderats med fokus på målgruppen unga nyanlända och att hitta sätt att stödja och korta deras väg till arbete eller studier tillsammans med nämnda samarbetspartner.

Ett projekt är också uppstartat, finansierat av folkhälsorådet, där unga personer erbjuds gruppaktiviteter i syfte att bryta isolering, identifiera hemmasittare och skapa en arena där det erbjuds ett socialt sammanhang där man i egen takt får växa i möte med andra. Sammanhanget kallas No Limits och under våren 2017 kommer deltagarna att få möjlighet till utökad kunskap kring myndigheters funktioner, arbetsmarknad och samhällssystem.

Arbetsmarknadsenheten har under hösten 2016 även funnits med i ett projekt kring ökad kunskap om Arbetsintegrerade sociala företag med FINSAM som projektägare.

Svetsarutbildning.

Integration

Kommunen arbetar med mottagning och introduktion för flyktingar, samt verkar för samordning och utveckling av kommunens integrationsarbete. Under 2015 tog Munkedals kommun emot ett stort antal flyktingar och öppnade evakueringsboenden samt boenden för ensamkommande barn. Migrationsverket hade tre asylboenden i Munkedals kommunen. Under 2016 avtog antalet ensamkommande barn helt. Det stora inflödet av barn och unga kom att upphöra och istället handlar ökningen av nyanlända personer om personer som fått uppehållstillstånd. I kommunen rustade man upp, från hösten 2015 och fram till hösten 2016, boenden för ensamkommande barn.

Kommunens integrationsverksamhet arbetar med mottag av nyanlända personer med uppehållstillstånd. Bland annat finns arabisktalande personal tillgängliga i medborgarcentrum i kommunhuset. Här bistår personal med att lotsa nyanlända rätt bland myndigheter. Nära samarbete med individ- och familjeomsorgen sker för att ge nyanlända bästa start i sin kommun.

Under året har man arbetat med att utveckla Mötesplats språkcafé, en mötesplats i centrala Munkedal. Här samlas många nyanlända men också icke nyanlända svenska personer och tar del av olika teman som erbjuds. Under året har språkundervisning skett, religionskunskap, filmvisning och bokläsning. Mötesplatsen samarbetade också med föreningen Framtid Munkedal som arrangerade luciafirande. Under hösten startade också en grupp för kvinnor, en mötesplats i mindre skala där matlagning var fokus. Mötesplatser sker på flera ställen i kommunen. Nämnas kan också mötesplats Hedekas. Samtliga mötesplatserna fortsätter 2017.

Under senare delen av 2016 påbörjades arbetet med "sambhällsguide" som handlar om att personer kan ställa upp med sin tid för att möta nyanlända och bidra till att komma in i samhället. "Sambhällsguide" kommer etableras under 2017.

Kommunens integrationsarbete hanterar också lagkravet och avtalet som säger att varje kommun måste ta emot ett visst antal nyanlända och ge dessa bostad. Munkedals kommuns anvisningstal är 13 och innebär att det är 13 personer som anvisas till kommunen. Detta ställer krav på bostadslösning. Bostadsförsörjningen för anvisade personer leds från Integrationsenheten i samarbete med det kommunala bolaget Munkbo.

Boendena för ensamkommande barn hade stora utmaningar under första halvåret av 2016, där prognoserna visade att fler ensamkommande skulle komma. Det innebar att två nya boenden öppnades i Dingle. Sommaren 2016 hade Munkedals kommun 4 boenden för ensamkommande. Där kommunen inte själva kunde ta emot i boenden placerade kommunen barn i familjehem och externa boenden. 1 december 2016

stängdes ett av boendena i centrala Munkedal, de som bodde där flyttade till boendet i Dingle. Ett boende gjordes om till ett så kallat stödboende. Stödboende innebär ett boende som är mer självständigt och således inte heller behöver samma personaltäthet. Inför 2017 ser boendedelen på Integrationsenheten ut att inte expandera mer.

Antal ensamkommande barn

(per december)	2014	2015	2016
Eget HVB	12	46	26
Köpt HVB	2	10	6
Köpt familjehem	1	10	15
Privat familjehem	0	15	13
Utsluss	6	9	8
Placerad i annan kommun		1	
Stödboende	0		10
SUMMA	21	91	78

Integrationsarbetet har tagit en ny fas där man inte längre rustar för akuta situationer där flyktingar med kort varsel kommer till kommunen. Framöver är fokus på att jobba med integration av de personer som nu får uppehållstillstånd.

Integrationsarbete Hedekas.

Invigning Mötesplats Café Forum 23 mars 2016.

Foto: Lotta Karlsson Munkedals kommun.

Miljöredovisning 2016

Viktiga händelser

Kommunen har antagit nya lokala miljömål. Dessa mål gäller för perioden 2017-2019. Miljömålen har tagits fram av miljönämnden i mellersta Bohuslän, en samverkan mellan Munkedals, Lysekil och Sotenäs kommun i samarbete med förvaltningen. Miljömålsarbetet bygger på 15 nationella miljömålen. Målen för Munkedal är tio inom 4 huvud områden:

- Hållbar livsstil
- Biologisk mångfald
- God vattenstatus
- Hållbar energikonsumtion

De kommunala bolagen ska också följa dessa miljömål. Kommunfullmäktige har även antagit en miljöpolicy för hela koncernen.

Miljömål

Handlingsplanen för miljömålsarbetet har delats in i fyra huvudgrupper – Hållbar livsstil, Biologisk mångfald, God vattenstatus och Hållbar energikonsumtion. Dessa har i sin tur delats in i inriktningsmål:

Hållbar livsstil handlar om att främja ett hållbart beteende och erbjuda en hälsosam livsmiljö. Munkedals kommun ska:

- ❖ Främja ett hållbart beteende via utbildning och information
- ❖ Erbjuda invånare och turister en hälsosam livsmiljö
- ❖ Se demokrati, delaktighet och inflytande som viktiga medel i arbetet för hållbar utveckling

Under året har det arbetats med landsbygdsutveckling, upphandlingar, avfallssortering (Rambo), utökning av återbruk på återvinningscentraler (Rambo). Dessa satsningar har bidragit till bättre resursutnyttjande.

Biologisk mångfald handlar om att ha kunskap om och att hänsyn tas vid planering och exploatering av kommunens naturmiljöer. Munkedals kommun ska:

- ❖ Ha god kunskap om och kommunicera om kommunens naturmiljöer

- ❖ Ta hänsyn till värdefulla naturmiljöer vid planering och exploatering

Under året har det arbetats med naturmiljöutredningar i detaljplanearbetet, skogsvård mm. Dessa satsningar har bidragit till att få bättre kunskap om den lokala naturen.

God vattenstatus handlar om att ha kunskap om och verka för den marina miljön samt en god grund- och dricksvattenförsörjning. Munkedals kommun ska:

- ❖ Ha god kunskap om kommunens marina miljö
- ❖ Verka för god marin livsmiljö
- ❖ Verka för god grund- och dricksvattenförsörjning

Under året har det arbetats med vattenskyddsområden, va-strategi och åtgärdsprogram för bättre vattenstatus samt åtgärder på ledningsnät och i va-anläggningar. Dessa satsningar har bidragit till förbättrad kunskap och bättre vattenmiljö.

Hållbar energikonsumtion handlar om att minska energiförbrukningen, öka andelen förnybar energi och främja klimatsmarta transporter och kommunikation. Munkedals kommun ska:

- ❖ Minska energiförbrukningen
- ❖ Verka för att andelen förnybar energi ökar
- ❖ Främja klimatsmarta transporter och kommunikationer

Under året har det arbetats med att minska energiförbrukningen i kommunens byggnader, minska beroendet av fossila bränslen och öka antalet kommunala miljöbilar. Dessa satsningar har bidragit till mindre utsläpp av växthusgaser etc.

Framtid

Ytterligare minskad energiförbrukning och klimatsmarta transporter liksom ökad sortering av avfall är angelägna frågor för de kommande åren.

Den totala energiförbrukningen har minskat med ca 25 % sedan 2009. En del av minskningen är att relatera till höga årsmedeltemperaturer men delar beror på vidtagna åtgärder.

Total energiförbrukning i Kommunen och Munkbo (exkl fordon)

(kWh)	2009	2014	2015	2016
Oljeförbrukning	1 600 000	202 000	194 000	223 000
Elförbrukning	7 894 000	7 710 000	7 750 000	8 021 000
Fjärrvärme	9 418 000	5 482 000	5 573 000	6 199 000
Pellets	1 130 000	945 000	1 003 000	918 000
Totalt	20 980 000	14 339 000	14 520 000	15 361 000

Förvaltningsberättelse

➔	Omvärldsanalys	24
➔	Framtid	27
➔	God ekonomisk hushållning	28
❖	Finansiell analys	28
❖	Finansiella nyckeltal	34
❖	Finansiella inriktningsmål	35
❖	Balanskravsutredning	36
➔	Benchmarking- kommunal jämförelse	38
➔	10 års översikt	40
➔	Drift- och investeringsredovisning . .	42
➔	Personalredovisning	44

Omvärldsanalys

Samhällsekonomisk utblick

Källa: SKL oktoberrapport

Utveckling av svensk ekonomi har varit positiv de senaste åren, med stigande produktion och sysselsättning och vikande arbetslöshet. En återhämtning har skett av den svenska ekonomin sedan finanskrisens utbrott hösten 2008.

Inflationen har varit låg vilket beror på sjunkande räntor och svagare utveckling av råvaru- och energipriser men också på att lönerna ökat mindre än normalt. Mellan 2008 och 2016 ökade konsumentprisindex (KPI) endast med 0,6 % i genomsnitt per år.

Befolkningsprognosen för 2016 förändras då Migrationsverket nedreviderar antalet asylsökande till 34 500 asylsökande i år jämfört med 100 000 i tidigare prognos. Mängden asylsökande för efterföljande år har justerats ned jämfört med tidigare bedömningar. Nedrevidering gäller även för antalet ensamkommande flyktingbarn. Från 18 000 ensamkommande flyktingbarn (i föregående prognos) till 3 000. Tillströmningen även efterföljande år har justerats ned i betydande grad.

Den svaga tillväxten internationellt medför svagare svensk export. Detta trots att den svenska kronan försvagats med ca 10 % de senaste åren, vilket borde haft en positiv effekt. Federal Reserve (FED) höjde under slutet av 2016 styrräntan. Ett år efter senaste höjningen. Efter denna höjning stärktes dollarn. Under kommande år förväntas räntehöjning ske vid tre höjningar. Den svenska centralbanken har haft ambition att hålla kronan svag och därigenom öka möjligheten till att få upp inflationen till 2 %. Riksbanken beräknas höja styrräntan under kommande år och mot slutet av nästa år nå 0 %. Bedömningen är att räntorna nått sin lägsta nivå och att utveckling nu kommer att ske mot mer normala räntenivåer. Denna uppgång prognosticeras gå långsamt, förmodligen flera år. Riksbanken är fortsatt försiktig vilket gör att svenska kronan hålls svag.

Det är mycket tack vare inhemsk efterfrågan som svensk ekonomi tagit fart, vilket hänger samman med växande investeringar. Detta för både byggnadsinvesteringar och bostadsinvesteringar. Inför kommande år bedöms också kommunsektorns investeringar att öka. Utvecklingen av offentlig konsumtion har också spelat en stor roll för svensk ekonomi. Både kommunal och statlig konsumtion ökade kraftigt under året, detta till följd av det stora antalet asylsökande.

Utvecklingen av antalet sysselsatta samt arbetade timmar har stadigt ökat tack vare den inhemska efterfrågan. Det har underlättats av antalet personer i arbetskraften ökat kraftigt. Mycket pekar framåt på ökad brist av utbildad arbetskraft, framförallt i offentlig sektor. Arbetslösheten har minskat för arbetskraf-

ten i åldern 20-64 år men den är mycket ojämnt fördelad. För inrikesfödda sjunker arbetslösheten medan gruppen utrikesfödda har den knappt förändrats alls. Den förutspådda snabba verksamhetsökningen inom kommuner gör att antalet arbetade timmar i kommunerna kommer att öka. Mycket snabbare än för övriga sektorer, undantaget byggnadsverksamheten som kommer upp i samma ökning.

Den starka sysselsättningstillväxt som följer av den pågående konjunkturförstärkningen är huvudförklaringen till att skatteunderlaget vuxit de senaste åren. Inför nästa år kommer denna att dämpas när sysselsättningsökningen inte sker i lika snabb takt. Efter 2017 förutspås ökningstalen för skattekraftsunderlaget i reala termer låg utveckling. Detta beror på försvagad utveckling av sysselsättningen. Med ekonomins återgång till konjunkturall balans mattas sysselsättningsökningen efter 2017 samtidigt som grundavdragen ökar snabbare.

Statliga kostnader övertas av kommunerna

Just nu har staten höga kostnader för att hantera det stora antalet asylsökande. I takt med att antalet asylsökande minskar lättar trycket på de statliga kostnaderna. När de asylsökande får uppehållstillstånd övergår en stor del av ansvaret till kommuner och landsting som därmed får en ökad ekonomisk belastning då de statliga bidragen upphör. Sveriges kommuner och Landsting påvisar att kommunerna borde fortsätta få ersättning för kommunernas faktiska kostnader. Statliga beslut ska finansieras fullt ut. Under flera år släpar dessutom ersättningar från staten till kommunerna. Nytt system införs från Migrationsverket för att minska på administration som tidskrävande, manuella, ansökningsförfaranden. I samband med det sänks också ersättningen till kommunerna.

För Munkedals del pågår flyktingmottaget går enligt plan och de gällande överenskommelserna som kommunen har. I bokslut 2016 har kommunen en fordran på Migrationsverket motsvarande 30 mnkr. Kommunen håller nu på att ställa om verksamheten inför förändrade ersättningsnivåer. Hur kommunens kostnader kommer att se ut framöver är svårt att överblicka men trycket är idag högt på flera av verksamheterna, framförallt inom skolan.

Högt tryck på investeringar i kommunerna

Sveriges kommuner och landsting beskriver i oktoberrapporten 2016 om hur investeringstrycket fördubblats de senaste åren i Sveriges kommuner och framöver väntas investeringarna fortsätta öka. Störst tryck har de kommuner som har en ökad befolkning

och exploaterar nya områden samt nya verksamhetslokaler mm. Men ett ökat tryck gäller också då en stor del av lokaler och anläggningar byggda under -60- och -70 talet nu behöver ersättas/renoveras.

Framåt leder detta till ökade avskrivningar, ökad skuldsättning och försämrat finansnetto. Det innebär att en allt mindre del av resurserna kan användas till den löpande verksamheten. Med de kraftigt ökade investeringarna kommer framöver kommer det att krävas att det budgeterade resultatet höjs från 2 % till 3-5 % för att t.ex. bibehålla soliditeten. Kommuninvest beskriver motsvarande scenario där de noterar det omfattande investeringsbehovet framöver för kommunsektorn. Kommunerna ökade sin låneskuld med närmare 50 mdkr under 2015. Ökningstakten verkar stanna upp något 2016 kommer behovet att finansiera investeringar med extern finansiering att öka framöver.

Munkedals investeringsvolym på ca 20 mnkr för 2016 ligger på en låg nivå. Inför kommande budgetår ser förvaltningen att det finns ett uppdämt behov avseende investeringar. Ett principbeslut är också antaget om att minska på antalet särskilda boenden samtidigt bygga ett nytt detta för att effektivisera verksamheten. Det är viktigt att kommunen framöver tar höjd för ökade avskrivningarna. Vilket innebär att en allt mindre del av de tillgängliga resurserna kan användas till den löpande verksamheten. I dagsläget är räntorna låga men aviseringar visar på en ökning av räntorna inom ett par år. Investeringsbehovet kommer att innebära en fördubbling av låneskulden samt kommer att påverka kommunens finansiella ställning.

Diskussioner om kommunens mål för god ekonomisk hushållning behöver ses över när investerings-takten skruvas upp. Med de kraftigt ökade investeringarna framöver kommer det att krävas att det budgeterade resultatet höjs för att t.ex. bibehålla soliditeten.

Bostäder

Kommunen har i dagsläget för få nya bostäder vilket är en utmaning framöver. För Munkedals del är det viktigt att "flyttkedjan" fungerar dvs att äldre kan lämna sin villa för att flytta till en lägenhet i ett centralt läge och sälja villan till en ung familj. I vissa perioder har detta inte fungerat vilket inneburit att personer flyttat till andra kommuner för att få en lägenhet.

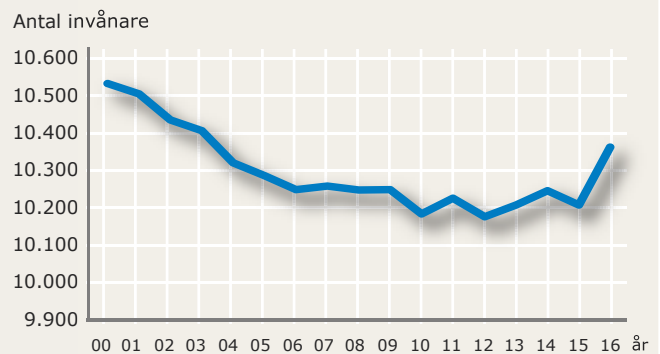
Andelen outhyrda lägenheter för det kommunala bostadsbolaget är nu 2,2 % vilket är väldigt lågt. Bolaget kan inte ge "förtursfall" lägenhet inom rimlig tid. Kommunen har gett bostadsbolaget i uppdrag att undersöka möjligheten att bygga flerbostadshus. Det är ett angeläget uppdrag som kommer att involvera kommunen på olika sätt.

Befolkning

SKL skriver i oktoberrapporten om starkt demografiskt tryck på kommunerna framöver. SCBs senaste befolkningsprognos från maj 2016, visserligen skruvats ned något, visar ändå på ökning av demografiska behov för kommunerna med i snitt 1,7 % årligen för perioden 2016-2020.

För Munkedal har befolkningen stigit 2016 då invånarantalet ökade med 156 och vid årsskiftet landade på 10 361 invånare. En markant ökning jämfört med föregående år (10 205). Befolkningen närmar sig invånarantal som kommunen hade i början av 2000-talet.

Utveckling invånare Munkedal 2000 - 2016

Ökning beror i huvudsak på positivt inflyttningsnetto. Flyttningsnettot uppgick till historiska tal +180 (-17). Födelsenettot fortsätter att vara negativt - 26 (-21). Den största ökningen sker i åldersgruppen 19-65 som ökar med 105 personer. Åldrarna 0-18 år ökar med 45 personer.

En jämförelse i befolkningsutveckling i olika åldersgrupper visar på en kraftig minskning för ungdomar i gymnasieåldern. Ökningen sker främst för för- respektive grundskolan samt i grupperna 65+.

Befolkningsutveckling i olika åldersgrupper

Åldersgrupp	2010	2016	Förändring	Procent
0	86	111	25	29,1%
1-6 år	653	694	41	6,3%
7-15 år	996	1 021	25	2,5%
16-18 år	447	345	-102	-22,8%
19-64 år	5 671	5 663	-8	-0,1%
65-79 år	1 672	1 811	139	8,3%
80+	656	716	60	9,1%
Totalt	10 181	10 361	180	1,8%

Görs samma jämförelse i befolkningsutveckling mellan 2016 och prognos till 2020 bibehålls ökningen i samma åldersgrupper. Det ställer krav på kommunens verksamheter kommande år.

Befolkningsutveckling i olika åldersgrupper

Åldersgrupp	2016	2020 ^{*)}	Förändring	Procent
0	111	120	9	7,8%
1-6 år	694	719	25	3,5%
7-15 år	1 021	1 062	41	4,0%
16-18 år	345	346	1	0,2%
19-64 år	5 663	5 650	-13	-0,2%
65-79 år	1 811	1 903	92	5,1%
80+	716	720	4	0,6%
Totalt	10 361	10 518	157	1,5%

^{*)} Prognos beställd av SCB från 2015.

Arbetsmarknad

SKL förutspår en kraftig ökning av verksamhetsvolymen i kommunerna det innebär att antal arbetade timmar i kommunerna kommer att öka, detta nästan dubbelt så snabbt som för totalen.

Arbetsmarknaden kommer att befinna sig i högkonjunktur från och med halvårsskiftet 2016. Under 2017 förstärks konjunkturen ytterligare och utvecklingen på arbetsmarknaden blir stark. Sedan februari 2015 har arbetslösheten gått ner för befolkningen i stort såväl som för ungdomar under 25 år. Tendensen är den samma för riket, regionen och för Munkedals kommun. Tidigare har arbete utförts tillsammans med bl.a. Arbetsförmedlingen vilket med stor säkerhet har påverkat utvecklingen. Men det har också etablerats nya företag både inom Munkedals kommun, liksom i grannkommunerna, vilket också skapar nya möjligheter till sysselsättning.

Arbetslöshet 18-64 år i kommunen

Andel (%) av befolkningen	2014	2015	2016
Munkedal	5,1	5,7	4,9
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	6,0	5,6	5,4
Riket	6,6	6,3	6,2

Antal öppet arbetslösa och personer i program med aktivitetsstöd i åldern 18-64 år dividerat med antal invånare 18-64 år. Avser statistik från mars månad år T. Källa: Arbetsförmedlingen och SCB.

Antalet öppet arbetslösa minskar för Munkedal detta gäller även för ungdomsarbetslösa. Tidigare har arbete utförts tillsammans med bl.a. Arbetsförmedlingen vilket med stor säkerhet har påverkat utvecklingen för ungdomar. Men det har också etablerats nya företag både inom Munkedals kommun, liksom i grannkommunerna, vilket också skapar nya möjligheter till sysselsättning.

Under kommande år kan utbudet av arbetskraft i kommunen öka betydligt, till följd av den stora inflyttningen som pågår av nyanlända, vilket kan leda till en ökande andel arbetssökande om inte efterfrågan kommer att motsvara utbudet.

Statsbidrag

De riktade statsbidragen har de senaste åren ökat det innebär att det finns ett behov av att få en samlad bild av vilka riktade statsbidrag som tillfaller kommunen. Sveriges kommuner och landsting konstaterar i sin oktoberrapport att det finns närmare 90 riktade statsbidrag för kommunerna. Detta exklusive ersättningar för asyl- och flyktingmottagande. De riktade bidragen avser finansiering för specifikt ändamål och leder till detaljstyrning och kostsam administration. Kommunen ansöker själv om de riktade bidragen till skillnad från de generella.

Munkedal har under året varit mycket framgångsrik i sökandet av de riktade statsbidragen. Men kommunen har också blivit återbetalningsskyldig för bidrag. Detta mycket tack vare en omständlig sök- och återredovisningsprocedur. För året har erhållits totalt: 119 mnkr i riktade statsbidrag. Inför kommande år kommer ansökningsprocessen samordnas inom kommunen.

Ny lagstiftning

Ny kommunalredovisningslag, har behandlats under året. Med förslag bla på förändring av redovisning av pensionskulden som idag redovisas som en ansvarsförbindelse. Detta skulle innebära att hela pensionskulden ska redovisas i kommunernas balansräkning. Idag redovisas intjänad pension tom 1997-12-31 som en ansvarsförbindelse dvs utanför balansräkningen. Om förslaget träder ikraft finns risk för Munkedals del att det egna kapitalet kan komma att bli negativt. I dagsläget uppgår ansvarsförbindelsen till 224 mnkr inkl löneskatt och det egna kapitalet till 230 mnkr.

Framtid

Framtiden måste präglas av "från ord till handling" eller från "strategier till handlingsplaner och aktiviteter". Arbetet framåt präglas av strukturella förändringar inom de största sektorerna, Barn och Utbildning och Omsorg. Det är ett strategiskt viktigt vägval som kommunen måste göra för att kunna möta morgondagens utmaningar. Kraven från invånarna kommer sannolikt att öka när det gäller välfärdstjänster samtidigt som kommunens finansieringsmöjligheter kommer att vara begränsade. Svåra prioriteringar kommer därför att bli nödvändiga.

Budget 2017

Verksamhetens bruttokostnader uppgår till ca 683 mnkr. Till största del finansieras verksamheten av skatteintäkter, ca 632 mnkr, som kommunen erhåller via kommunalskatten. Drygt 173 mnkr av skatteintäkterna kommer via det kommunala utjämningssystemet. Därutöver tillkommer taxor och avgifter som kommunen tar ut för de tjänster som erbjuds kommunmedborgare, organisationer och företag.

Den kommunala utdebiteringen är oförändrad jämfört med 2016 och uppgår till 23,63 kr.

Budgeterat resultat för 2017 är 12,6 miljoner kronor d.v.s. 2 % av skatter och generella bidrag. Finansiella inriktningsmål revideras för perioden 2017-2019.

Kommunstyrelsen har fått en ökad ram år 2017 med 22,7 miljoner kronor varav 10,8 mnkr avser täcka kostnader för lokaler utökning av föreningsbidrag samt utökning av Individ- och familjeomsorgens ram. Resterande ökning är kompensation för pris- och löneökningar för 2017. Byggnadsnämndens ram är i princip oförändrad.

Gemensamma driftorganisationer under Kommunstyrelsen: Utökning av medlemsavgift på 0,3 mnkr till räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän. IT-verksamheten har en oförändrad ram. Miljöverksamheten har en minskad ram med 0,2 mnkr.

Munkedalsbron.

Foto: JanOlof Karlsson

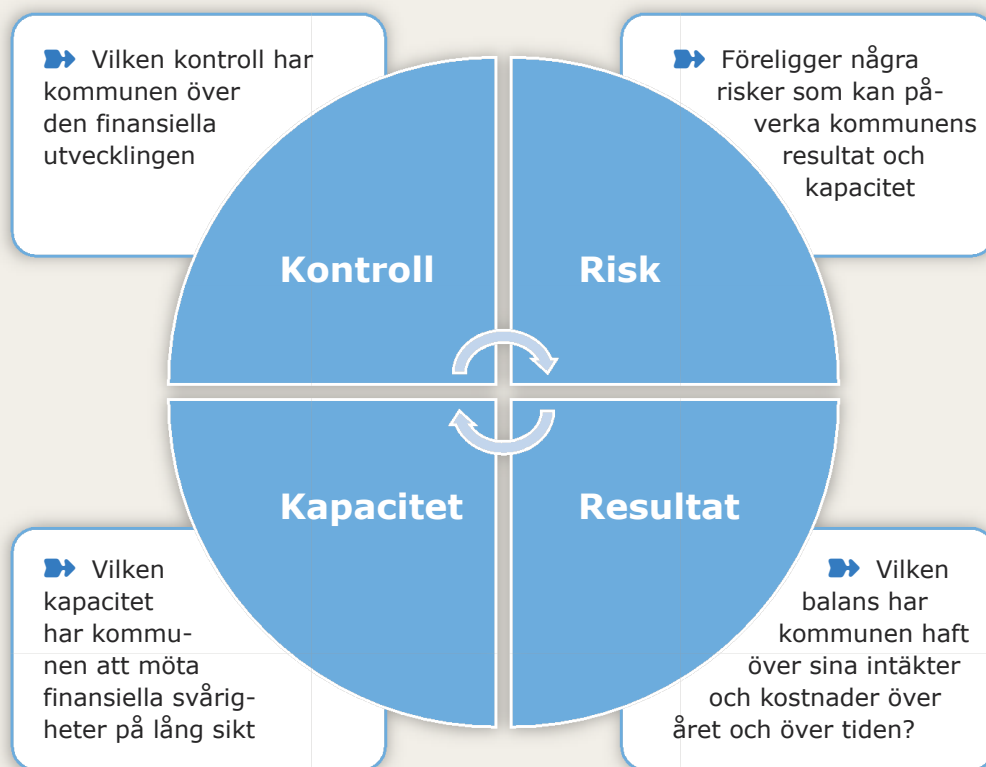
God ekonomisk hushållning

I detta avsnitt redovisas uppföljning av kommunens mål för god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv. Här ingår finansiell analys, finansiella nyckeltal samt god ekonomisk hushållning, balanskravsutredning och resultatutjämningsreserv.

Finansiell analys för Munkedals kommun

Beskrivning av modellen för finansiell analys

Kommunen använder samma finansiella analys inom koncernen som inom kommunen. Modellen syftar till att göra en finansiell bedömning av kommunen. Den finansiella analysen utgår ifrån den sk RK-modellen vilken innefattar fyra finansiella perspektiv – resultat, kapacitet, risk och kontroll.

Sammanfattning

För året redovisas ett mycket bra resultat på + 39,6 mnkr. De senaste åren har resultatnivån varit låg och till och med negativ. Bokslut 2014 -1,9 mnkr och bokslut 2015 +0,2 mnkr. Årets resultat beror till största del på intäktsökning framförallt i form av statsbidrag. De senaste året kännetecknas av förstärkning av intäkter från staten. Årsskiftet 2015-2016 erhöll kommunen 20,7 mnkr, avseende riktade medel för flyktingmottagande, merparten 16 mnkr flyttades över 2016. Under året har också ersättningen från Migrationsverket ökat markant. Skatteintäkter och gene-

rella statsbidrag ökar med 10 %. Detta gör att nettokostnadsutveckling som kommunen haft de senaste åren nu hejdats och uppgår till 3,2 %, vilket är mycket positivt.

Investeringsvolymen är för året låg och uppgick till 20,9 mnkr. Investeringsstakten de senaste tre åren ligger på ca 31 mnkr. Självfinansieringsgraden 294 % (46 %) ökar tack vare bra resultat samt låga utgifter för investeringar. Någon nyupplåning har inte varit aktuell under året. Kassalikviditeten är mycket god och soliditeten förbättras också inklusive pensionsåtagandet är nu soliditeten positiv.

Resultat och kapacitet

Intäkter och kostnader

Procentuell förändring	2014	2015	2016
Verksamhetens nettokostnader	7,2%	3,5%	3,2%
Skatteintäkter och gen. statsbidrag	5%	4%	10%
Finansiella kostnader och intäkter	20%	-20%	-25%

Verksamhetens nettokostnader ökar med 3,2 %, vilket är positivt jämfört med tidigare års utveckling. Den huvudsakliga orsaken till detta är dock den stora intäktsökningen under året. De verksamheter som haft den största ökningen av nettokostnader de senaste åren är inom hemtjänst och individ- och familjeomsorg. För hemtjänst, vilket är mycket glädjande, landar nu nettokostnaden på samma nivå som för 2015. För individ- och familjeomsorg fortsätter dess värre ökning att ske.

En ovanligt hög ökning av skatteintäkter och generella statsbidrag medför utveckling med +10 %. Till stor del beror det på skattehöjning samt tilldelning av generella statsbidrag avseende ersättning för ökat flyktingmottagande. För Munkedal uppgick denna ersättning till 20,7 mnkr, av dessa är 16,6 mnkr intäktförda under 2016.

Positivt är också att de finansiella kostnaderna fortsätter att minska vilket beror på gällande ränteläge samt återbäring på insatta medel hos Kommuninvest.

Intäkter

(mnkr)	2014	2015	2016
Försäljningsmedel	8,0	7,8	8,3
Taxor och avgifter	12,6	13,6	14,4
Hyror och arrenden	12,4	12,1	13,4
Bidrag	58,3	78,9	139,1
Försäljning verksamhetsentreprenader	17,3	12,2	10,4
Övriga försäljningsintäkter	5,5	1,9	3,1
Reavinst	1,6	0,7	0,6
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0
varav jämförelsestörande post (AFA)	0,0	4,4	0,0
Summa	115,7	127,2	189,3

Jämförelsestörande post år 2015 är en återbetalning av inbetalda försäkringspremier.

Intäkterna ökar med 49 % vilket i huvudsak är relaterat till bidrag från Migrationsverk samt Skolverk. Ersättningen från Migrationsverket uppgick för året till 90,3 mnkr (28,5 mnkr). Denna ökning av intäkterna är mer att betrakta som tillfällig.

Kostnader

(mnkr)	2014	2015	2016
Bidrag och transfereringar	-23,3	-22,8	-22,1
Entreprenader och köp av verksamh.	-90,8	-109,0	-110,0
Personalkostnader	-299,2	-313,8	-370,7
Sociala avgifter enligt lag och avtal	-109,8	-116,3	-114,9
Lokal- och markhyror	-10,1	-10,9	-15,7
Bränsle, energi och vatten	-11,7	-11,3	-11,7
Diverse främmande tjänster	-18,2	-14,2	-18,7
Reaförlust			-1,0
Övriga kostnader	-65,9	-58,2	-68,8
Summa	-629,0	-656,5	-733,7

Kostnaderna har ökat med 12 % jämfört med föregående år. Framförallt avser det högre personalkostnader, 18 %. Att dessa ökar är till stor del relaterade till de höjda av statsbidragen, i form av ökad personaltäthet, projektanställningar, lärarsatsningar mm. Därtill kommer att antal tillsvidare anställda fortsätter att öka och uppgår till 854 medarbetare vid årsskiftet. Kostnadsökning avseende hyror beror på fler inhyrda fastigheter.

Nettokostnadsandel

Procentandel	2014	2015	2016
Verksamheternas intäkter och kostnader (netto)	97,2	96,8	89,5
Avskrivningar	3,2	3,4	3,6
Verksamheternas nettokostnad före jämförelsestörande poster och finansnetto	100,4	100,2	93,1
Finansnetto	0,7	0,5	0,4
Nettokostnadsandel efter finansnetto	101,0	100,7	93,5
Jämförelsestörande poster (netto)	0,00	-0,8	0,00
Nettokostnadsandel	101,0	99,9	93,5

Viktigt för kommunens ekonomi är hur nettokostnaderna utvecklar sig i förhållande till skatter och generella statsbidrag. Nyckeltalet speglar hur stor del av skatter och statsbidrag som den löpande driftverksamheten tar i anspråk dvs ett mått på balansen mellan löpande kostnader och intäkter. Det utrymme som finns kvar kan användas för amortering av långfristiga lån, finansiering av investeringar och/eller sparande.

Lämpligt är att driftskostnadsandelen inte överstiger 98 %. 2016 uppgår den totala driftkostnadsandelen till 93,5%. Detta är mycket positivt för Munkedal som haft en oroväckande ökning de senaste åren. Vilket inte lämnat mycket utrymme över till resultat, amortering eller sparande. Att andelen sjunker för

Året är till stor del relaterat till budgeterat resultat och tack vare statsbidrag både riktade och generella.

Investeringsvolym samt skattefinansieringsgrad

	2014	2015	2016
Bruttoinvesteringar (mnkr)	23,4	43,4	25,1
Nettoinvesteringar (mnkr)	23,4	41,4	20,9
Skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringar (%)	62,9	46,0	294,4

För att uppnå god ekonomisk hushållning bör, när den löpande driften finansierats, en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar. Detta mäts genom nyckeltalet "skattefinansieringsgraden av investeringarna", kan även kallas självfinansieringsgrad. Ett värde 100 % eller mer, innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som genomförs under året. Detta stärker då kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100 % kan användas till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka likviditeten.

Nettoinvesteringarna uppgick till 20,9 mnkr, merparten av investeringsvolymen hanteras inom Samhällsbyggnadssektorn. Under året har kommunen erhållit 4,2 mnkr i investeringsbidrag främst rör det statsbidrag för fiber samt ersättning för insats i väg.

Skattefinansieringsgraden av investeringar uppgick till 294,4 % för 2016. Kommunens inriktningsmål, självfinansieringsgrad av investeringar 100 %, är därmed uppfyllt för året.

Årets resultat

	2014	2015	2016
Årets resultat (mnkr)	-1,9	0,2	39,6
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster (mnkr)	-1,9	-4,2	39,6
Årets resultat/skatteintäkter och generellt statsbidrag (%)	-0,4%	0,0%	6,5%
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster/skatteintäkter och generellt statsbidrag (%)	-0,4%	-0,8%	6,5%
Genomsnittligt resultat över 3 år (%)	1,3%	0,6%	2,2%
Årets resultat/eget kapital (%)	-1,0%	0,1%	20,8%

Tabellen ovan visar utvecklingen av kommunens resultat inklusive respektive exklusive jämförelsestörande poster. Resultatet för 2016 förbättras betydligt jämfört med föregående år och överstiger med råge det budgeterade resultatet på 11,4 mnkr. Årets resultat i relation till skatter och generella statsbidrag är

6,5 %. För 2014 och 2015 var motsvarande resultat -0,4 % och 0,0 %.

Några jämförelsestörande poster finns inte för 2016 däremot finns poster av engångskaraktär som påverkat resultatet positivt. Detta gäller ersättning för ökat flyktingmottagande samt högre intäkter från Migrationsverket samt Skolverket jämfört med föregående år.

Det goda resultatet medför att kommunens egna kapital förstärks väsentligt med 20,8%. Det genomsnittliga resultatet för 2014-2016 uppgår till 2,24 %.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål för resultat är att på lång sikt ska det genomsnittliga resultatet uppgå till 2 % i förhållande till skatter, generella statsbidrag och utjämnning. Målet är således uppfyllt för 2016.

Soliditet

(%)	2014	2015	2016
Soliditet	36,9%	34,7%	35,9%
Tillgångsförändring	0,7%	6,6%	16,8%
Förändring eget kapital	-1,0%	0,1%	20,8%
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	-10,2%	-7,7%	0,9%

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme ju högre soliditet desto starkare finansiell ställning. Nyckeltalet soliditet visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med eget kapital respektive skulder. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen. I denna tabell visas både nyckeltal exklusive och inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt. Det senare för att få med de pensionsförpliktelser med vidhängande löneskatt som återfinns utanför balansräkningen vilket ger en bättre bild av kommunens totala långsiktiga finansiella handlingsutrymme.

Att soliditeten nu förstärks beror på årets resultat, låga investeringsutgifter samt att någon nyupplåning ej gjorts. Detta gäller även när samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt räknas in. En nödvändig förstärkning av kommunens finansiella ställning.

Det är viktigt för Munkedal att stärka sin soliditet. Jämfört med genomsnittet bland kommunerna i Västra Götaland (49,2 % - 2015) ligger Munkedal fortfarande på en låg nivå. Detsamma gäller för jämförelse med såväl riket som för jämförelse med liknande kommuner.

Kommunfullmäktiges mål att soliditeten ska förstärkas med 4 % -enheter har inte uppfyllts för 2016. Däremot är trenden mycket positiv.

Skuldsättningsgrad

(%)	2014	2015	2016
Total skuldsättningsgrad	63,1%	65,3%	64,1%
- varav avsättningsgrad (pensioner)	2,4%	2,3%	2,5%
- varav kortfristig skuldsättningsgrad	34,4%	36,5%	41,7%
- varav långfristig skuldsättningsgrad	63,2%	60,9%	54,5%

Den del av tillgångarna som har finansierats med främmande kapital brukar benämnas skuldsättningsgrad. Kommunens totala skuldsättningsgrad har minskat till 64,1 %. Någon nyupplåning har inte varit aktuell under året.

Skatten i Munkedal, Västra Götaland och Riket

(kr / 100 Kr)	Munkedal	Västra Götaland	Riket
Primär kommunalskatt	23,63	21,27	20,75
Total kommunalskatt exkl kyrkoskatt	35,11	32,75	32,10

En viktig del av bedömningen av en kommuns finansiella kapacitet är vilken möjlighet kommunen kan påverka sin inkomstkälla. En redan hög kommunalskatt ger tex ett mer begränsat handlingsutrymme att generera en intäktsökning denna väg. Den totala kommunalskattesatsen uppgår till 35,11 kr vilket är 2,36 kr högre än för regionen och 3,01 kr högre än riket.

Det finansiella målet att kommunens skattesats ska sänkas är inte uppfyllt för året.

Risk – Kontroll

Likviditet ur ett riskperspektiv

	2014	2015	2016
Likvida medel, mnkr	35,8	31,9	45,0
Tillgängliga medel, mnkr	128,9	128,6	213,0
Kassalikviditet %	79,1	67,5	101,4
Balanslikviditet, %	115,4	98,3	124,4

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kort-siktiga handlingsberedskap. En ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts. Så ser det också ut för 2016 då likviditeten förstärktes och uppgår vid årsskiftet till 101,4 %. Jämfört med tidigare år är det en avsevärd förbättring.

Normalt eftersträvas ett riktvärde på 100 %. Då innebär det att de korta tillgångarna är lika stora som korta skulder. I kommunens korta skulder ingår semesterlöneskuld på ca 30 % av de kortfristiga skulderna. Denna tenderar att vara oförändrad under året vilket innebär att den inte utgör någon större belastning på likviditeten. En nivå på 60 % tryggar därför normalt den kortsiktiga betalningsberedskapen. För året klarar kommunen oväntade finansiella utgifter på kort sikt utan att behöva låna.

Utöver de likvida medlen har kommunen en outnyttjad checkkredit på 10 mnkr. Under året har inte varit aktuellt att utnyttja denna kredit.

Finansiella nettotillgångar

(mnkr)	2014	2015	2016
Omsättningstillgångar + finansiella			
anläggningstillgångar	237,5	248,4	333,2
Kort- och långfristiga skulder	316,9	349,8	388,4
Netto	-79,4	-101,4	-55,2

Måttet finansiella nettotillgångar uttrycker betalningsstyrka på "medellång sikt". Omsättningstillgångar och de finansiella tillgångarna ökar markant under året. Ökningen beror på kortfristiga fodringar mot Migrationsverket samt förbättrad likviditet.

Vid årsskiftet uppgick fordran till Migrationsverket på 30 mnkr (9,5 mnkr).

Ökningen av kort- och långfristiga skulder är som förväntat.

Detta innebär att kommunens betalningsberedskap på medellång sikt förbättras.

Finansiella risker

	2014	2015	2016
Genomsnittsränta (%)	2,5	2,4	2,2
Ränteförändring +/- 1%, mnkr			0,6
Kapitalbindningstid			
0 - 12 månader	59%	49%	100%
1 år - 5 år	41%	51%	0%
5 år och mer	0%	0%	0%
Räntebindningstid			
0-12 mån	22%	26%	26%
1 år - 3 år	0%	0%	0%
3 år - 5 år	0%	28%	51%
5 år och mer	78%	46%	23%
Marknadsvärden swappar			
Säkrad låneskuld	160	160	160
Marknadsvärden ränteswapp	-18,4	-15,7	-18,4

Ur riskperspektiv är det viktigt att redovisa och beskriva eventuella ränterisker och valutarisker. Med ränterisk avses risken för förändringar i räntenivån och med valutarisk avses risk för eventuella kursförluster vid utlandslån. Några lån i utlandet har inte kommunen varvid kursförluster inte förekommer.

Likvida medel på koncernkontot uppgår vid årsskiftet till 45 mnkr. Ökning av skatteintäkter, högre statsbidragsintäkter framförallt avseende ersättning från Migrationsverket är en bidragande orsak.

Kommunens upplåning uppgår till 217 mnkr. Någon nyupplåning har inte varit aktuell för året. Årets investeringar uppgick till ca 20,9 mnkr. Samtliga lån är placerade hos Kommuninvest.

Lån			
	2014	2015	2016
Kommuninvest	205,2	196,7	217,2
SEB		20,5	
Summa	205,2	217,2	217,2

Genomsnittliga räntebindningstid per 31/12-16 inklusive derivat uppgår till 3,48 år exklusive derivat är motsvarande 0,08 år. Trots att ränteläget är fortsatt lågt ligger den genomsnittliga räntan på 2,25 %. Detta beror på att kommunens låneskuld är säkrad genom derivat. Värdet på dessa derivat är förnärande inte så gynnsamt. Om man bortser från dessa derivat uppgår genomsnittliga räntan till 0,16 %. Genomsnittlig kapitalbindningstid per 31/12-16 uppgår till 0,34 år.

Derivat - Ränteswapar			
	2014	2015	2016
SEB	125	125	125
Swedbank	35	35	35
Summa	160	160	160

Värdet på ränteswaparna framgår enligt tabellen nedan.

Derivat - Ränteswapar			
	2014	2015	2016
Värde		-15,7	-18,3
Förändring vid 1 % höjning av räntan		9,2	7,9
Värde vid 1 % höjning av räntan		-6,4	-10,3

En känslighetsanalys över kommunens räntekostnader (givet samma låneskuld samt ränteswapar) visar

att om räntan ökar med 1 % utöver vad marknaden förväntar sig innebär det en ökad räntekostnad 0,6 mnkr. Om räntorna utvecklar sig i takt med marknadens förväntningar beräknas kostnaderna uppgå till 5,2 mnkr 2017.

Avstämning finanspolicy		Utfall
Minst två långgivare bör eftersträvas		1
Enskild långgivare bör ej representera mer än 50% av den totala skuldportföljen (undantag Kommuninvest).		100% (störst andel hos Kommuninvest)
Tillåtna instrument är ränteswapar, forward-swapar, FRA, Caps och Floors		Ränteswapar
Den genomsnittliga räntebindningstiden i skuldportföljen skall ej understiga 1 år och ej överstiga 7 år		3,48 år
Den genomsnittliga kapitalbindningstiden bör ej understiga 1 år		0,34 år

Avstämning visar att i princip är samtliga kriterier uppfyllda. Två kriterium är gula (till del uppfyllt) resterande är helt uppfyllda. De kriterium som delvis är uppfyllda är; Minst två långgivare bör eftersträvas samt genomsnittlig kapitalbindningstid bör överstiga ett år. Orsaken till att kommunen har en långgivare i dagsläget beror på att det endast är Kommuninvest som har negativ ränta. Övriga banker har räntegolv eller liknande. Det andra kriteriet som delvis är uppfyllt avser genomsnittliga kapitalbindningstiden som understiger ett år.

Borgensåtagande och koncernens resultat			
(mnkr)	2014	2015	2016
Kommunägda företag			
Munkedals bostäder AB	158,6	175,0	245,0
Dingle industrilokaler AB	6,0	6,0	6,0
KHRF Sörbygården och Dinglegården	38,5	37,8	37,1
Summa	203,1	218,8	288,1
Föreningar i kommunen	0,2	0,2	0,2
Egna hem och småhus	0,2	0,2	0,2
Summa borgensåtagande	203,5	219,1	288,4
Koncernens resultat	-0,3	3,3	37,7
Borgensåtagande kr/invånare	19 867	21 472	27 870

Borgensåtagande redovisas utanför balansräkningen men är för kommunen en stor post som medför en ökad risk och ger kommunen lägre handlingsberedskap. De borgensåtagande som kommunen ingått ökar från 2014 på 203,1 mnkr till att för 2016 uppgå till 288,4 mnkr. Totalt sett innebär dessa ökade

åtaganden en högre risk. Inför kommande år kommer bostadsbolagets borgen att öka, ytterligare 25 mnkr är beviljat i borgensåtagande.

❖ *Kommuninvest*

Munkedals kommun har tillsammans med ytterligare 285 kommuner och landsting ingått medlemskap i Kommuninvest ekonomiska förening. Föreningen är ett samarbete mellan kommuner och landsting kring finansiella tjänster. All upplåning i Kommuninvest sker med stöd av solidarisk borgen. Kommunens lån hos Kommuninvest uppgick vid årsskiftet till 217,2 mnkr vilket motsvarar 100 % av den totala låneskulden.

Munkedal har betalt in högsta medlemsinsatsen vilket är 900 kr/invånare. Det totala insatskapitalet i föreningen uppgår till 9,2 mnkr. Återbetalning för insatta medel samt för andel lån uppgår för året till 0,7 mnkr. Då medlemsinsatsen uppgår till maximalt belopp innebär det att för året har denna post kunnat resultatföras som en intäkt.

Risken för infriande av borgen bedöms som mycket liten.

❖ *Borgen egnahem och småhus*

Borgensåtagande: 0,2 mnkr

Kommunal ansvarsförbindelse ska enligt kreditgarantieförordningen lämnas för kreditgarantier för egnahem och småhus och för bostadsrättsföreningar om dessa beviljats räntebidrag.

Liten risk för inlösen av borgen.

❖ *Borgen Munkedals Bostäder AB (100 %)*

Borgensåtagande: 245 mnkr

Bolaget visar för året ett negativt resultat på -2,4 mnkr. Detta innebär försämrad soliditet som för året uppgår till 6,2 %. Orsaken till detta är dels en redovisningsteknisk förändring dvs införande av komponentavskrivning som även för 2016 fått konsekvenser och dels ökade driftskostnader. Bolaget har ett beslut om ny borgen på totalt 100 mnkr. Under året har 70 mnkr tagits i anspråk genom nyupplåning. Orsaken till höjningen är att bolaget genomför stamrening på ett antal lägenheter.

Risk för infriande av borgen alternativt ägartillskott bedöms fortfarande som liten.

❖ *Dingle Industrilokaler AB (51 %)*

Borgensåtagande: 6 mnkr

Bolagets resultat för 2016 uppgår till -0,1 mnkr och soliditeten är 32,9 %. Risk för infriande av borgen bedöms som liten.

❖ *Kooperativa Hyresrättsföreningen*

Borgensåtagande: 37 mnkr

Borgen avser åtagande gentemot hyresrättsföreningen Kooperativa Hyresrättsföreningen Sörby- och Dinglegården.

Risk för infriande av borgen bedöms som liten.

Pensionsåtagande

(mnkr)	2014	2015	2016
Avsättning till pensioner	7,8	8,4	10,2
Pensionsskuld exkl löneskatt	195,4	187,4	180,5
Särskild löneskatt på pensionsskuld	47,4	45,5	44,0
Summa	250,6	241,3	234,7

Kommunen redovisar pensionerna enligt den sk blandmodellen. Förpliktelsen avser pensionsskulden till anställda från tiden före 1998. Pensionsförpliktelsen är en skuld till de anställda och redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Perioden för 1998 betalades det inte in någon pension löpande under intjänandet av pensionsrätten. Det innebär att under ansvarsförbindelsen, utanför balansräkningen, finns en skuld som uppgår till 224,5 mnkr inkl löneskatt.

Denna pensionsförpliktelse, sjunker för fjärde året i rad. Förändringen mellan 2016 och 2015 beror i huvudsak på ökning av utbetalningar. Totalt sett innebär dessa åtaganden en hög risk.

Efter 1998 ändrades detta och en löpande inbetalning av pensionskostnaderna görs numera kontinuerligt. Kostnader för pensioner som belastar resultatet uppgår till 35,6 mnkr.

Prognosen för kommande 10 år visar att nivån på pensionskostnader årligen bedöms uppgå till ca 35 mnkr. Inom en femårsperiod sjunker kostnader för ansvarsförbindelsen. Däremot syns kostnadsökning för särskilda satsningar, från staten, för vissa yrkesgrupper.

Budgetföljsamhet

Budgetavvikelse (mnkr)	Bokslut	Budget	Avvikelse
Verksamhetens nettokostnader	-566,4	-578,9	12,5
Skatter och generella bidrag	608,2	593,9	14,3
Finansnetto	-2,2	-3,6	1,4
Årets resultat	39,6	11,4	28,2

En budgetföljsamhet så nära 0 som möjligt är det önskvärda. De senaste årens trend med negativa avvikelser för kommunen och framförallt för nämnderna

har brutits. Samtliga nämnder visar på överskott. Det finns däremot fortfarande avvikelser inom kommunstyrelsens verksamhetsområde.

Budgetföljsamhet				
Budgetavvikelse (mnkr)	April	Aug	Utfall 2016	Avvikelse jämfört med aug.
Kommunledningskontor	3,0	5,0	6,5	1,5
Sektor Samhällsbyggnad	-2	1,8	1	-0,8
Sektor Barn och utbildning	0,7	1	3,9	2,9
Sektor Omsorg	-17,1	-15,4	-0,1	15,3
Summa Kommunstyrelsen	-15,4	-7,6	11,3	18,9
Övriga nämnder	0,1	0,3	0,3	0,0
Byggnämnden	0,4	0,9	1,2	0,3
Finans	21	23,7	26,8	3,1
Summa	6,1	17,3	39,6	22,3

Till skillnad mot föregående år har helårsprognoserna varit positiva under hela året. En avsevärd förbättring av prognoserna skedde efter sommaren vilken höll i sig och fortsatte att förstärkas mot slutet av året.

Prognossäkerheten visar på avvikelser inom nämnderna, främst sektor Omsorg. Orsaken till den stora förändringen av prognos inom sektorn beror på felaktig bedömning av intäkter.

Avvikelser finns även inom finansförvaltningen beroende på förbättrad prognos för semesterlöneskuld, slutavräkning 2015 samt reavinster på exploateringsmark.

Avslutande kommentarer

För att uppnå god ekonomisk hushållning är det viktigt att ha god balans mellan löpande intäkter och kostnader. Precis som det finansiella målet är uppsatt behöver resultatet stabilt uppgå till 2 % av skatter och utjämning. En sådan stabil resultatnivå innebär att, vid en investeringsvolym på ca 30 mnkr, kan kommunen klara att egenfinansiera sin tillgångsökning med skatteintäkter. Detta leder till en god finansiell handlingsberedskap på kort och lång sikt.

Årets utfall, med rejält resultat, låg investeringsvolym, relativt låg utveckling av verksamhetens nettokostnader har inneburit att kommunens finansiella ställning förstärkts jämfört med föregående år. Kommunen måste fortsätta att med att minska verksamhetens nettokostnader. Resultatnivån bör också framåt ligga på en stabil nivå och öka. Detta för att möta kommande års utmaningar som ökad investeringsvolym och ökat demografiskt behov (både inom sektor utbildning och omsorg).

Finansiella nyckeltal

Finansiella nyckeltal	2014	2015	2016
(%)			
RESULTAT-KAPACITET			
Skatteintäktsutveckling	2,16	3,35	8,37
Nettokostnadsutveckling exkl jämförelsestörande poster	7,2	3,5	3,2
Nettokostnadsandel	101,0	99,9	93,5
- Verksamhetens intäkter och kostnader (netto)	97,2	96,8	89,5
- Planenliga avskrivningar	3,2	3,4	3,6
- Finansnetto	0,7	0,5	0,4
- Jämförelsestörande engångsposter	0,0	-0,8	0,0
Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster/skatteintäkter samt kommunalekonomisk utjämning och statsbidrag	-0,4	0,0	6,5
Årets resultat/skatteintäkter samt kommunalekonomisk utjämning och statsbidrag	-0,4	0,0	6,5
Självfinansieringsgrad av årets nettoinvesteringar	62,9	46,0	294,4
Nettoinvesteringar/ skatteintäkter	4,4	7,5	3,4
Soliditet enl. balansräkningen	36,9	34,7	35,9
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser	-10,2	-7,7	0,9
Total skuld- och avsättningsgrad	63,1	65,3	64,1
- varav avsättningsgrad	2,4	2,3	2,5
- varav kortfristig skuldsättningsgrad	34,4	36,5	41,7
- varav långfristig skuldsättningsgrad	63,2	60,9	54,5
Kommunal skattesats	22,83	22,68	23,63
RISK OCH KONTROLL			
Kassalikviditet	79,1	67,5	101,4

Definitioner:

Nettokostnadsandel

Löpande kostnader i % av skatteintäkter samt kommunalekonomisk utjämning och statsbidrag.

Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar

(Resultat före extraordinära poster + avskrivningar)/ investeringar.

Soliditet

Eget kapital/ tillgångar.

Kassalikviditet

(Kortfristiga fordringar + kortfristiga placeringar+ kassa och bank)/ kortfristiga skulder.

God ekonomisk hushållning, balanskravsutredning och resultatutjämningsreserv

I detta avsnitt görs uppföljning på kommunfullmäktiges uppsatta mål för god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv. Därefter följer balanskravsutredning och redovisning av resultatutjämningsreserven (RUR).

God ekonomisk hushållning

Begreppet god ekonomisk hushållning är lagstadgat krav i kommunallagens 8:e kapitel. Lagkravet innebär att hushålla i tiden och över tiden. Kommunen ska sätta mål för verksamheten och finanser som syftar till att uppnå god ekonomisk hushållning. Kravet i lagen syftar till att kommunens ekonomi ska ha förutsättningar att klara av befolkningens behov nu och i framtiden.

Kommunfullmäktige beslutade 2014 om riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt tillämpning av resultatutjämningsreserv. Riktlinjerna har sin utgångspunkt i lagkravet att varje generation ska bekosta den kommunala servicen som konsumeras och därigenom lämna över oförändrat finansiella utrymme till kommande generationer. Med detta som utgångspunkt beslutade Kommunfullmäktige fyra finansiella mål vilka redovisas under detta avsnitt.

Motsvarande inriktningsmål för verksamheten är antagna i kommunens mål- och resursplan. Dessa mål och dess måluppfyllelse redovisas under avsnittet, kommunens samlade verksamhet.

Resultatmål - På lång sikt ska det genomsnittliga resultatet i förhållande till skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämnning uppgå till 2 %.

Målet är satt utifrån att kommunens resultatnivå ska vara stabilt på 2 % i förhållande till skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämnning. Detta för att kunna självfinansiera investeringar och därmed inte öka på kommunens skulder. Det innebär också att kommunens finansiella handlingsutrymme på kort och lång sikt stärks.

Mellan 2002 till 2015 var kommunens resultat positivt, med undantag för 2014. 2015 landade resultatet på ett litet överskott på 0,2 mnkr och för året +39,6 mnkr. Det genomsnittliga resultatet över de senaste tre åren kommer tack vare årets goda resultat upp i 2,24 %.

Årets resultat på 39,6 mnkr motsvarar 6,5 % i resultatnivå, vilket innebär att målet är uppfyllt för 2016.

Soliditetsmål - Soliditeten ska öka med 4-procentenheter

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme ju högre soliditet desto starkare finansiell ställning. Nyckeltalet soliditet visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med eget kapital respektive skulder. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen.

Kommunfullmäktige beslutade om att soliditeten (exklusive samtliga pensionsförpliktelser med vidhängande löneskatt) under planeringsperioden ska öka med 4-procentenheter. Målet för året är 39,2 %.

Kommunens soliditet landade på 35,9% vilket är ökning från föregående års 34,7 %. Detta till trots så nås inte målet för 2016. Dock är det glädjande att Munkedals kommun har en positiv soliditet även inklusive pensionskulden som redovisas utanför balansräkningen. Målet har inte uppfyllts 2016.

Investeringsmål- Självfinansieringsgraden av investeringar 100 %

För att uppnå god ekonomisk hushållning bör, när den löpande driften finansierats, en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar. Detta mäts genom nyckeltalet "skattefinansieringsgraden av investeringarna", kan även kallas självfinansieringsgrad. Kommunfullmäktige har beslutat om att självfinansieringsgraden ska uppgå till 100 %.

Nettoinvesteringarna under året uppgår till 20,9 mnkr vilket är 19,6 mnkr lägre än budgeterat. Under året har kommunen erhållit ca 4,2 mnkr i investeringsbidrag främst rör det statsbidrag för fiber samt ersättning för insats i väg.

Skattefinansieringsgraden av investeringar uppgick till 65 % för 2014 och 46 % för 2015 men landar på 294,4 % för 2016. Detta innebär att kommunen finansierar investeringar med skatteintäkter under perioden. Kommunens mål uppnås 2016.

Skattemål - Skattesatsen ska sänkas

Målet att skattesatsen ska sänkas är inte uppfyllt då skatten beslutades höjas med 0,95 öre, från 22:68 till 23:63 år 2016.

Den totala kommunalskattesatsen uppgår till 35,11 kr vilket är 2,36 kr högre än för regionen och 3,01 kr högre än riket. Med kommunens relativt höga utdebitering är det finansiella handlingsutrymmet begränsat. Målet nås inte 2016.

Bedömning av god ekonomisk hushållning

Måluppfyllelsen för god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv förbättras avsevärt 2016. Vid en bedömning om kommunen har en god ekonomisk hushållning är det viktigt att målen värderas i sin helhet men också att bedömningen ses över tid. Då bedömningen för ett enskilt år kan ge en för begränsad bild.

Av kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning, för 2016, är två av fyra finansiella målen helt uppfyllda. Detta gäller för resultatmålet samt självfinansieringsgraden av investeringar. Soliditetsmålet är inte uppfyllt för året, men utvecklas i positiv riktning. Endast skattemålet är inte alls uppfyllt för året.

Sammanvägda bedömningen som kommunstyrelsen gör, för 2016, är att Munkedals kommun bedöms ha god ekonomisk hushållning. Ser man det över ett längre perspektiv blir dock bedömningen att Munkedal inte lever upp till god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv.

Balanskravsutredning och resultatutjämningsreserv

Det lagstadgade balanskravet infördes i kommunallagen år 2000. Det innebär att kommunerna ska besluta om en budget där intäkter överstiger kostnaderna. Skulle resultatet, när året är slut, vara negativt ska kommunen inom en tidsperiod om tre år återställa det uppkomna underskottet. Detta genom att kommunfullmäktige beslutar om en plan för hur det ska ske.

I detta avsnitt redovisas balanskravsutredning. Efter denna utredning är klar erhålls "Årets resultat efter balanskravsutredning före avsättning till RUR". Därefter följer medel som förs till eller från RUR. En resultatutjämningsreserv inom balanskravsutredningen ger varken påverkan på redovisningen, årets resultat eller ekonomiska nyckeltal.

Lagstiftningen vad gäller RUR ger kommuner möjlighet att under vissa angivna förutsättningar reservera medel för att kunna täcka underskott vid ett senare tillfälle. Syftet med RUR är att kunna bygga upp en reserv under goda tider för att senare, under vissa omständigheter, kunna utnyttja denna när skatteunderlagsutvecklingen är svag. RUR är avsedd att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna.

Med RUR kan kommunen vid en tillfällig intäktsdämpning undvika kortsiktiga neddragningar av verksamheter som eventuellt senare måste byggas upp igen.

Avsikten med RUR är således inte att göra det möjligt att skjuta upp långsiktigt nödvändiga beslut om en verksamhet eller ekonomin i stort, det vill säga inte hämma åtgärder som är viktiga ur effektivitetssyn-

punkt. RUR ska inte heller användas för att göra kortsiktiga förändringar av skattesatsen.

Munkedal har beslutat att reservering till RUR får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av den del av årets resultat efter balanskravsutredningar som överstiger:

- ➔ en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, eller
- ➔ två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, om en kommun eller ett landsting har ett negativt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

Mot bakgrund av att Munkedal har en relativt hög skuldsättning samt höga borgensåtaganden får resultatutjämningsreserven maximalt uppgå till 10 mnkr.

10-årigt snitt för skatteunderlagsutvecklingen

(mnkr)	2014	2015	2016
Årets skatteintäktsutveckling understiger 10-årigt snitt	-0,3	0,5	4,0
10 -årigt snitt	3,9	4,5	5,1
Utfall för året	3,6	3,9	1,1

Uttag ur RUR får göras när prognos av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket är lägre än den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. För året finns ingen möjlighet att utnyttja RUR.

Balanskravsutredning

(mnkr)	2014	2015	2016
Årets resultat enl resultaträkningen	-1,9	0,2	39,6
Reducering av samtliga realisationsvinster	-1,3	0,0	-0,6
justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet			
Orealiserade förluster i värdepapper			
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper			
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-3,2	0,2	39,0
reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	3,9
användning av medel från resultatutjämningsreserv	1,4	0,0	0,0
Balanskravsresultat	-1,8	0,2	35,1
Pensionsreserv	0,0	0,0	0,0
Social investeringsfond	1,8	0,0	0,0
Balanskravsresultat efter övriga justeringar	0,0	0,2	35,1

Balanskravsutredningen visar ett positivt resultat vilket innebär att något balanskravsunderskott inte uppstått. Det innebär också möjlighet att avsätta ytterligare medel till RUR.

Resultatutjämningsreserv (RUR)

(mnkr)	2014	2015	2016
Ingående värde	7,5	6,1	6,1
Reservering till RUR	0	0	3,9
Disponering av RUR	1,4	0	0
Utgående värde	6,1	6,1	10,0

Resultatet efter balanskravsjusteringar uppgick till 39,0 mnkr. Detta resultat ställs mot 1 % av skatteintäkter och generella statsbidrag och uppgår då till 6,1 mnkr. Då RUR enligt riktlinjerna endast får uppgå till 10 mnkr föreslås 3,9 mnkr avsättas. RUR har då uppnått högsta avsättning.

Benchmarking i norra Bohuslän

Kommunerna i norra Bohuslän; Munkedal, Tanum, Sotenäs, Strömstad och Lysekil, bedriver sedan några år ett aktivt benchmarkingarbete. Syftet med arbetet är att genom systematiska jämförelser förklara likheter och olikheter mellan kommunerna och att detta arbete ska leda till ett erfarenhetsutbyte och lärande mellan kommunerna.

Befolkning

Samtliga kommuner har haft en positiv befolkningsutveckling det senaste året. Strömstad har haft den enskilt största ökningen därefter kommer Munkedal med +156 invånare.

Invånare totalt

(antal)	2014	2015	2016
Lysekil	14 299	14 464	14 570
Munkedal	10 243	10 205	10 361
Sotenäs	8 931	9 006	9 065
Strömstad	12 694	12 854	13 079
Tanum	12 346	12 455	12 606

Finansiella jämförelser

Utdebitering

Utdebiteringen skiljer sig åt mellan kommunerna i norra Bohuslän. Mellan 2015 och 2016 höjdes skattesatsen endast i Munkedal. Det är också Munkedal som har högsta utdebiteringen. Detta också i jämförelse med Västra Götalandsregionen 21,63 och riket 20,75.

Utdebitering 2016

(%)	Utdebitering
Lysekil	22,46
Munkedal	23,63
Sotenäs	21,99
Strömstad	21,91
Tanum	21,56

Resultat

Resultat

(mnkr)	2012	2013	2014	2015	2016
Lysekil	3,5	3,8	13,5	35,7	18,6
Munkedal	11,2	10,7	-1,9	0,1	39,6
Sotenäs	15,3	1,4	-14,4	13,3	29,6
Strömstad	12,9	33,7	12,4	14,4	37,6
Tanum	37,5	9,0	9,1	6,0	12,7

Nettokostnadsutveckling

Ett viktigt mått för att långsiktigt nå och behålla en ekonomisk balans är kontrollen kostnadsutvecklingen och att kostnaderna inte ökar snabbare än intäkterna. För kommunerna i gruppen har Munkedal den lägsta nettokostnaden som andel av skatteintäkter och statsbidrag. Tätt följt av Sotenäs kommun.

Nettokostnad

som andel av skatteintäkter och statsbidrag

(%)	2012	2013	2014	2015	2016
Lysekil	99,7	99,7	98,5	95,8	98,1
Munkedal	96,9	97,3	99,6	99,4	93,1
Sotenäs	96,4	99,4	102,8	96,9	94,1
Strömstad	98,2	94,7	98,5	98,3	97,5
Tanum	91,7	96,5	96,8	97,3	96,5

Nettokostnadsutveckling

(%)	2015	2016	förändr
Lysekil	-752,3	-822,8	9,4%
Munkedal	-548,8	-566,4	3,2%
Sotenäs	-461,1	-477,1	3,5%
Strömstad	-626,4	-671,5	7,2%
Tanum	-605,7	-640,2	5,7%

Soliditet inkl ansvarsförbindelse

Den långsiktiga finansiella styrkan, soliditeten, skiljer sig väsentligt åt mellan kommunerna. Samtliga kommuner i norra Bohuslän har förbättrat soliditet 2016. För året har samtliga kommuner, utom Lysekil, positiv soliditet.

Soliditet inkl ansvarsförbindelse

(%)	2012	2013	2014	2015	2016
Lysekil	-29,2	-32,3	-27,3	-20,1	-15,6
Munkedal	-10,8	-12,3	-10,2	-7,7	0,9
Sotenäs	26,3	23,6	23,0	23,7	28,1
Strömstad	20,4	21,6	21,8	25,3	28,1
Tanum	9,8	9,8	10,1	10,8	11,9

Barn och utbildning

Munkedal har den nästa högsta personaltätheten i de fem kommunerna. Lysekil och Sotenäs har ökat personaltäthet i grundskolan mellan 2015 och 2016.

Lärar- och elevassistenttäthet/ 100 elever grundskolan

	2014	2015	2016
Lysekil	10,7	9,9	11,5
Munkedal	9,3	10,5	10,4
Sotenäs	10,0	9,5	10,3
Strömstad	9,9	9,9	9,8
Tanum	9,5	9,4	9,5

Godkänt betyg i alla ämnen i år 9

(%)	2014	2015	2016
Lysekil	71,1	75,0	78,3
Munkedal	72,0	74,8	63,9
Sotenäs	90,4	80,8	81,1
Strömstad	85,7	67,0	60,3
Tanum	84,7	78,7	82,1

Andel elever som fullföljer gymnasiet inom 4 år

(%)	2014	2015	2016
Lysekil	82	75	75
Munkedal	88	81	83
Sotenäs	87	75	74
Strömstad	81	78	73
Tanum	72	82	76

Nettokostnad LSS/LASS/Psykiatri/ invånare 0-64 år

(kr)	2014	2015	2016
Lysekil	6 791	6 418	7 541
Munkedal	6 201	6 256	5 919
Sotenäs	6 245	6 200	6 947
Strömstad	4 569	4 653	4 067
Tanum	5 490	6 453	7 035

Nettokostnad IFO/ invånare 0-64 år

(k)	2014	2015	2016
Lysekil	2 945	3 212	3 359
Munkedal	4 223	5 141	5 537
Sotenäs	2 297	2 340	2 186
Strömstad	2 171	2 853	2 883
Tanum	2 575	2 683	2 725

Omsorgsverksamheten

Nettokostnaden för äldreomsorg/invånare 80+ fortsätter att öka för framförallt Munkedal och Sotenäs. Det är också Munkedal som har de högsta kostnaderna. Mätningen av kundnöjdhet visar att för hemtjänst sticker Munkedal ut på ett positivt sätt med mycket nöjda brukare. Någon mätning för särskilt boende har inte kunnat göras för Munkedals del. Bästa värdet för särskilt boende visar Strömstad.

Nettokostnad äldreomsorg/invånare 80+

(tkr)	2014	2015	2016
Lysekil	195	193	199
Munkedal	197	210	224
Sotenäs	182	189	204
Strömstad	200	191	200
Tanum	196	200	208

NKI Hemtjänst

(Andel nöjda brukare)	2014	2015	2016
Lysekil	91	90	92
Munkedal	97	97	96
Sotenäs	91	93	90
Strömstad	93	93	93
Tanum	95	96	91

NKI Särskilt boende

(Andel nöjda brukare)	2014	2015	2016
Lysekil	87	82	83
Munkedal	78	*	*
Sotenäs	83	82	84
Strömstad	86	91	91
Tanum	86	88	89

*) P.g.a otillräckligt antal svar finns inga uppgifter att tillgå.

Stora skillnader mellan kommunerna inom området Individ- och familjeomsorgen. Där Munkedal över tid haft största kostnaden.

Försörjningsstöd kostnad/invånare

(kr)	2014	2015	2016
Lysekil	868	950	818
Munkedal	813	796	723
Sotenäs	277	301	396
Strömstad	245	262	369
Tanum	591	611	643

VA

Tabellen nedan visar VA-taxan för en villa med normal förbrukning. Samtliga kommuner har en hög taxa jämfört med riksgenomsnittet.

VA-taxa

(kr)	2014	2015	2016
Lysekil	7 500	7 874	8 268
Munkedal	8 065	8 305	8 870
Sotenäs	7 569	8 173	8 385
Strömstad	8 162	8 655	9 433
Tanum	10 315	10 945	11 610
Riket ^{*)}	6 824	7 027	7 264

*) Rikets siffror avser genomsnitt för kommuner med 10000-25000 inv

10 års översikt

I tioårsöversikten redovisas kommunens ekonomiska utveckling och ställning under en tioårsperiod. I redovisningen ingår resultaträkningen och balansräkningen samt väsentliga nyckeltal för kommunen och kommunkoncernen.

Resultaträkningen

Kommunen redovisar 2016 ett positivt resultat på 39,6 mnkr. Tioårsperioden dessförinnan har det redovisats positiva resultat förutom 2014.

Kommunens intäkter har ökat under de senaste 10 åren med ca 70 mnkr, det senaste årets ökning beroende på statsbidrag från Migrationsverket och Skolverket. Kostnaderna har ökat med ca 220 mnkr under perioden. Stor del av detta är löneökningar och ökade kostnader för köp av huvudverksamhet. Men också kostnader kopplade till statsbidragen inom integration och skolverksamheten.

Nettokostnadsökning är något lägre än intäktsökning i form av skatteintäkter och generella bidrag under den senaste tio års period. De senaste två åren har staten delat ut ett extra generellt statsbidrag till följd av flyktingsituationen. Munkedals kommun har mottagit 20,7 mnkr för detta. Under perioden 2012-2015 har kommunen haft jämförelsestörande intäkter motsvarande ca 23 mnkr, beroende på återbetalning av inbetalda premier från AFA försäkring.

Balansräkningen

Kommunen har ökat sina tillgångar under åren, främst har detta skett i ökad exploatering/mark, bland annat i Säleby, Smedsberg och Möe samt att kommunen har reverslån till bolag inom kommunkoncernen. Kommunen har även köpt bolaget Vadholmen Foss 2:81 mfl AB och ökat sitt insatskapital till Kommuninvest. 2016 års resultat och låga investeringsvolym har även förstärkt kassan det senaste året.

Nyckeltal

Nettokostnadsandelen av skatter och statsbidrag har sjunkit för 2016. Kommunen redovisar ett överskott på 39,6 mnkr vilket ger en nettokostnadsandel på 93 %.

Soliditeten förbättrades under åren 2006-2013, men försämrades 2014-2015. För 2016 förbättras soliditeten och för första gången har kommunen en positiv soliditet inklusive ansvarsförbindelsen. Låneskulden i kommunen och kommunkoncernen har under de senaste 10 åren ökat. Främst för att klara av investeringarna som under vissa år varit högre än årets resultat och avskrivningar.”

10 års översikt

(Belopp i mnkr)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
RESULTATRÄKNING										
Verksamhetens intäkter	117	110	103,8	108	101	123	105	116	127	189
Verksamhetens kostnader	-516	-529	-533,5	-540	-552	-581	-583	-629	-656	-734
Avskrivningar	-20	-22	-19,1	-20	-22	-19	-16	-17	-19	-22
Verksamhetens nettokostnader	-419	-441	-449	-452	-473	-477	-494	-530	-548	-567
Skatteintäkter	336	353	355	360	368	372	383	392	405	439
Generella statsbidrag och utjämningsbidrag	106	104	109	122	119	124	125	141	149	171
Avgifter utjämningsystemet	-4	-3	-2	-2	-3	-3	0	-1	-2	-1
Finansiella intäkter	3	4	3	2	1	2	3	3	2	3
Finansiella kostnader	-11	-13	-8	-11	-6	-6	-6	-7	-5	-5
Resultat före extraordinära poster	11	6	8	19	7	11	11	-2	1	40
Extraordinära intäkter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0	0	0	0	0	-1	0
Årets resultat	11	6	8	19	7	11	11	-2	0	40
BALANSRÄKNING										
Anläggningstillgångar	360	357	376	384	378	382	388	386	420	428
Omsättningstillgångar	106	123	98	97	113	118	123	129	129	213
Summa	466	480	474	480	491	500	511	515	549	641
Eget kapital	132	138	145	164	171	182	192	190	191	230
Skulder	334	342	329	316	320	317	319	325	358	411
Summa	466	480	474	480	491	500	511	515	549	641
NYCKELTAL KOMMUNEN										
Årets resultat per invånare, kr	1 908	1 052	557	733	1 860	706	1 046	-188	17	3 823
Resultat enligt balanskrav	4	-1	8	10	2	10	12	0	0	35
Nettokostnadsandel av skatter och statsbidrag, %	96	97	97	95	97	97	97	100	99	93
Kassalikviditet	94	84	57	56	63	46	40	79	68	101
Soliditet, %	29	29	31	34	35	38	38	37	35	36
Soliditet inkl. ansv.förb., %	-21	-19	-18	-12	-15	-11	-12	-10	-8	1
Låneskuld, mnkr	219	219	188	188	205	205	205	205	217	217
Nettoinvesteringar, mnkr	34	26	44	27	20	33	36	24	41	21
Kommunens skattesats	22:76	22:76	22:76	22:76	22:76	22:33	22:83	22:83	22:68	23:63
Invånarantal 31 december	10 256	10 245	10 246	10 181	10 223	10 173	10 205	10 243	10 205	10 361
NYCKELTAL KOMMUNKONCERNEN										
Årets resultat per invånare, kr			804	1 989	740	1 211	1 112	-33	323	3 635
Årets resultat			8	20	8	12	11	0	3	38
Nettokostnadsandel av skatter och statsbidrag, %			96	93	96	95	96	98	97	92
Kassalikviditet			60	64	67	51	45	87	54	54
Soliditet, %			25	27	28	29	30	28	27	28
Soliditet inkl. ansv.förb., %			-11	-7	-9	-6	-7	-5	-3	3
Låneskuld, mnkr			320	334	351	353	367	398	425	500
Nettoinvesteringar, mnkr			42	56	48	54	184	62	64	70

Driftredovisning

Driftredovisningen visar verksamhetens resursförbrukning och avvikelser i förhållande till budget. I nämndernas redovisning ingår både externa kostnader och avskrivningar samt interna poster såsom interna debiteringar, personalkostnadspålägg och internränta.

En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar i budgeten. För året har samtliga nämnder positiv budgetföljsamhet.

Driftredovisning					
Nämnd (Belopp i mkr)	Utfall kostnad	Utfall intäkt	Netto	Årets budget	Avvikelse
Kommunstyrelsen					
Kommunledningskontoret	-55,6	16,3	-39,3	-45,8	6,5
Sektorn för Samhällsbyggnad	-103,8	14,5	-89,2	-90,2	1,0
Sektorn för barn & utbildning	-248,6	44,6	-204,0	-207,9	3,9
Sektorn för Omsorg	-348,6	123,7	-225,0	-224,9	-0,1
Summa Kommunstyrelsen	-756,6	199,1	-557,5	-568,9	11,3
Byggnadsnämnden					
Adm och nämnd	-0,6	0,1	-0,5	-1,1	0,5
Bygg	-2,2	1,9	-0,3	-0,9	0,6
Summa Byggnadsnämnden	-2,8	2,0	-0,8	-2,0	1,2
Övriga nämnder					
Kommunfullmäktige	-0,7	0,0	-0,7	-0,9	0,2
Valnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnd	-2,6	1,7	-0,9	-0,9	0,0
Revisionen	-0,6	0,0	-0,6	-0,7	0,1
Lönenämnd	-7,4	4,7	-2,7	-2,7	0,0
Summa övriga nämnder	-11,3	6,4	-4,9	-5,2	0,3
Summa nämnder	-770,7	207,6	-563,2	-576,1	12,8
Pensioner inkl. löneskatt	-35,3	0,0	-35,3	-35,4	0,1
Interna räntor	0,0	8,3	8,3	9,0	-0,7
Sociala avgifter	0,0	24,3	24,3	26,0	-1,7
Övrigt	-5,0	4,5	-0,5	-2,4	1,9
Summa verksamheter	-811,0	244,6	-566,4	-579,0	12,4
Skatteintäkter och generella statsbidrag	-2,5	610,6	608,1	593,9	14,2
Finansiella poster	-4,9	2,8	-2,1	-3,6	1,5
Summa efter skatter, statsbidrag och finansnetto	-818,5	858,1	39,6	11,4	28,2

Investeringsredovisning

Investeringsredovisningen beskriver hur investeringsutgiften under året fördelat sig på olika verksamhetsområden.

Investeringsvolymen för året uppgår till 25,1 mnkr. Kommunen erhöll 4,2 mnkr i investeringsbidrag vilket innebar att nettoinvesteringarna uppgick till 20,9 mnkr.

Investeringsredovisning					
Nämnd (Belopp i mnkr)	Budget	Tilläggs- anslag	Årsbudget	Bokslut	Avvikelse
Kommunstyrelsen					
Kommunledningskontoret bland annat	3,0	0,8	3,8	2,2	1,6
– Ehandelssystem	0,2	0,5	0,7	0,6	0,1
– Utbyte PC/Skrivare	1,3	0,0	1,3	1,2	0,1
Sektorn för barn & utbildning bland annat	1,5	0,8	2,3	1,6	0,7
– Komvux	0,9	0,0	0,9	0,6	0,3
Sektorn för Omsorg bland annat	1,2	1,0	2,2	0,1	2,1
Sektorn för Samhällsbyggnad bland annat	33,6	-3,0	30,6	16,9	13,7
– Möevägen gång- och cykelbana, vägförbättring	1,5	0,2	1,7	1,9	-0,2
– Tillbyggnad Örnebacka förskola	15,0	-7,3	7,7	6,7	1,0
– Beläggning och broarbete	1,0	0,2	1,2	1,0	0,3
– Energiåtgärder	0,5	0,8	1,3	1,1	0,2
Summa Kommunstyrelsen	39,3	-0,4	38,8	20,8	18,1
Byggnadsnämnden	0,8	0,9	1,7	0,2	1,5
Summa Byggnadsnämnden	0,8	0,9	1,7	0,2	1,5
Övriga nämnder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa övriga nämnder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa investeringar	40,0	0,5	40,5	20,9	19,5
<i>Varav exploateringsverksamhet</i>	<i>0,8</i>	<i>0,6</i>	<i>1,4</i>	<i>0,9</i>	<i>0,5</i>

Systemstöd, fiber och datorer

Införandet av nytt e-handelssystem och fortsatt utbyggnad av fiber genomfördes under året. För fibersatsningen erhöles också statligt investeringsbidrag. Därtill fortsatt satsning på ökad datortäthet i skolan är några av projekten.

Väg och byggnader

Enskilt största investeringen för 2016 var om och tillbyggnad av Örnebacka förskola. Där antalet avdelningar utökades med tre och nu uppgår till sju. Invigningen skedde våren 2016. Arbetet med att förbättra gång- och cykelnätverket i kommunen har fortsatt i och med Möevägen. För gång- och cykelvägen erhöles statligt investeringsbidrag.

Personalredovisning 2016

Inledning

Kommunen står inför stora rekryteringsbehov av medarbetare. För att kunna attrahera rätt medarbetare är det viktigt att kommunen arbetar vidare med sitt arbetsgivarvarumärke och förmedlar budskap om att vara en attraktiv och hälsofrämjande arbetsgivare. Arbetsmiljö, rekrytering och kompetensförsörjning är tre viktiga fokusområden för kommunen.

Viktiga händelser

Arbetsmiljöfrågorna är ett fokusområde för kommunen och kommer att vara viktiga under de närmaste åren, dels för att sänka sjuktalet och dels för att kunna attrahera/rekrytera och behålla personal.

För att säkerställa processerna kring det systematiska arbetsmiljöarbetet har enheterna fått tydliga årshjul, rutiner, checklistor och mallar som kopplas samman med ett årshjul för rapportering till den centrala samverkansgruppen/tillika skyddskommitté. Det systematiska arbetsmiljöarbetet kopplas sedan samman till del- och årsbokslut för avrapportering till kommunstyrelsen.

Fr om den 31 mars 2016 började en ny föreskrift om organisatorisk och social arbetsmiljö att gälla som reglerar kunskapskrav, mål, arbetsbelastning, arbetstid och kränkande särbehandling.

Under året har utbildning genomförts för samtliga chefer och skyddsombud kring den nya föreskriften om social och organisatorisk arbetsmiljö, grundläggande systematisk arbetsmiljö samt utbildning om samverkanssystemet.

Friskvårdsbidrag har införts för att kunna öka möjligheten till friskvård för kommunens anställda. Ett nätverk har startats med friskvårdsombud från arbetsplatserna för att kunna bidra till ökat engagemang för arbetsmiljöfrågorna samt vara en positiv kraft kring dessa frågor för chef och arbetskamrater.

Fortsatt ökat samarbete mellan personalenheterna i Lysekil och Sotenäs har skett under året i form av upphandling av gemensam företagshälsovård, Avonova.

I november 2015 genomfördes en medarbetarenkät i Munkedals kommun. Under året har arbete skett kring uppföljning av enkäten skett i form av redovisade tidsplaner från enheterna samt krav på aktiviteter och avstämningstillfällen. Som övergripande förbättringsområden för kommunen identifierades områdena ledarskap samt arbetsmiljö/hälsa.

Årets löneöversyn innebar ett nytt avtal för Kommunals medlemmar som arbetar inom äldreomsorg och gruppboenden. Yrkeskategorier som undersköterskor, habiliteringspersonal och personliga assistenter börjar bli allt mer svårrekryterade och därför valde

kommunen att prioritera dessa med höjda löner i en extra lönesatsning för utbildade undersköterskor.

Personalstruktur 2016

(Antal anställda)	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	780	116	896
Visstid	94	29	123
Totalt	874	145	1 019

Personalstruktur 2015

(Antal anställda)	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	755	99	854
Visstid	99	18	117
Totalt	854	117	971

Munkedals kommun hade vid 2016 års slut 896 tillsvidareanställda personer (813,2 åa=årsarbetare). Timavlönad personal är inte medräknad. Antal anställda ökade under 2016 med 48 personer. Ökningen har skett främst inom sektor Barn och utbildning (40 personer). Medelåldern bland anställda i Munkedals kommun 2016 är 43,2 år. År 2015 låg medelåldern på 42,6 år.

Sysselsättningsgrad

(%)	2015	2016
0-74 %	189	181
15-99 %	222	233
100 %	577	625

Heltider har ökat med 48 personer 2016. Ökningen har skett främst inom sektor Barn och utbildning (27 personer) och sektor Omsorg (19 personer).

Kommunen arbetar vidare med att öka andelen heltider, vilket också anges i Kommunals nya avtal för 2016-2019. En handlingsplan för hur kommunen ska öka andelen heltider ska vara framtagen i slutet av 2017.

Personalrörlighet

Under 2016 har 98 personer avslutat sin anställning i Munkedals kommun. 17 personer gick i pension och 74 personer sa upp sig på egen begäran. 7 provanställda avslutades p g a arbetsbrist inom avdelning Stöd och Integrationsenheten. Det har rekryterats 72 nya personer till kommunen.

2015 avslutade 73 personer sina anställningar i kommunen. 27 personer gick i pension och 46 personer sa upp sig på egen begäran. Siffrorna gäller endast tillsvidareanställda.

Sjukfrånvaro		
(%)	2015	2016
Könsuppdelad		
Kvinnor	7,5 %	8,2 %
Män	7,7 %	8,1 %
Totalt	7,5 %	8,1 %
Åldersindelad		
29 år och yngre	6,4 %	7,8 %
30-49 år	8,4 %	8,4 %
50 år och äldre	7,0 %	8,0 %
Långtidsfrånvaro 60 dgr eller mer		
Kvinnor	53 %	53 %
Män	68 %	62 %
Totalt	56 %	54 %

Den totala sjukfrånvaron (i procent av de anställdas tillgängliga ordinarie arbetstid i timmar) uppgår till 8,1 %.

Sjukfrånvaron fortsätter därmed att stiga, från 7,45 % till 8,14 % och är relativt jämnt fördelat mellan korttids- och långtidsfrånvaro. Det är framför allt den psykiska ohälsan och stressrelaterade problem som fortsätter att öka. Kommunen behöver agera tidigare i processen kring sjukfrånvaron samt arbeta med det systematiska arbetsmiljöarbetet för att upptäcka och åtgärda brister i tid. Kontinuerligt arbete sker med regelbundna uppföljningar och stödinsatser av sjukfrånvaron, åtgärder vid upprepade korttidsfrånvaro samt rehabiliterande insatser.

Jämställdhet

Under året har kommunen påbörjat ett arbete om arbetsvärdering av kommunens samtliga befattningar som ska resultera i en lönekartläggning inför 2017 års löneöversyn. Lönekartläggningen ska genomföras årligen för att kartlägga och analysera kvinnors och mäns löner på arbetsplatsen i syfte att upptäcka, åtgärda och förhindra osakliga löneskillnader som har samband med kön.

Framtid

Fr om den 31 mars 2016 började en ny föreskrift om organisatorisk och social arbetsmiljö att gälla som reglerar kunskapskrav, mål, arbetsbelastning, arbetstid och kränkande särbehandling. Föreskriften är anpassad till dagens arbetsliv och förtydligar vad kommunen som arbetsgivare och arbetstagare ska göra inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet som alla arbetsgivare har ansvar att bedriva. Utbildning om den nya föreskriften gavs i april till samtliga chefer och skyddsombud. Föreskriften ställer högre krav på organisationen att förebygga hög arbetsbelastning, övertidsarbete och agera vid kränkande särbehandling.

Ledarskapet är en av nyckelfrågorna för att lyckas i frågan om sänkta sjuktal, ökad effektivitet och ständigt förbättringsarbete och därför behöver kommunen följa upp chefsuppdragens organisatoriska förutsättningar och villkor samt vidareutbilda inom ledarskap.

En av de största utmaningarna som Munkedals kommun står inför under de kommande åren är att rekrytera nya medarbetare. Heltidsuppdraget som kommunen kommer att arbeta med under 2017 kan vara en del av lösningen. Att erbjuda anställningar på heltid bidrar till att vara en attraktiv arbetsgivare. Om en större andel av de anställda arbetar heltid så behöver inte lika många nya medarbetare rekryteras. Dessutom bidrar heltid som norm till ökade inkomster och pensioner samt ett mer jämställt samhälle. Därför är det viktigt att kommunen prioriterar heltidsfrågan som innebär stora förändringar framöver. Att införa rätten till heltid handlar om att förändra normer och strukturer. Det kan finnas ett behov att se över verksamheten och att tänka i nya banor.

Ekonomi

➤ Redovisningsprinciper	47
➤ Resultaträkning	49
➤ Kassaflödesanalys	50
➤ Balansräkning	51
➤ Notförteckning	53

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning (SFS 1997:614) och rekommendationer från rådet för kommunal redovisning (RKR) samt rekommendationer från andra redovisningsorgan, om inte annat anges. Munkedals kommun redovisar alla lån som långfristiga om det är så att de skall refinansieras under året enligt RKR 20 Redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder. Se mer under respektive punkt.

Kommunen – intern redovisning

Kapitaltjänstkostnad

Kapitaltjänstkostnaden utgörs av avskrivningar och intern ränta. Avskrivningen beräknas på tillgångens ursprungliga anskaffningsvärde och är linjär, dvs. lika stora belopp varje år under nyttjandeperioden. Avskrivningstiden beräknas utifrån anläggningens nyttjandeperiod och påbörjas när investeringen tas i bruk. Avskrivningstiderna ses över varje år. Internränta beräknas på tillgångens bokförda värden vid varje månads ingång. Räntesatsen för 2016 var 2,5 %.

Investeringar med egen personal

Vissa investeringar genomförs av egen personal. Detta avser i första hand lednings- och gatuarbeten men också projektering mm vid nybyggnation. Den lönekostnad som uppstår ingår i avskrivningsunderlaget och betraktas därmed som en investering (aktiveras).

Personalkostnadspålägg

I samband med bokföring av lön kostnadsförs personalomkostnader (arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och intjänad pensionsrätt). Under år 2016 har kalkylerade personalomkostnadspålägg varit 39,5 %. Detta är något högre än rekommendationen från SKL och finansierar förutom personalomkostnaderna även bland annat kostnader för företagshälsovård.

Interna hyror

Samhällsbyggnadsförvaltningen förvaltar kommunens fastigheter. Alla kostnader för dessa finns kvar på Samhällsbyggnadsförvaltningen och en fördelning av de totala verkliga kostnaderna görs efter årsbokslutet för en rättvisande SCB-statistik.

Kommunen – extern redovisning

Anläggningstillgångar

Materiella, immateriella

Materiella och immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärdet minskat med avskriv-

ningar. Har en anläggningstillgång på balansdagen ett lägre värde än det bokförda värdet skrivs tillgången ner till detta lägre värde om det kan antas att värdeminskningen är bestående.

Investeringar aktiveras som anläggningstillgång vid ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbelopp (2016 års prisbasbelopp var kr 44 300 kr) och har en livslängd på minst tre år annars redovisas de på driften. Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärde minskat med investeringsinkomst under nyttjandeperioden. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar. Investeringar aktiveras tertialvis.

Munkedals kommun fördelar fastigheter samt gatu- och markanläggning på komponenter. Anläggningstillgångar med betydande komponenter fördelas med olika avskrivningstider 0-60 år.

Finansiella anläggningstillgångar

Finansiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde. Har en finansiell anläggningstillgång på balansdagen ett lägre värde än det bokförda värdet skrivs tillgången ner till detta lägre värde om det kan antas att värdeminskningen är bestående.

Hyra-/Leasingavtal

Leasingavtal som är löper kortare än 3 år redovisas som hyresavtal (operationell leasing). Leasingavtal som överstiger tidsramen är leasing av bilar. Den redovisas som finansiell leasing och anläggningstillgång. Leasingavgiften kostnadsförs linjärt över leasingperioden.

Finansiella tillgångar och skulder

Långfristiga skulder som förfaller inom 12 månader men där syftet är att refinansiera dessa, redovisas som långfristig skuld. Lånekostnader belastar resultatet för den period de hänför sig till (Huvudmetoden).

Pensionsskuld

Pensionsskulden redovisas enligt blandmodellen och beräknas för de kommunalt anställda enligt RIPS07. Pensionsåtaganden för de kommunala företagen har skett i de sammanställda räkenskaperna enligt de principer och regler som gäller för företagen.

Avsättningar

För tillfället har Munkedals kommun enbart pensionsavsättningar och de redovisas i enlighet med rekommendationerna från RKR.

Swapar

Förtidsinlösen av swapar direkt kostnads- respektive intäktsförs vid förtidsinlösentillfället.

Maskinförarutbildning, Dingle.

Redovisning av skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4:2.

Intäkter

Intäkter redovisas då intäkten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, de ekonomiska fördelarna som är förenliga med transaktionen tillfaller kommunen och de eventuella utgifterna som kan uppstå kan beräknas tillförlitligt. Handpenning på tomtköp redovisar vi vid tillträde av tomten.

Kommunens samlade verksamhet

Kommunens samlade verksamhet består av koncernen Munkedals kommun och av kommunala uppdragsföretag där Munkedals kommun har ett inflytande på minst 20 %. Kommunkoncernens sammansättning har förändrats under året och Vadholmen Foss 2:81 mfl AB har tillkommit i kommunkoncernen.

Kommunkoncernen Munkedals kommun

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt Kommunala redovisningslag kapitel 8 samt från Rådet för kommunal redovisning rekommendation 8.2 och utformas enligt god redovisningssed. Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Det innebär att kommunens bokförda värden på aktier i dotterbolagen elimineras med dotterbolagens egna kapital vid förvärvstillfället. Någon elimineringsdifferens vid elimineringstillfället

har inte uppstått. Vidare innebär proportionell konsolidering att endast den ägda andelen av dotterbolagens tillgångs- och skuldposter respektive kostnads- och intäktsposter har tagits med i koncernredovisningen. Interna poster av väsentlig betydelse har eliminerats. Dotterbolagens obeskattade reserver betraktas i koncernbalansräkningen som eget kapital. I koncernresultaträkningen har dotterbolagens bokslutsdispositioner återförts. Kommunens redovisningsprinciper gäller vid upprättande av koncernredovisningen, gällande uppskrivningar, värdering av finansiella instrument, finansiell leasing, avsättningar och nedskrivningar.

Resultaträkning

Resultaträkning					
(Belopp i mnkr)	not	Kommunkoncernen		Kommunen	
		2015	2016	2015	2016
Verksamhetens intäkter	(not 1)	207,2	265,4	127,2	189,3
Varav jämförelsestörande post	(not 1)	4,4	0,0	4,4	0,0
Verksamhetens kostnader	(not 2)	-716,5	-790,7	-656,5	-733,7
Avskrivningar	(not 3)	-27,2	-35,6	-18,9	-22,0
Verksamhetens nettokostnader		-536,5	-561,0	-548,2	-566,4
Skatteintäkter	(not 4)	404,6	438,5	404,6	438,5
Generella statsbidrag och utjämningsbidrag	(not 5)	147,2	169,7	147,2	169,7
Finansiella intäkter	(not 6)	0,3	1,0	2,3	2,8
Finansiella kostnader	(not 7)	-10,1	-10,0	-5,1	-5,0
Resultat före extraordinära poster		5,6	38,2	0,8	39,6
Skattekostnader	(not 8)	-1,7	-0,6	0,0	0,0
Extraordinära poster		-0,6	0,0	-0,6	0,0
Årets resultat		3,3	37,7	0,2	39,6

Koncerninterna ekonomiska förhållande framgår av not 23.

Resultaträkningen är en sammanställning av allt som har skett i Munkedals kommun ekonomiskt under en period av 1 år.

För att få närmare beskrivning av posterna i resultaträkningen se notapparaten, nötterna 1-8.

Munkedals kommun

Årets resultat för kommunen uppgår till 39,6 mnkr, en förbättring med 39,4 mnkr från 2015.

Verksamheternas nettokostnader har sammantaget ökat från föregående år med 3,3 %. Verksamhetens intäkter har ökat markant mellan 2015 och 2016. Det beror främst på ökade intäkter i form av riktade statsbidrag från Migrationsverket men även från Skolverket. Ökningen av kostnader beror till viss del på löneökningar. Men också kostnader som är ihopkoppade med de riktade statsbidragen inom integration och skolan. Avskrivningskostnaderna har ökat under året, till följd av pågående arbete som har slutfört och därmed har avskrivningstiden påbörjats.

Utvecklingen på skatteintäkter och generella statsbidrag är +10,2 % jämfört med föregående år vilket bland annat beror på att kommunen har fått ett tillfälligt generellt statsbidrag från staten för mottagning av flyktingar samt skattehöjning.

Verksamheternas nettokostnad inklusive avskrivningar tar 93,1 % av de skatteintäkter och generella statsbidrag som kommunen erhållit 2016.

Årets resultat 39,6 mnkr och stärker det egna kapitalet med 20,8 %.

Kommunkoncernen

Verksamheternas nettokostnader har ökat från föregående år med 3,2 %. Främsta ökningen beror på Munkedals kommuns nettokostnadsökning.

Årets resultat är positivt med 37,7 mnkr och har ökat det egna kapitalet med 18,3 %. Av kommunkoncernen så är det Dingle industrilokaler AB, Munkedals bostäder AB och Vadholmen Foss 2:81 mfl AB som har negativt resultat vid årets slut, resterande bolag inom kommunkoncernen har överskott.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys – Indirekt metod					
(Belopp i mnkr)	not	Kommunkoncernen		Kommunen	
		2015	2016	2015	2016
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		3,3	37,7	0,2	39,6
Justering för ej likviditetspåverkande poster	Not 9	32,4	34,4	19,6	20,3
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		35,8	72,0	19,8	59,9
Ökning/minskning förråd och varulager		0,0	-0,5	0,0	-0,5
Ökning/minskning exploateringsfastighet/mark	Not 13	0,3	1,4	0,2	1,4
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	Not 14	0,9	-23,8	0,7	-25,4
Ökning/minskning kortfristiga skulder	Not 21	88,6	161,8	19,1	40,4
Kassaflöde från den löpande verksamheten		125,5	210,9	39,8	75,9
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar	Not 10	-4,9	-10,1	-4,9	-4,4
Investering i materiella anläggningstillgångar	Not 11	-59,3	-65,7	-37,3	-22,8
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	Not 11	3,2	3,4	0,4	1,8
Investering i finansiella anläggningstillgångar	Not 12	-12,2	5,8	-11,2	-0,4
Försäljning i finansiella anläggningstillgångar	Not 12	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-73,2	-66,6	-51,1	-25,8
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Ökning av Lån	Not 18	28,4	72,3	12,0	0,0
Ökning/Minskning av långfristiga skulder	Not 18, 20	-79,2	-151,7	1,9	10,3
Minskning av långfristiga fordringar	Not 18	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-50,8	-79,3	12,0	10,3
Årets kassaflöde		1,5	64,9	0,6	60,4
Likvida medel vid årets början		58,8	60,3	51,0	51,6
Likvida medel vid årets slut	Not 15	60,3	125,2	51,6	112,0

Kassaflödesanalysen visar hur de likvida medlen har använts under året. Den är uppdelad i 3 olika delar: den löpande verksamhet som består av årets resultat, försäljning, kundfordringar, kortfristiga skulder och lager. Investeringsverksamhet som består av förvärv av anläggningstillgångar och andra typer av investeringar. Finansieringsverksamhet som består av emissioner, långa lån, utdelningar eller amorteringar av skulder.

Kommunen

Den löpande verksamheten har i Kommunen genererat ett flöde med inbetalningar på 75,9 mnkr. Investeringsverksamheten har genererat utbetalningar på 25,8 mnkr och finansieringsverksamheten har genererat inbetalningar på 10,3 mnkr. Detta gör att Munkedals kommun har ett positivt flöde på 60,4 mnkr vid årsskiftet 2016, vilket gör att kommunen har mer än fördubblat sina likvida medel sedan förra årsskiftet. Det beror främst på det goda resultatet samt låg investeringsnivå under 2016.

Kommunkoncernen

Den löpande verksamheten samt finansieringsverksamheten har i kommunkoncernen genererat ett flöde på 210,9 mnkr samt -79,3 mnkr. Finansieringsverksamheten har istället genererat utbetalningar på 52,7 mnkr. Detta gör att kommunkoncernen har ett positivt flöde på 64,9 mnkr vid årsskiftet 2016. De likvida medlen har ökat till 125,2 mnkr. Förändringen i finansieringsverksamheten beror till stor del på nyupplåning om 70 mnkr samt del av Munkedals bostäders lån som vid årsskiftet var kortfristig.

Balansräkning

Balansräkning					
(Belopp i mnkr)	not	Kommunkoncernen		Kommunen	
		2015	2016	2015	2016
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	(not 10)	9,7	17,5	9,7	13,0
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	(not 11)	577,8	601,3	271,0	270,9
Maskiner och inventarier	(not 11)	30,4	35,6	19,7	23,7
Finansiella anläggningstillgångar	(not 12)	19,4	13,5	119,8	120,2
Summa anläggningstillgångar		637,3	667,9	420,2	427,8
Omsättningstillgångar					
Exploateringsfastigheter/mark	(not 13)	40,3	38,9	40,3	38,9
Kortfristiga fordringar	(not 14)	47,5	71,4	36,7	62,1
Kassa och bank	(not 15)	60,3	125,2	51,6	112,0
Summa omsättningstillgångar		148,1	235,5	128,6	213,0
SUMMA TILLGÅNGAR		785,4	903,4	548,8	640,8
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital vid årets början		206,1	210,3	190,3	190,5
- varav resultatutjämningsreserv		0,0	0,0	6,1	10,0
Årets resultat		3,3	37,7	0,2	39,6
Övrigt eget kapital		1,4	1,4	0,0	0,0
Summa eget kapital	(not 16)	210,8	249,4	190,5	230,1
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	(not 17)	8,4	10,2	8,4	10,1
Andra avsättningar	(not 17)	6,8	2,1	0,0	0,0
Summa avsättningar		15,2	12,3	8,4	10,1
Skulder					
Långfristiga skulder	(not 18,19)	333,2	245,6	217,2	222,9
Övriga långfristiga skulder	(not 20)	13,8	22,0	1,9	6,5
Kortfristiga skulder	(not 21)	212,4	374,2	130,7	171,2
Summa Skulder		559,4	641,8	349,9	400,6
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		785,4	903,4	548,8	640,8
ANSVARSFÖRBINDELSER					
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulder eller avsättningar	(not 22)	232,8	224,2	232,8	224,2
Borgensåtaganden	(not 22)	219,1	288,4	219,1	288,4
Ställda panter och övriga ansvarsförbindelser		6,0	6,0	0,0	0,0

Koncerninterna ekonomiska förhållande framgår av not 23.

I balansräkningen redovisas Munkedals kommuns tillgångar och skulder samt det egna kapitalet vid årsskiftet.

För att få närmare beskrivning av posterna i balansräkningen se notapparaten, nötterna 10-20.

Munkedals kommun

Kommunens balansomslutning ökar med 92 mnkr (17 %) och uppgår vid bokslutsdagen till 640,8 mnkr. Låg investeringstakt samt det positiva resultatet har förstärkt kassan under 2016.

Det egna kapitalet har en förändring på 20,8 % från föregående år och beror på kommunens positiva resultat. Inom det egna kapitalet ingår resultatutjämningsreserven på 10 mnkr.

Kommunens avsättningar består av en pensions-skuld intjänad efter 1998. Pensionsskuld som är intjänad innan 1998 redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Sedan föregående år har ansvarsförbindelsen minskat med 8,6 mnkr, vilket beror på pensionsutbetalningar.

Skulderna har ökat sedan föregående år med 50,7 mnkr. Ökningen förklaras främst av att Munkedals bostäders banksaldo har ökat med 47,8 mnkr. Koncernbolagens saldo på bankens koncernkonto redovisas som en kortfristig skuld. Samtliga lån som kommunen har är tagna i Kommuninvest Sverige AB. Den totala lånesumman för kommunen på både långa och korta löptider är 217,2 mnkr. Kommunen använder sig av swapar för att minska ränterisken.

Kommunen redovisas pensionskostnaderna enligt blandmodellen vilket innebär att en stor del av pensionskostnaderna som kommunen har och som är intjänade innan 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse. Den är lagd utanför balansräkningen och kommer generera kostnader när dessa personer går i pension.

Borgensåtagandena i Munkedals kommun består främst av borgen till Munkedals Bostäder AB med 245,0 mnkr och Kooperativ hyresrättsförening Sörbygården - Dinglegården (Riksbyggen) med 37,1 mnkr. Totalt är borgensåtaganden i Munkedals kommun på 288,4 en ökning på 69,3 mnkr från föregående år. Ökningen beror på utökad borgen till Munkedals Bostäder AB för stamreovering.

Kommunkoncernen

Anläggningstillgångarna mark, byggnader och tekniska anläggningar har ökat från föregående år bland annat till följd av Munkedals bostäders pågående arbeten med stamreoveringar.

Det egna kapitalet har förstärkts med 18,3 % från föregående år och beror på kommunkoncernens positiva resultat.

Kommunkoncernens avsättningar har minskat från föregående år, detta då Munkedals Vatten AB inte längre har en avsättning för översvämningen som skedde 2014.

Notförteckning

Not 1 VERKSAMHETENS INTÄKTER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Försäljningsmedel	31,0	30,7	7,8	8,3
Taxor och avgifter	33,1	30,5	13,6	14,4
Hyror och arrenden	47,3	49,2	12,1	13,4
Bidrag	78,9	139,9	78,9	139,1
Försäljning verksamhetsentreprenader	12,2	10,4	12,2	10,4
Övriga försäljningsintäkter	4,0	3,9	1,9	3,1
Reavinst vid försäljning av anläggningstillgångar	0,7	0,7	0,7	0,6
Övriga intäkter	0,0	0,1	0,0	0,0
<i>varav jämförelsestörande post (AFA)</i>	<i>4,4</i>	<i>0,0</i>	<i>4,4</i>	<i>0,0</i>
Summa	207,2	265,4	127,2	189,3

Jämförelsestörande post år 2015 är en återbetalning av inbetalda försäkringspremier under år 2004.

Not 2 VERKSAMHETENS KOSTNADER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Bidrag och transfereringar	-22,8	-22,1	-22,8	-22,1
Entreprenader och köp av verksamhet	-122,1	-122,3	-109,0	-110,0
Personalkostnader	-326,4	-381,3	-313,8	-370,7
Sociala avgifter enligt lag och avtal	-118,0	-118,5	-116,3	-114,9
Lokal- och markhyror	-10,9	-16,7	-10,9	-15,7
Bränsle, energi och vatten	-21,1	-22,2	-11,3	-11,7
Diverse främmande tjänster	-36,4	-20,8	-14,2	-18,7
Reaförlust vid försäljning av anläggningstillgångar	0,0	-1,0		-1,0
Övriga kostnader	-58,8	-85,9	-58,2	-68,8
Summa	-716,5	-790,7	-656,5	-733,7

Not 3 AVSKRIVNINGAR

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Planenliga avskrivningar	-30,0	-34,5	-18,9	-22,0
Nedskrivningar	2,8	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar på goodwill	0,0	-1,1		
Summa	-27,2	-35,6	-18,9	-22,0

Not 4 SKATTEINTÄKTER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Preliminär kommunalskatt			405,0	440,1
Prognos slutavräkning innevarande år			0,4	-2,1
Slutavräkningsdifferens föregående år			-0,8	0,4
Summa			404,6	438,5

Kommunen har använt sig av SKLs decemberprognos. Efter bokslutets upprättande har SKL publicerat en ny prognos som avviker från tidigare prognos. Den redovisar en förbättring på 0,4 mnkr.

Not 5 GENERELLA STATS BIDRAG OCH UTJÄMNINGS BIDRAG

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Fastighetsavgift			19,2	19,6
Inkomstutjämnning			118,2	123,0
Kostnadsutjämnning			5,6	9,8
Regleringsbidrag			-0,4	-0,3
Strukturbidrag			1,1	
Generella bidrag från staten			4,9	16,6
Delsumma			148,6	168,7
Utjämningsbidrag LSS			-1,4	1,0
Summa			147,2	169,7

Generella bidrag från staten avser tillfälliga flyktingmedel (16,6 mnkr). December 2015 erhöll kommunen 20,7 mnkr i tillfälligt stöd för rådande flyktingsituationen. Kommunen har valt att fördela medlen mellan 2015 och 2016 med 4,1 mnkr resp 16,6 mnkr.

Not 6 FINANSIELLA INTÄKTER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Ränteintäkter	0,3	0,2	2,2	1,9
Övriga finansiella intäkter	0,0	0,8	0,1	0,9
Summa	0,3	1,0	2,3	2,8

Not 7 FINANSIELLA KOSTNADER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Räntor på anläggningslån	-10,1	-4,7	-0,4	0,2
Ränta på avsättning	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga finansiella kostnader	-0,0	-5,3	-4,7	-5,2
Summa	-10,1	-10,0	-5,1	-5,0

Not 8 EXTRAORDINÄRA POSTER OCH UPSKJUTEN SKATT

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Uppskjuten skatt	-1,4	-0,2	0,0	0,0
Skatt på årets resultat	-0,3	-0,3	0,0	0,0
Översvämning Munkedals kommun	-0,6	0,0	-0,6	0,0
Summa	-2,3	-0,6	-0,6	0,0

Not 9 JUSTERING FÖR EJ LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Justering av- och nedskrivningar	27,2	35,6	18,9	22,0
Gjorda avsättningar	0,4	-0,5	0,2	0,7
Ianspråktaga avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Reavinster	-0,2	-0,9	0,7	-1,4
Reaförluster	0,0	1,3	0,0	1,0
Övriga justeringar	5,0	-1,1	-0,2	-2,1
Summa	32,4	34,4	19,6	20,3

Not 10 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR – Kommunen

(Belopp i mnkr)	Anskaffningsvärde	Ack. ned./ avskrivning	Ingående bokfört värde 2016	Årets investering	Årets avskrivning	Årets försäljning	Årets nedskrivning	Omklassificeringar	Utgående bokfört värde 2016
<i>Immateriell anläggningstillgång</i>									
Immateriell anläggningstillgång	11,4	-1,7	9,7	4,4	-1,2				13,0
Summa 2016	11,4	-1,7	9,7	4,4	-1,2	0,0	0,0	0,0	13,0
Summa 2015	4,6	-1,8	2,8	4,9	-0,5	0,0	0,0	2,5	9,7

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar. Avskrivningstiden på immateriella anläggningstillgångar är emellan 3-7 år beroende på kontraktstiden.

Not 10 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR – Kommunkoncernen

(Belopp i mnkr)	Anskaffningsvärde	Ack. ned./ avskrivning	Ingående bokfört värde 2016	Årets investering	Årets avskrivning	Årets försäljning	Årets nedskrivning	Omklassificeringar	Utgående bokfört värde 2016
<i>Immateriell anläggningstillgång</i>									
Immateriell anläggningstillgång	11,4	-1,7	9,7	4,4	-1,2				13,0
Goodwill				5,7	-1,1				4,5
Summa 2016	11,4	-1,7	9,7	10,1	-2,3	0,0	0,0	0,0	17,5
Summa 2015	4,8	-2,0	2,8	4,9	-0,5	0,0	0,0	2,5	9,7

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar. Avskrivningstiden på immateriella anläggningstillgångar är emellan 3-7 år beroende på kontraktstiden.

Not 11 MATERIELLA TILLGÅNGAR – Kommunen

(Belopp i mnkr)	Anskaffningsvärde	Ack. ned./ avskrivning	Ingående bokfört värde 2016	Årets investering	Årets avskrivning	Årets försäljning/ utrangering	Årets nedskrivning	Omklassificeringar	Utgående bokfört värde 2016
<i>Mark byggnader och tekniska anläggningar</i>									
Allmän markreserv	34,0	0,0	34,0	3,5		-0,6		1,8	38,8
Verksamhetsfastigheter	392,3	-205,9	186,4	9,4	-12,2	-1,1		24,1	206,5
Fastigheter för affärsverks.	0,4	-0,2	0,2						0,2
Publika fastigheter	36,2	-11,0	25,3	2,7	-1,2			-1,4	25,3
Övriga fastigheter	0,3	-0,2	0,1	0,0					0,1
Pågående	25,0	0,0	25,0	0,0				-24,9	0,0
<i>Maskiner och inventarier</i>									
Maskiner	1,2	-0,5	0,8	0,3	-0,3				0,8
Inventarier	46,5	-28,1	18,3	4,0	-5,5	-0,1			16,7
Byggnadsinventarier	0,3	-0,1	0,2		0,0				0,2
Bilar och andra transportmedel	1,7	-1,3	0,4		-0,1				0,3
Finansiell leasing, bilar	5,5	-1,3	4,2	2,9	-1,5				5,7
Summa 2016	543,4	-247,3	294,9	22,8	-20,8	-1,8	0,0	-0,5	294,6
Summa 2015	515,2	-240,6	274,6	37,3	-18,3	-0,4	0,0	-2,5	290,7

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar, pågående investeringar och mark avskrivs ej. Avskrivningstiden på tillgångar är på mellan 0-60 år. Sedan 2015 fördelas fastigheter med väsentligt värde på komponenter. För mer information läs redovisningsprinciper.

Not 11 MATERIELLA TILLGÅNGAR – Kommunkoncernen

(Belopp i mnkr)	Anskaffningsvärde	Ack. ned./ avskrivning	Ingående bokfört värde 2016	Årets investering	Årets avskrivning	Årets försäljning/ utrangering	Årets nedskrivning	Omklassificeringar	Utgående bokfört värde 2016
Mark byggnader och tekniska anläggningar									
Allmän markreserv	43,8	0,0	43,8	3,5		-0,6		1,8	48,6
Verksamhetsfastigheter	446,2	-224,3	221,9	11,1	-13,7	-1,6		24,1	241,8
Fastigheter för affärsverks.	409,2	-155,1	254,1	6,6	-8,3				252,4
Publika fastigheter	36,2	-11,0	25,3	2,6	-1,2			-1,4	25,3
Övriga fastigheter	0,4	-0,2	0,2	0,0	0,0				0,2
Pågående	32,6	-0,2	32,4	30,7				-30,0	33,1
Maskiner och inventarier									
Maskiner	12,0	-7,5	4,5	1,1	-0,9				4,7
Inventarier	71,6	-46,3	25,3	7,2	-6,5	-1,2			24,8
Byggnadsinventarier	0,3	-0,1	0,2						0,2
Bilar och andra transportmedel	1,7	-1,3	0,4		-0,1				0,3
Finansiell leasing, bilar	5,5	-1,3	4,2	2,9	-1,5				5,7
Summa 2016	1 059,5	-447,2	612,3	65,7	-32,3	-3,4	0,0	-5,5	636,9
Summa 2015	1 077,5	-497,8	579,7	59,3	-24,3	-3,2	-0,3	-3,1	608,1

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar, pågående investeringar och mark avskrivs ej. Avskrivningstiden på tillgångar är på mellan 0-60 år. Sedan 2015 fördelas fastigheter med väsentligt värde på komponenter. För mer information läs redovisningsprinciper.

Not 12 FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Aktier				
Aktier Munkbo AB	0,0	0,0	1,8	1,8
Aktier Dingle Industrilokaler AB	0,0	0,0	7,8	7,8
Aktier RAMBO AB	0,0	0,0	13,0	13,0
Aktier Munkedals Vatten AB	0,0	0,0	2,5	2,5
Aktier Vadholmen Foss 2:81 mfl AB	0,0	0,0	5,7	6,0
Övriga aktier	6,4	0,7	0,2	0,2
Summa aktier	6,4	0,7	30,9	31,3
Andelar				
Kommuninvest	0,3	0,3	0,3	0,3
Riksbyggens Kooperativa Hyresrättsförening Sörbygården och Dinglegården ek.för	0,1	0,1	0,1	0,1
Övriga andelar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa andelar	0,4	0,4	0,4	0,4
Övrigt				
Anslagstäckta lånefordringar	4,5	4,3	4,5	4,3
Förlagslån Kommuninvest	1,5	1,5	1,5	1,5
Insatskapital Kommuninvest	5,7	5,7	5,7	5,7
Reverslån Vadholmen Foss 8:1 AB	0,0	0,3	0,0	0,3
Reverslån Munkedals Vatten AB	0,0	0,0	76,2	76,2
Bostadsrätter	0,1	0,1	0,1	0,1
Fondinnehav direktpension	0,0	0,0	0,0	0,0
Fond, Torsten Jansson	0,5	0,4	0,5	0,4
Uppskjuten skattefordran (Munkbo AB)	0,1	0,0	0,0	0,0
Övrigt	0,2	0,1	0,0	0,0
Summa övrigt	12,6	12,4	88,5	88,5
<i>En ökning av reverslånet till Munkedals Vatten AB antogs under 2014 på 4,8 mnkr, sammanlagt kan Munkedal Vatten AB låna från kommunen på 81 mnkr. Utökningen har ännu inte nyttjats på grund av investeringar som skall göras men ännu inte godkänts politiskt.</i>				
Summa finansiella anläggningstillgångar	19,4	13,5	119,8	120,2

Not 13 EXPLOATERINGSFASTIGHET/MARK

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Ingående bokfört värde	40,5	40,3	40,6	40,3
Utgifter	0,9	1,2	0,9	1,2
Inkomster	-1,2	-1,9	-1,2	-1,9
Nedskrivningar	0,0	-0,7	0,0	-0,7
Omklassificeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa exploateringsfastighet/mark	40,3	38,9	40,3	38,9

Not 14 KORTFRISTIGA FORDRINGAR

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Lager	0,1	0,6	0,0	0,5
Förutbet. kostn./Uppl. int.	19,1	14,3	7,7	12,1
Kundfordringar	7,7	8,9	2,7	2,4
Statsbidragsfordringar		31,7	9,5	31,5
Övriga kortfristiga fordringar	20,6	15,9	16,9	15,6
Summa kortfristiga fordringar	47,5	71,4	36,7	62,1

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter består bland annat av förutbetalda hyror avseende jan-mar 2017, 1,6 (1,3) mnkr, barnomsorgsavgift december 0,6 (0,6) mnkr samt omsorgsavgift december inom äldreomsorgen 0,8 (0,8) mnkr. Statsbidragsfordringar består merparten av fordringar mot Migrationsverket 30,1 (9,5) mnkr.

Not 15 KASSA OCH BANK

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Kassa	0,0	0,1	0,0	0,1
Plusgiro	0,0	0,0		
Bank	60,2	125,1	51,6	112,0
- varav Munkedals Bostäder AB del i koncernkontot	12,0	59,8	12,0	59,8
- varav Vadholmen Foss 2:81 mfl AB del i koncernkontot	0,0	0,5	0,0	0,5
- varav Munkedals Vattens AB del i koncernkonto	7,8	6,6	7,8	6,6
Summa kassa och bank	60,3	125,2	51,6	112,0
<i>Kommunen har en checkkredit på 10 mnkr som ej var utnyttjad vid bokslutstillfället.</i>				
Summa omsättningstillgångar	148,1	235,4	128,4	213,0

Not 16 EGET KAPITAL

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Justerat ingående eget kapital	206,1	210,3	190,3	190,5
- varav resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	6,1	10,0
Övrigt eget kapital	1,4	1,4	0,0	0,0
Årets resultat	3,4	37,7	0,2	39,6
Utgående balans eget kapital	210,8	249,4	190,5	230,1

Not 16A OBESKATTAD RESERV

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Obeskatt reserv enl årsred vid årets ingång	3,4	3,6		
Obeskatt reserv enl årsred vid årets utgång	3,6	4,2		
Förändring obeskatt reserv	0,2	0,6		
Uppskjuten skattkostn/intäkt i obeskatt. reserver(RR)	-0,0	-0,0		
Uppskjuten skatteskuld i obeskattade reserver(BR)	0,8	0,9		
Ingående Eget kapitalandel i obeskattade reserver(BR)	2,6	2,8		

Not 17 AVSÄTTNINGAR

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Pensioner				
Ingående ålderspensionsskuld inkl. löneskatt	7,0	7,4	7,0	7,4
Pensionsutbetalning	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Nyintjänad pension	0,5	0,3	0,5	0,3
Ränte- och basbeloppsuppräknig	-0,0	0,0	-0,0	0,0
Förändring löneskatt	0,1	0,1	0,1	0,2
Förändring diskonteringsränta	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt	0,2	0,8	0,2	0,8
Utgående avsättning pensioner	7,4	8,1	7,4	8,1
Pensionsavsättning förtroendevalda	1,0	2,0	1,0	2,0
Summa pensioner	8,4	10,2	8,4	10,1
Specifikation Avsatt till pensioner				
Särskild avtals/ålderspension			0,6	0,6
Förmånsbestämd/kompl pension			1,5	1,4
Ålderspension			2,8	3,4
Pension för efterlevande			1,1	1,1
Löneskatt			1,4	1,6
Summa avsatt till pensioner			7,4	8,1
Del av pensionsförpliktelsen som tryggats genom försäkring				
Förpliktelser intjänade före 1998, ansvarsförbindelsen, mnkr			7,5	7,2
Förpliktelser intjänade from 1998, pensionsavsättning, mnkr			5,9	7,3
Aktualitetsgrad			97 %	97 %
Överskottsfond hos KPA, mnkr			2,3	0,3
Överskottsfond hos Skandia, mnkr			0,0	0,1
Antal visstidsförordnande				
Förtroendevalda	2	0	2	2
Tjänstemän	0	0	0	0
Antal visstidsförordnande	2	0	2	2
Övriga avsättningar				
Obeskattad reserv	0,8	1,0	0,0	0,0
Avsättning WWR-slam på Sivik (Rambo)	2,5	1,2	0,0	0,0
Avsättning Översvämning (MVA)	3,5	0,0	0,0	0,0
Övriga avsättningar	6,8	2,1	0,0	0,0
<i>Avsättning WWR-slam på Sivik (Rambo). Rambo kan i framtiden komma att ha kostnader för destruktion av dessa massor</i>				
Summa avsättningar	15,4	10,3	8,6	10,1

Not 18 LÅNGFRISTIGA SKULDER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Pensioner				
Ingående låneskuld	385,5	413,3	205,2	217,2
Nyupplåning under året	28,4	72,3	12,0	0,0
Årets amortering	-0,6	-0,6	0,0	0,0
Långfristig leasingsskuld	0,0	5,7	0,0	5,7
Amortering leasingsskuld	0,0	0,0	0,0	0,0
Delsumma	413,3	490,7	217,2	222,9
Varav kort del av långfristig skuld	-80,1	-245,1	0,0	0,0
Summa långfristiga skulder	333,2	245,6	217,2	222,9
<i>Flera utav dessa lån förfaller inom ett år men då de är upplånade av Kommuninvest och intentionen är att omförhandla dessa och låna upp dem igen redovisas de som långsiktiga skulder.</i>				
Uppgifter om lån i bank och andra kreditinstitut				
Kreditgivare				
Kommuninvest	371,7	464,5	196,7	217,2
Swedbank	16,9	20,5	0,0	0,0
Nordea	4,2	0,0	0,0	0,0
SEB	20,5	0,0	20,5	0,0
Redovisning av finansiell leasing	0,0	5,7	0,0	5,7
Summa kreditgivare	413,3	490,7	217,2	222,9
Räntebindningstid				
0-12 mån	81,8	176,8	57,2	57,2
1 år - 3 år	27,4	18,4	0,0	0,0
3 år - 5 år	76,0	170,0	60,0	110,0
5 år och mer	228,1	119,8	100,0	50,0
Summa räntebindningstid	413,3	485,0	217,2	217,2
Kapitalbindningstid				
0 - 12 månader	113,9	462,8	107,2	217,2
1 år - 5 år	210,3	3,6	110,0	0,0
5 år och mer	89,1	18,6	0,0	0,0
Summa kapitalbindningstid	413,3	485,0	217,2	217,2
Marknadsvärden ränteswap				
Säkrad låneskuld	311,0	311,0	160,0	160,0
Marknadsvärden ränteswapp	-27,7	-31,8	-15,7	-18,4
Övriga avsättningar	6,8	2,1	0,0	0,0
<i>Marknadsvärdet representerar den kostnad/intäkt som skulle uppstå om man avslutar avtalen i förtid. Analogt skulle motsvarande marknadsvärde (s.k. ränteskillnadsersättning) uppstå om man istället valt att använda långa räntebindningar på de enskilda lånen. Om respektive ränteswapavtal kvarstår t.o.m. sitt slutförfallodatum så kommer undervärdet/övervärdet att löpande elimineras.</i>				
Genomsnittlig effektiv ränta (%) lån och swap	2,6 %	2,5 %	2,4 %	2,2 %

Not 19 LEASING

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Leasingavgifter – lös egendom				
<i>Operationell leasing</i>				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år		176,8		1,4
Senare än 1 år men inom 5 år		18,4		1,0
Senare än 5 år		170,0		0,0
Summa		365,2		2,4
<i>Finansiella leasingavtal</i>				
Totala minimileaseavgifter				5,8
Framtida finansiella kostnader				-0,1
Nuvärdet av minimileaseavgifterna				5,7
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år		462,8		1,6
Senare än 1 år men inom 5 år		3,6		4,1
Senare än 5 år		18,6		0,0
Summa		485,0		5,7

Not 20 ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA SKULDER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Investeringsbidrag	1,7	5,6	1,7	5,6
Övrig långfristig skuld	12,1	16,4	0,2	0,9
Summa övriga långfristiga skulder	13,8	22,0	1,9	6,5

Investeringsbidrag periodiseras linjärt under samma nyttjandeperiod som motsvarande tillgång har.

Not 21 KORTFRISTIGA SKULDER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Leverantörsskuld	20,3	19,6	14,3	13,5
Personalens skatter och avgifter	14,8	8,1	6,5	7,9
Upplupna löner och semesterlöneskuld	34,8	46,4	41,7	46,1
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	44,9	35,6	38,5	26,8
Moms och punktskatt	0,4	1,1	0,3	0,6
Kortfristig skuld till kreditinstitut	80,0	245,1	0,0	0,0
Övriga kortfristiga skulder	17,3	18,2	29,4	76,3
- varav övrig kortfristig skuld			9,7	9,4
- varav Munkbos del av koncernkonto			12,0	59,8
- varav Vadholmen Foss del av koncernkonto			0,0	0,5
- varav Munkedals Vattens del av koncernkonto			7,8	6,6
Summa kortfristiga skulder	212,4	374,2	130,7	171,2

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter består bland annat av upplupna pensionskostnader individuell del avseende 2016 15,5 (14,3) mnkr, extern personlig assistanskostnad 0,9 (0,9) mnkr samt el, fjärrvärme och nät avseende 2016 1,3 (1,1) mnkr.

Not 22 ANSVARSFÖRBINDELSER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Pensionsförpliktelser				
Del av pensionskuld som uppkommit före 1998				
Pensionsförmåner intjänade före 1998 inkl löneskatt			242,8	232,8
Förpliktelse minskad genom försäkring			0,0	0,0
Pensionsutbetalningar			-8,3	-8,1
Nyintjänad pension			1,1	1,6
Ränte- och basbeloppsuppräknig			-0,3	1,1
Förändring löneskatt			-2,0	-1,7
Förändring diskonteringsränta			0,0	0,0
Övrigt			-0,5	-1,5
Summa pensionsförpliktelser			232,8	224,2

Aktualiseringsgrad och visstidsförordnande se not 17 Avsättningar.

Upplysning Pensionsförpliktelse som tryggats genom försäkring

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
Förpliktelser intjänade före 1998, ansvarsförbindelsen			7,5	7,2
Förpliktelser intjänade from 1998, pensionsavsättning			5,9	7,3
Summa pensionsförsäkring			13,4	14,5

BORGENSÅTAGANDE

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2015	2016	2015	2016
<i>Kommunägda företag</i>				
Munkedals Bostäder AB	175,0	245,0	175,0	245,0
Dingle Industrilokaler AB	6,0	6,0	6,0	6,0
KHRF Sörbygården och Dinglegården	37,8	37,1	37,8	37,1
Summa	218,8	288,1	218,8	288,1
<i>Egna hem och småhus</i>				
SBAB	0,2	0,2	0,2	0,2
BKN	0,0	0,0	0,0	0,0
Finans AB Marginalen	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	0,2	0,2	0,2	0,2
Föreningar i kommunen	0,2	0,2	0,2	0,2
Summa borgensåtagande	219,1	288,4	219,1	288,4
Övriga ansvarsförbindelser				
Panter som ställts för egna skulder (Munkbo AB)	0,0	0,0		
Panter som ställts för egna skulder	0,0	0,0		
Företagsinteckningar (Rambo)	6,0	6,0		
Summa övriga ansvarsförbindelser	6,0	6,0		

Solidarisk borgen i Kommuninvest

Munkedals kommun har i september 1994 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 286 kommuner och regioner/landsting som per 2016-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt länspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Munkedals kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2016-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 346 091 313 278 kronor och totala tillgångar till 338 153 308 936 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 565 136 470 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 552 022 196 kronor.

Not 23 ÅRETS KONCERNINTERNA MELLANHAVANDE

	Försäljning		Fördringar, skulder		Finansiella poster	
	Köpare	Säljare	Borgenär	Geldenär	Mottagare	Betalare
Munkedals kommun	11,2	1,9	77,0	0,8	1,9	0,0
Munkedals Bostäder AB 100 %	3,2	2,2	0,0	0,9	0,0	0,0
Munkedals Vatten AB 100 %	1,0	4,6	1,2	76,8	0,0	1,8
Dingle industrilokaler AB 51 %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rambo AB 20,6 %	1,4	2,9	0,5	0,2	0,0	0,1
Kooperativa Hyresgästföreningen Sörby- och						
Dinglegården 20%	0,5	5,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadholmen Foss 2:81 mfl AB 100%	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
Summa	17,3	17,3	78,7	78,7	1,9	1,9

Munkedals Bostäder AB är villkorat återbetalningsskyldiga för ett ägartillskott på 67,0 mnkr till Munkedals kommun.

Kommunens samlade verksamhet

I detta avsnitt beskrivs kommunens samlade verksamhet både den som bedrivs i förvaltningsform och den som bedrivs i extern regi i form av bolag.

Första delen avhandlar kommunens verksamhet i förvaltningsform och innehåller måluppfyllelse, återkoppling arbetet med intern kontroll samt ekonomisk avstämning för samtliga nämnder.

Den andra delen avser redovisning för verksamhet i extern regi. Detta avsnitt innehåller kort beskrivning av ägarstyrning, finansiell analys samt ekonomisk redovisning för koncernbolag inklusive kommunkoncernen.

➔ Uppföljning av Kommunfullmäktiges verksamhetsmål	64
➔ Kommunstyrelsens verksamhetsområde	68
➔ Byggnadsnämnd och gemensamma nämnder SML	71
➔ Samverkansnämnder IT, Miljö och Lön	72
➔ Kommunens verksamhet i extern regi	74
➔ Koncernföretag	76

Uppföljning av Kommunfullmäktiges verksamhetsmål

Måluppfyllelse

Inriktningsmål för verksamheten är antagna i kommunens mål- och resursplan. Dessa mål har sin utgångspunkt från kommunens vision: "Munkedal mer av livet. En hållbart växande kommun med engagerade invånare. Här tar vi oss an framtidens utmaningar tillsammans." samt av majoritetens programförklaring. Återredovisning av inriktningsmål samt resultatmål sker därför i detta avsnitt och inte i förvaltningsberättelsen.

Uppföljning av verksamhetens inriktnings- samt resultatmål

Under 2016 märks en tydlig trend mot en positivare måluppfyllelse. Flera av målen bedöms som i princip uppfyllda vilket är mycket positivt. Framförallt glädjande att sex av inriktningsmålen är delvis eller helt uppfyllda. Samtliga mål utom ett pekar i positiv riktning. Viktigt är att fortsätta de pågående arbetena som startats upp under året. Bedömningen är att målen för året delvis är uppfyllda.

❖ Yttersta vikt att barnkonventionen implementeras i all kommunal verksamhet, likväl jämställdhet, integration och solidaritet.

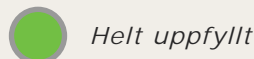
Arbete pågår med att ta fram en handlingsplan för att implementering av Barnkonventionen i kommunen genom att arbets- och tidsplan har arbetats fram och en förberedande kartläggning pågår. Arbetsprocessen fortlöper under våren 2017 och planen beräknas vara klar senast juni 2017. Politiker och tjänstemän har fått utbildning i frågor som rör Barnkonventionen, men utbildningen i barnkonsekvensanalyser har skjutits upp i väntan på att handlingsplanen blir klar.

Folkhälsoarbete är strategiskt och långsiktigt och det är viktigt att det finns en samsyn och en gemensam kunskapsbas i dessa frågor. Utbildningsinsatser har genomförts under året i folkhälsa och det nationella folkhälsomålet. En utbildning i konsekvensanalys av folkhälsa i tjänsteskrivelser planerades också, men den har skjutits upp i väntan på att handlingsplanen för Barnkonventionen blir klar för att kunna samköra dessa. Måluppfyllelsen för året är därför mycket låg men i positiv trend.

Resultatmål	Utfall
Barnkonventionen ska beaktas i alla kommunala beslut.	Delvis uppfyllt
Folkhälsoperspektivet ska beaktas i alla kommunala processer.	Delvis uppfyllt

Aktuella symboler:

Status:

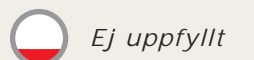
Helt uppfyllt

I hög grad uppfyllt

Delvis uppfyllt

Ej uppfyllt

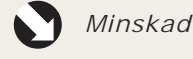
Trend:

Ökad

Oförändrad

Minskad

❖ Miljöaspekter ska beaktas i alla kommunens beslut.

Kommunen har under året implementerat delar av de nationella miljömålen. Fyra mål antogs av kommunfullmäktige hösten 2016. Dessa mål kommer att under 2017 inarbetas i kommunens mål- och resursplan. Måluppfyllelsen för året är därför mycket låg men i positiv trend.

Resultatmål	Utfall
Miljöaspekterna ska beaktas i alla kommunala beslut.	Delvis uppfyllt
Verka för en minskning av pappersförbrukningen inom verksamheten.	Delvis uppfyllt

❖ Grunden för ett livslångt lärande är att erbjuda en verksamhet med hög kvalitet både pedagogiskt och socialt från förskola och framåt.

Livslångt lärande startar redan vid förskoleverksamheten. Förskolorna arbetar efter barnens intressen och utformar både inne- och utverksamheten så att alla barn får möjlighet att utvecklas.

Inom grundskolan har under året fokus på lärandet skett genom matematikplan för att skapa ökad likvärdighet inom undervisningen och för att höja resultaten. Skolan har också arbetat med ämnesnätverk eller sk Röda-tråden-grupper. En satsning har genomförts för att öka datortätheten i skolorna. I år har samtliga elever i årskurs 7 egen dator.

Aktivitetsansvar för ungdomar 16-19 år som inte studerar på nationellt gymnasieprogram eller har arbete fångas upp genom aktiva kontakter och erbjudande av studier eller hjälp att lotsas till annan verksamhet som till exempel Arbetsförmedlingen eller Arbetsmarknadsenheten. Merparten av kontaktade ungdomar har också lotsats vidare.

För att hjälpa unga utan gymnasieexamen har vuxenutbildningen ett nära samarbete med Lysekil och Sotenäs kommuner. Det har inneburit ökade möjligheter att erbjuda fler individuella lösningar för dessa ungdomar som ex kompensatorisk utbildning inom vuxenutbildningen.

Måluppfyllelsen är mycket god och trenden pekar åt rätt håll.

Resultatmål	Utfall
Varje avdelning inom förskolan ska varje dag använda utemiljö i sin pedagogiska verksamhet.	Helt uppfyllt
Unga utan gymnasieexamen ska erbjudas kompensatorisk utbildning inom vuxenutbildningen.	Helt uppfyllt
Alla ungdomar 16-19 år ska erbjudas aktiviteter utifrån kommunens aktivitetsansvar.	Helt uppfyllt
Främja samverkan och samarbete mellan kommunens olika verksamheter för gott resursutnyttjande.	Helt uppfyllt
Verksamheterna inom Stöd skall i samverkan utifrån sina specifika uppdrag aktivt samordna stöd och stimulans till varje individ för att nå en god livskvalité.	Helt uppfyllt
Unga utan gymnasieexamen ska erbjudas kompensatorisk utbildning inom vuxenutbildningen.	Inte uppfyllt
Tidiga och förebyggande insatser prioriteras och utvecklas i syfte att förbättra eller vidmakthålla egna förmågor och förhindra eller senarelägga mer omfattande insatser.	Delvis uppfyllt

❖ Kommunens invånare ska känna sig trygga i att de får de stöd som behövs, när det behövs utifrån behov.

En väsentlig del i trygghet är det pågående arbetet inom äldreomsorgen med att anpassa boendemiljö och bemanning för att möta det ökade behovet av stöd och boende för personer med demenssjukdom. En ombyggnation planeras på ett av kommunens äldreboende för att möta det ökade behovet med fler lägenheter anpassade för personer med demenssjukdom. Mindre och möjliga åtgärder såsom färgsättning, larmutveckling mm sker kontinuerligt i befintliga bostäder och boenden. En del här är satsning på IT som

har byggts ut i verksamheterna. Datorer har installerats för att möjliggöra IT-användning både i gemensamhets utrymmen och enskilda utrymmen.

Viktigt är också de satsningar som genomförs i att utbilda medarbetarna. Demens ABC är numer en del i de nyanställdas introduktion. Trygghet handlar också om anhörigstöd. Anhörig- och frivilligcafé är öppet en dag i veckan och drivs av hälsosamordnare tillsammans med frivilliga. Samarbetet sker också med sjuksköterska från Närhälsan (Västra Götalands Regionen).

Till det kommer samverkan med lokala seniornätverk, flera bygdegrupper samt nätverk för volontärer som vill engagera sig frivilligt inom äldreomsorgen. På samtliga äldreboenden finns ett samarbete med frivilliga som kommer och har olika aktiviteter.

Måluppfyllelsen är mycket god och trenden pekar åt rätt håll.

Resultatmål	Utfall
Anpassa boendemiljö och bemanning för att möta det ökade behovet av stöd och boende för personer med demenssjukdom.	Helt uppfyllt
Anhörigstödet ska fortsätta utvecklas utifrån handlingsplanen och ska byggas upp i samarbete med kommunens verksamheter, Närhälsan och frivilligorganisationer.	Helt uppfyllt
Munkedals kommun ska på ett ansvarsfullt sätt bidra till en fungerande samverkan – internt och externt, för att genom detta kunna utveckla äldreomsorgen och bättre möta äldres olika behov.	Helt uppfyllt
Boende och sysselsättning skall utformas utifrån olika individers specifika behov.	Helt uppfyllt

❖ Genom dialog och god beredskap möta företagare och andra aktörer för att skapa goda förutsättningar för näringslivets utveckling.

Fokus under året har varit arbetet med marknadsföring av Munkedal. En arbetsgrupp har startats upp och har kommit en bit på väg. Munkedal ingår också i pilotprojektet "Stärkt lokal attraktionskraft". Som första led i projektet ingår att ta fram en näringslivsstrategi för kommunen och en därtill kopplad aktivitetsplan. Processen är igång och ett förslag till näringslivsstrategi beräknas vara klar för ett politiskt ställningstagande under första kvartalet 2017.

En framgångsfaktor för fler etableringar är tillgänglighetsförändring av mer verksamhetsmark utmed E6 insatser pågår och kommer att fortsätta kommande år.

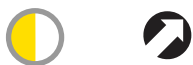
Förbättrad dialog med näringslivet och andra aktörer sker också genom att utveckla/informera om kommande upphandlingar. Upphandlaren har informerat på företagsträffar regelbundet under året. Arbetet med den nya upphandlingslagstiftningen följs med intresse för hur denna kan komma att förändra möjligheterna i kommande upphandlingar.

Ökad dialog sker också genom det nyöppnade servicekontorets verksamhet. Förhoppningen är också att koppla på fler verksamheter både interna och externa.

Mycket arbete återstår, måluppfyllelsen bedöms som delvis uppnådd, de pågående insatserna visar en positiv trend.

Resultatmål	Utfall
Ta fram plan för att marknadsföra Munkedal som attraktivt besöksmål.	Inte uppfyllt
Utveckla servicekontorets verksamhet.	Delvis uppfyllt
Utveckla och stärka lokala näringslivet.	Delvis uppfyllt
Stärka den lokala attraktionskraften i hela Munkedals kommun.	Delvis uppfyllt
Utveckla innovativa metoder för upphandling.	Delvis uppfyllt
Andelen ekologisk och närproducerad mat ska öka.	Nästan helt uppfyllt
Aktiviteter ska erbjudas de medborgare som uppstår försörjningsstöd och sysselsättning genom samverkan mellan kommunens olika sektorer.	Helt uppfyllt

❖ **Kommunen kännetecknas av hållbar utveckling genom att erbjuda bra boende och trygga boendemiljöer samt god infrastruktur**

Inventeringen av internt utnyttjande av lokaler i verksamheten visar att lokaler kan nyttjas i större omfattning än vad som hittills varit fallet. Ökat samnyttjande av kommunens lokaler och ett effektivare nyttjande kan innebära att behovet av nybyggnation kan dämpas. Det kan innebära krav på bättre planering i verksamheterna.

En viktig kommunal inriktning är minskad energianvändning. Under flera år har energianvändningen minskat men denna trend bröts 2016 då såväl energianvändning som oljeanvändningen ökat. Detta förklaras delvis av en periodvis kall vinter och vår.

Solenergianläggningen på Lilla Foss förskola har fått sällskap av en liknande anläggning på Önnebacka förskola. Båda anläggningarna har fungerat väl och producerad el har periodvis sålts på nätet. I övrigt har

fokus varit att förbättra luftmiljön i lokaler och sporthallar samt att då även minska energiförbrukningen.

Under året har arbetet fortlöpt med att erbjuda byggbar mark och att få ökad nybyggnation. För att skynda på denna process har kommunens bostadsbolag under året övergått, rent förvaltningsmässigt, i kommunen. Uppdatering av uppdrag samt ny bolagsordning för bostadsbolaget har genomförts. Exploatering och byggande av tomter på sk tegelbrukstomten har avtalats. Byggstart planeras under 2017.

Arbetet med mark för bostäder och verksamheter fortsätter. Beslut har tagits att utveckla ytterligare mark på såväl västra som östra Säleby. Intresset för kommunala tomter har ökat. Några "hästgårdar" har avstyckats från kommunal mark.

Efter många års "tjat" har Trafikverkets arbete med väg 928, Hedekasvägen, påbörjats. Ett efterlängtat arbete som kommer att förbättra kommunikationsmöjligheterna med Sörbygden.

Mycket arbete återstår, måluppfyllelsen bedöms som delvis uppnådd, de pågående insatserna visar en positiv trend.

Resultatmål	Utfall
Öka samutnyttjandet av kommunala lokaler.	Delvis uppfyllt
Energianvändningen i kommunala lokaler ska minska.	Delvis uppfyllt
Förbereda och planera för Äldrecenter för att möta ett ökat behov av boendeplatser och en mer samordnad äldreomsorg.	Helt uppfyllt
Förenkla för övriga aktörer på bostadsmarknaden.	Delvis uppfyllt

❖ **Genom god dialog med föreningslivet ska kommunens invånare erbjuda idrott- fritids- och kulturaktivitet av varierande karaktär och god kvalitet.**

Genom att samordna fritidsaktiviteter och mötesplatser ökar förutsättningarna för god dialog. Målet är att få till ett sk Allaktivitetshus tillsammans med föreningsliv och fritidsaktiviteter pågår och blir än tydligare nya mötesplatsen "Örekilsgården". Tre föreningar har redan nu bokats in tider utanför den öppna verksamhetens öppettider.

Man kan konstatera att trots att något Allaktivitetshus inte finns så har kommunen många mötesplatser för kommunens invånare. Som utgör en "allaktivitetsmöjlighet".

Fortsatta arbetet med att bredda verksamheten i biblioteket har verkligen gett resultat. Tillgängligheten i biblioteket ökade med 10 timmar/vecka vilket var möjligt att genomföra tack vare samarbete med den nyinvidga Medborgarcentrum.

Breddningen av bibliotekets verksamhet sker både inom biblioteken och i samarbete med övriga verksamheter både internt och externt. I bibliotekets regi har genomförts litteraturcirklar, after-noon tea, IT-café med pensionärer detta i samarbete med Integration och NGO, Café Forum med nyanlända samt skolbesök från förskole-, låg- och mellanstadieklasser. Biblioteksverksamheten har också under året varit ute på kommunens skolor. Intresset för litteratur har ökat i åldersgruppen 9-12 år.

Mycket arbete återstår, måluppfyllelsen bedöms som delvis uppnådd, de pågående insatserna visar en positiv trend.

Resultatmål	Utfall
Samordna fritidsverksamheter och behovet av mötesplatser under samlingsbegreppet Allaktivitetshus.	Delvis uppfyllt
Fortsätta bredda verksamheten i biblioteket.	Nästan helt uppfyllt
Minska droganvändningen.	Delvis uppfyllt

❖ **Munkedals kommun skall vara en attraktiv arbetsgivare som präglas av ett gott arbetsklimat med delaktighet, jämställdhet och mångfald.**

Ohälsotalet är högt i kommunen och ökar också under året. Oroväckande är att ohälsan fortsätter att stiga i hela organisationen, men främst inom sektor omsorg. Handlingsplan för minskad ohälsa samt rutiner för uppföljning planerades vara klar under hösten. Rutiner och årshjul för systematiskt arbetsmiljöarbete togs fram och implementerades i sektorerna. Utbildning i samverkan och ny föreskrift om social och organisatorisk arbetsmiljö genomfördes för samtliga chefer och skyddsombud.

Mycket återstår och flera faktorer går i fel riktning varför måluppfyllelsen är mycket låg.

Resultatmål	Utfall
Ta fram handlingsplan för att minska ohälsan fram till 2018, utifrån arbetsmiljöpolicy.	Inte uppfyllt
Utveckla och hitta nya rekryteringsvägar in i äldreomsorgen - så att fler ser vård- och omsorg som ett attraktivt arbetsområde och vill utbilda sig.	Delvis uppfyllt
Ansvariga chefer ska tillsammans med medarbetarna gemensamt arbeta för att skapa en god arbetsmiljö och minskad ohälsa.	Inte uppfyllt
Minska sjukfrånvaron och öka möjlighet att rekrytera socialsekreterare/adekvat personal.	Delvis uppfyllt
Verka för hög informations- och kunskapsnivå inom lönenämndens område.	Nästan helt uppfyllt

❖ **Styrdokumenterna ska vara aktuella, kända och regelbundet följas upp. Antagna policydokument revideras med regelbundenhet minst var fjärde år.**

Kommunens styrdokument är något som kontinuerligt uppdateras. Ett arbete med förstärkning av ägarpolicy har skett under året med att bättre synkronisera budget/bokslutprocesser avseende Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän samt för kommunens tre gemensamma nämnder.

Uppföljningen av styrdokumenterna sker i olika former. För att underlätta uppföljning och återkoppling används kommunens beslutsstödsystem. Under året har implementerats rapport för uppföljning av mål och resurser i samtliga delårsbokslut samt modul för befolkningsprognos.

Ett stort antal policydokument återstår dock att revidera och återkoppla varför måluppfyllelsen är mycket låg.

Resultatmål	Utfall
Utveckling av policydokument: styr- och ledning samt ägarpolicy.	Delvis uppfyllt
Fortsatt arbete med implementering av beslutsstödsystem.	Nästan helt uppfyllt
Fortsatt arbete med tydlig struktur för kommunens styrdokument.	Delvis uppfyllt
Förbättra kommunens information till och dialog med medborgarna (bl.a via webb)	Inte uppfyllt
Fortsatt arbete med beslutandeprocessen/beredningsprocessen.	Inte uppfyllt
För att skapa ökad effektivitet skall nämnden verka för att SML kommunerna arbetar på ett enhetligt sätt.	Delvis uppfyllt

Nämndsredovisning – Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens ansvar omfattar i princip all verksamhet och är också anställningsmyndighet för all kommunal personal. Kommunstyrelsens förvaltning leds av kommunchef. Förvaltningen är uppdelad i sektorer; Barn och Utbildning, Omsorg samt Samhällsbyggnad samt ett kommunledningskontor. Kommunchefen har helhetsansvar för kommunens verksamhet varje sektor leds av sektorchef.

Viktiga händelser

Under året har arbetet med "ekonomi och verksamhet i balans" varit i fokus. Ett långsiktigt och uthållighetskrävande arbete som kräver förmågan att dels genomföra effektiviseringar men även att arbeta med välfärdstjänster på ett annorlunda sätt. Ett åtgärdsförslag för 2017-2018 antogs av kommunstyrelsen som dels bygger på effektiviseringar inom befintliga verksamheter och förslag till strukturella förändringar inom äldreomsorgen och barn och utbildningsverksamheten. Parallellt inleddes arbetet med en ny resursfördelningsmodell som syftar till att resursfördela från kommunfullmäktige till nämnderna. Fördelningsmodellen kommer inledningsvis att användas för verksamheter inom Barn- och utbildning samt Vård och omsorg.

En ny förvaltningsorganisation har satts i sjön som ett led i en ny ledningsstruktur. Kommunen har inlett ett samarbete som sträcker sig till och med 2018, med Tillväxtverket, Västra Götalandsregionen och Kommunalförbundet Fyrbodal som syftar till att öka kommunens attraktionskraft för näringslivs- och landsbygds- utvecklingen samt besöksnäringen. Under året startade processen kring kommunens ambitioner att förvärva fastigheten Dingle Naturbruksskola från Västra Götalandsregionen. Förvärvet blev klart februari 2017. Syftet med förvärvet är att tillskapa ett Utbildnings- och Utvecklingscentrum i Munkedal med en utveckling av gymnasie-, Komvux och yrkesinriktad vuxenutbildning, naturbruksutbildning i regi av Dingle Gymnasium AB och Västra Götalandsregionen. Ytterligare ett syfte är dels att möjliggöra för nyetablering av företag men även samarbeta med befintliga företag i kommunen för att täcka dagens och framtida behov av kompetens.

Medborgarcentrum har inrättats i kommunhusets entré. Verksamheten är samlokaliserad med kommunens huvudbibliotek. Samverkans ska ske mellan de båda verksamheterna i kontakten med medborgaren.

Under året utsåg Dagens Industri två av kommunens företag till så kallade gasellföretag, Bohus Betong AB och Malmgrens Bil AB. Kreditföretaget Syna rankar de "Bästa Tillväxtkommunerna under 2016". Munkedals kommun placerades på en mycket hedrande tredjeplats i Västra Götalandsregionen.

Ekonomi

(nämnd och sektor)	Budget	Avvikelse	Procent avvikelse
Kommunledningskontoret	45,8	6,5	14,2%
Sektor Samhällsbyggnad	90,2	1	1,1%
Sektor Barn och utbildning	207,9	3,9	1,9%
Sektor Omsorg	224,8	-0,1	0,0%
Summa Kommunstyrelsen	568,7	11,3	2,0%

Resultatet för kommunstyrelsen har förbättrats avsevärt jämfört med bokslut 2015 och landar för året på +11,3 mnkr. Kommunstyrelsens intäkter ökar framförallt från Migrationsverket.

Kommunledningskontoret

Resultat		
(Mnkr)	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter (exkl kommunbidrag)	17,0	16,3
Kostnader		
- Köp av huvudverksamhet	-18,7	-19,1
- Personalkostnader	-23,2	-19,9
- Konsultkostnader	-0,8	-0,2
- Övriga kostnader	-17,7	-13,1
- Kapitalkostnader	-2,1	-3,3
Nettokostnad	-45,5	-39,3
Nettobudget	-47,6	-45,8
Resultat	2,1	6,5

Kommunledningskontoret redovisar ett utfall på +6,5 mnkr. Det beror i huvudsak på anslag som finns till kommunstyrelsens förfogande +5,3 mnkr. Verksamhetens intäkter och kostnader minskar. Detta har att göra med en organisationsförändring, inför 2016 flyttades Kultur- och fritidsverksamheten till sektor Barn- och utbildning.

Sektor Samhällsbyggnad

Resultat		
(Mnkr)	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter (exkl kommunbidrag)	12,4	14,5
Kostnader		
- Köp av huvudverksamhet	-0,34	-0,37
- Personalkostnader	-31,8	-34,6
- Konsultkostnader	-0,36	-0,34
- Övriga kostnader	-43,8	-45,2
- Kapitalkostnader	-23,9	-23,2
Nettokostnad	-87,8	-89,2
Nettobudget	-89,8	-90,2
Resultat	2,0	1,0

Sektor samhällsbyggnad redovisar ett positivt resultat på 1 mnkr. Lägre kostnader på bostadsanpassning, energi samt högre intäkter till följd av utökade verksamheter samt försäljning av tjänst bedöms främst ligga till grund för detta. Ökade kostnader för sektorn under året beror främst på högre hyror för Dingle Naturbruksgymnasium. Som en följd av detta har både personalkostnader samt lokalkostnader ökat jämfört med föregående år samt budgeterat.

Sektor Barn och utbildning

Resultat		
(Mnkr)	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter (exkl kommunbidrag)	29,8	44,6
Kostnader		
- Köp av huvudverksamhet	-44	-43,1
- Personalkostnader	-141,3	-163,8
- Konsultkostnader	-0,1	-0,3
- Övriga kostnader	-27	-40,5
- Kapitalkostnader	-0,9	-0,9
Nettokostnad	-183,5	-204,0
Nettobudget	-186,2	-207,9
Resultat	2,7	3,9

Sektor Barn- och Utbildning gör ett överskott på 3,9 mnkr. Under året har sektorn sökt och erhållit en stor mängd bidrag från Skolverket och Migrationsverket. Detta syns också i resultatet, bidragen ökar med 15 mnkr och uppgår totalt till 28 mnkr. Bidragen från Migrationsverket har varit svårprognostiserade då det har varit lång eftersläpning på utbetalningstillfällen. Detta skapar osäkerhet att t.ex. anställa personal. Det har även varit svårt att rekrytera personal till olika befattningar.

Sektor Omsorg

Resultat		
(Mnkr)	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter (exkl kommunbidrag)	73,5	123,7
Kostnader		
- Köp av huvudverksamhet	-48,4	-50,1
- Personalkostnader	-219,8	-247,2
- Konsultkostnader	-3,7	-5,7
- Övriga kostnader	-35,3	-44,3
- Kapitalkostnader	-1,8	-1,3
Nettokostnad	-235,5	-224,9
Nettobudget	-209,8	-224,8
Resultat	-25,7	-0,1

Utfallet för sektor omsorg landar på -0,1 mnkr vilket är en rejäl förbättring jämfört med föregående år. Framförallt beror det på ökade statsbidrag från Migrationsverket.

Personalkostnaderna ökar rejält med 27,4 mnkr, det innebär att lönekostnaderna ökar med 12,4 %. Antalet anställda har blivit fler under året. Främst inom integration men viss ökning har också skett inom Individ- och familjeomsorg.

Sektorn har också haft kostnader för reparation/underhåll/inköp av inventarier i samband med öppnandet av nya avdelningar i Dingle. Dessa har fullt ut finansierats av statsbidrag. Köp av konsulttjänster uppgår till 5,7 mnkr och ökar därmed med 2,0 mnkr. Framförallt avseende åtagande vid myndighetsutövning för barn utan vårdnadshavare (BuV).

Måluppfyllelse

Kommunstyrelsen har tagit hand om samtliga av kommunfullmäktiges inriktningsmål. Totalt har 36 resultatmål (delmål) antagits för 2016-2017. För 2016 visar resultatmålen på en mycket god måluppfyllelse. Majoriteten av målen är delvis eller helt uppfyllda. Endast fem av målen uppfylls inte alls.

Måluppfyllelsen förbättras därmed för styrelsen för bokslutsår 2016. I föregående avsnitt finns uppföljning på samtliga inriktning- och verksamhetsmål.

Framtid

I dag arbetar vi med förslag till strukturella förändringar inom de största sektorerna i Munkedal, Barn och Utbildning och sektor Omsorg. Det är ett strategiskt viktigt vägval som kommunen måste göra för att kunna möta morgondagens utmaningar. Kraven från invånarna kommer sannolikt att öka när det gäller välfärdstjänster samtidigt som kommunens finansierings-

möjligheter kommer att vara begränsade. Svåra prioriteringar kommer därför att bli nödvändiga. För att möta utmaningen krävs att Munkedals kommun blir en attraktiv kommun utifrån många perspektiv. Ökad attraktionskraft innebär en positiv utveckling av antalet invånare, näringsidkare, arbetstillfällen och därmed en förbättrad skattekraft. Vad som gör en kommun attraktiv är en mix av en mängd olika faktorer. Upplevd kvalitet och ett bra samverkans klimat mellan kommun och näringsidkare är viktiga faktorer. Mötesplatser för kommuninvånarna är en annan förutsättning varför det är viktigt att utnyttja kommunala lokaler på tider som inte utnyttjas av verksamheterna.

Gemensamma mötesplatser skapar även en förutsättning för en lyckad integration, inte enbart mellan människor med olika kulturell bakgrund, utan även med utgångspunkt från ålder, kön, geografi etc. En kommun som står för öppenhet och tolerans är faktorer som attraherar den kreativa moderna människan. En utveckling av Utbildnings- och utvecklingscentrum i Dingle i enlighet med framtagna handlingsplan är en viktig förutsättning för Munkedals kommun. Människan väljer inte platser, kommuner och arbetsgivare som inte infriar perspektiv som utveckling, öppenhet och tolerans. En attraktiv kommun är en levande kommun.

Intern kontroll

Styrning och uppföljning

Enligt Reglemente för internkontroll, har varje nämnd skyldighet att löpande följa upp det interna kontrollsystemet inom nämndens verksamhetsområde.

Styrelsens ansvar är att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter samt ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen ska även informera sig om hur den interna kontrollen fungerar i bolagen.

Varje nämnd skyldighet att upprätta en internkontrollplan för sin verksamhet. I planen ska anges vad som ska kontrolleras, hur kontrollen utförs och följas upp. Planen ska revideras årligen. Vid upptäckta brister lämnas förslag på åtgärder för att förbättra kontrollen. Allvarigare brott eller brister skall omgående åiterrapporteras till styrelsen.

Rapportering/Uppföljning 2016

Avrapportering av genomförd internkontroll rapporterades till Kommunstyrelsen i december 2016. Under året har styrelsens förvaltning samt de gemensamma nämnderna granskat 34 kontrollområden. Bedömning av granskningspunkterna har gjorts utifrån om;

- Kontrollområdet fungerar
- Kontrollområdet fungerar men behöver utvecklas
- Kontrollområdet fungerar inte.

Av återredovisningen framgår det att sju granskningsområden inte fungerar. I huvudsak beror det på att granskningarna inte har genomförts. Dessa flyttas därför över till 2017 års internkontrollplaner.

Kommunstyrelsen noterar att Miljönämnden i mellersta Bohuslän MNSML inte inkommit med åiterrapport av antagen plan. Styrelsen uppmanar därför miljönämnden att inkomma med åiterrapport.

Inför 2018 kommer en risk- och konsekvensanalys att utvecklas inom samtliga sektorer. Till kommunstyrelsen kommer till följd av det ett flertal kontroller att föreslås ut vilka kommunstyrelsen sedan kommer att göra prioriteringar.

Nämndsredovisning – Byggnadsnämnden

Byggnadsnämndens verksamhetsområden omfattar bygglov och detaljplanering med närbesläktade arbetsområden. Verksamheten regleras bl.a. enligt Plan- och bygglagen, Lagen om skydd mot olyckor, samt av kommunens ambitioner inom verksamheterna.

Inledning

De ärenden som hanteras av nämnden är framförallt bygg-, rivnings- och marklov, anmälan och samråd, godkännande av förrättningar, ventilationskontroll mm. Information och rådgivning, remissyttrandena mm utgör även en icke försumbar del av arbetsuppgifterna. Krav på att beslut om bygglov ska fattats inom 70 dagar har införts i PBL vilket ställer tydligare krav på handläggning.

Viktiga händelser

Nämnden har påbörjat arbetet med "startmöte" vid uppstart av detaljplanearbeten. Flera utbildningsinsatser för nämndsledamöter har genomförts. Pågående planarbeten är väldigt omfattande med många olika planer. Kommunen har förvärvat "Sohlbergs-området" och detaljplanearbetet har inletts med inriktning mot bostäder.

Ekonomi

Resultat	Utfall 2015	Utfall 2016
(Mnkr)		
Intäkter (exkl kommunbidrag)	1,4	2,0
Kostnader		
- Köp av huvudverksamhet	0	0
- Personalkostnader	-1,7	-2,1
- Konsultkostnader	-0,3	-0,5
- Övriga kostnader	-0,3	-0,3
- Kapitalkostnader	-0,1	-0,1
Nettokostnad	-1,0	-1,0
Nettobudget	-2,0	-2,0
Resultat	1,1	1,1

Byggnadsnämndens resultat på 1,1 mnkr beror på högre bygglovsintäkter och lägre personalkostnader än planerat samt på att flera detaljplanearbeten legat vilande under 2016 i avvaktan på att va-utredningen för Tungenäset skulle färdigställas samt att beslut om placering av ett nytt äldreboende fattats. Ärendemängden har ökat från 2014 (144 ärende), 2015 (181 ärende) och 2016 (200 ärende) men samtidigt har genomsnittsårendet genererat en mindre intäkt vilket kan härledas till förändringar i Plan- och bygglagstiftningen med införandet av bygglovsbefriade så kallade Attefallsåtgärder där man istället gör en bygganmälan.

Måluppfyllelse

Resultatmålet att förenkla för övriga aktörer på bostadsmarknaden är i hög grad uppfyllt. Den genomsnittliga handläggningstiden från att ärendet är komplett till att beslut fattats var 2016 27 dagar, vilket bättre än målet på 50 dagar. Däremot har arbetet med hemsidan och informationsgivning via webb inte nått målet. Se föregående avsnitt för uppföljning av samtliga inriktnings- och resultatmål.

Framtid

Den stora mängden planarbeten kräver insatser för att samordna konsultarbeten och kommunikation med berörda. Det är viktigt att resurser avsätts för att sköta detta. Det är angeläget att den kommunala planberedskapen är fortsatt hög, så att tomter och industri-mark finns tillgängliga.

Tjänst som planhandläggare har rekryterats under vintern 2016 och kommer att träda i tjänst under början av nästa år. Munkedal och Sotenäs kommun har beslutat att utreda förutsättningar för ett samarbete inom plan och byggheternas verksamhetsområde

Samverkansnämnder IT, Miljö och Lön

Munkedals kommun bedriver samverkan och gemensam nämnd tillsammans med Sotenäs och Lysekils kommun.

Inledning

Munkedals kommun bedriver samverkan och gemensam nämnd tillsammans med Sotenäs och Lysekils kommun inom områdena:

- IT (värdkommun Lysekil)
- Miljö (värdkommun Sotenäs)
- Lön (värdkommun Munkedal)

IT nämnden uppgift är att tillhandahålla IT-drift, support, förvaltning samt utveckling av Sotenäs, Munkedals och Lysekils IT-miljö.

Miljönämnden ansvarar för livsmedels- miljö- och hälsoskyddsfrågor inom de tre samverkande kommunerna. Nämnden svarar för myndighetsutövning inom ramen för gällande lagstiftning inom dessa områden samt stödja och samordna det miljöstrategiska arbetet.

Lönenämndens uppdrag är att fullgöra och ansvara för de samverkande kommunernas uppgifter vad avser: Löneadministration, Support och utbildning i lönesystemets olika delar, Support i tillämpning av lagar, avtal och regler, Utdata och statistik (basutbud), Systemförvaltning samt Pensions- och försäkringsadministration.

Viktiga händelser

Under 2016 har den nya infrastrukturen domänen färdigställt i Lysekils kommun. Supportbehovet i form av samtal och ärenden har minskat. En omorganisation genomfördes under våren inom IT-enheten. Den nya organisationen fokuserar på verksamhetsnära IT-stöd genom att fler tekniker är ute i verksamheterna. De tekniktäta verksamheterna har även börjat rotera schemabundet. Verksamheten blev auktoriserade SITHS-kortutgivare åt Västra Götalandsregionen under hösten, vilket kommer att medföra stora kostnadsminskningar för socialförvaltningarna i kommunerna.

Inom löneverksamheten har e-lönespecifikationer införts för alla anställda inom de tre kommunerna vilket innebär att den anställde får sitt lönebesked elektroniskt istället för på papper i brevlådan. Syftet är att minska kostnaden och är ett led i att minska pappersmängden ur ett miljömässigt perspektiv. Under 2016 har också stor personalomsättning bland personalen inom de tre kommunerna och särskilt inom chefsleden har inneburit att mer resurser har behövts läggas på introduktion av nyanställda och att fler ofullständiga löneunderlag inkommit till enheten.

Inom Miljöverksamheten har planerad tillsyn och löpande inkommande ärenden utförts enligt tillsynsplan. En stor del av förebyggande tillsyn och övrigt arbete har utförts i mindre omfattning. Verksamhetsmålen styr det interna utvecklingsarbetet. Året har präglats av hög personalomsättning. På årsbasis har personalstyrkan varit cirka två handläggare färre än budgeterat.

Miljömålsarbetet har genomförts i planerad omfattning. En revidering av de detaljerade miljömålen pågår.

Ekonomi

Resultat

(nämnd)	Resultat	Munkedals kommuns del av resultatet
IT-nämnd	0,1	0,0
Miljönämnd	1,1	0,4
Lönenämnd	0,9	0,3
Summa	2,1	0,7

De gemensamma nämnderna redovisar alla ett positivt resultat på sammanlagt 2,0 mnkr. Munkedals andel av detta är 0,7 mnkr.

IT-nämndens resultat uppgick till 0,1 mnkr.

Lönenämnden gör ett överskott på 0,9 mnkr, varav 0,3 mnkr utgör Munkedals andel. Överskottet beror på tjänster som inte varit besatta fullt ut under året.

Miljönämnden gör ett överskott på 1,1 mnkr, varav 0,4 mnkr utgör Munkedals ande. Överskottet beror dels på högre intäkter tack vare bidrag från Länsstyrelsen, dels lägre personalkostnader på grund av personalomsättning.

Måluppfyllelse

Inom IT-enhets verksamhetsområde genomfördes en enkät om nöjdhed i slutet av 2016. Den visar att 85 procent av kunderna är nöjda. IT-enhetens service visar på en positiv trend i enlighet med vad som kan förväntas, utifrån genomförd IT-kvalitetsenkät.

Lönenämnden har en god måluppfyllelse under 2016. För att verka för en minskning av pappersförbrukningen inom verksamheten har bland annat e-lönespecifikationer införts. Verksamheten arbetar fortlöpande med ständiga förbättringar. Arbetet pågår med att få fler arbetsprocesser och flöden likartade inom samverkanskommunerna. Bland annat har ett nytt gemensamt anställningsavtal har tagits fram och ska läggas in i ett digitalt verktyg; WinLas.

För Miljönämnden har samtliga mål inom livsmedelskontrollen nåtts. Bland några är att minst 75 % av kontrolltillfällena ska ske genom oanmälda inspektio-

Telefonisamarbete samverkansnämnder.

Foto: Lotta Karlsson

ner samt att alla verksamheter ska erhålla kontroll under perioden.

Framtid

Verksamhetsstöd är en av IT-nämndens viktigaste uppgifter, som i framtiden kommer att kräva ett allt större fokus. Verksamhetsutvecklingen ägs av verksamheterna. IT-avdelningen är ett aktivt stöd i deras arbete för att tillsammans skapa en gemensam samsyn kring både nuläge och önskat läge. De närmsta åren kommer fokus i verksamhetsutvecklingen att ligga på digitalisering.

Löneenheten arbetar med att förbättra nuvarande arbetsflöden inom den egna enheten och inom hela SML-verksamheten för att minska pappersflödet och få en smidigare hantering av lönehanteringen från anställd till löneutbetalning. Arbetet kommer fortsätta fokusera på att få enhetliga rutiner och arbetsmetoder inom enheten och inom SML-kommunerna. Arbetet med implementering av anställningsavtal som ska läggas in av chef/personalredogörare i det digitala verk-

tyget fortsätter. Pensionsadministrationen sköts av löneenheten för Munkedal from 2014, för Sotenäs from 2016 samt kommer from senast 1 juni 2017 att tas över från Lysekils kommun.

De åtgärder som prioriteras inom Miljönämnden inför 2017 är att utföra den planerade årliga avgiftsfinansierade tillsynen och inkommande ärenden. Enheten har ju även ett övrigt myndighetsansvar samt åtaganden och uppdrag enligt beslutat reglemente som kräver resurser.

Prioritering ska ske av det fortsatta arbetet med arbetssätt och gemensamma rutiner för att uppnå uppställda mål och lagkrav. Likaså att utveckla samarbetsformer mellan den gemensamma miljönämnden och respektive kommuners verksamheter. Det strategiska miljömålsarbetet, där miljönämnden har ett samordnade ansvar, börjar ta form i de tre kommunerna. Under det kommande året kommer arbetet med att hitta kanaler att nå ut med miljömålsarbetet prioriteras, så att arbetet blir känt bland såväl personal som allmänhet.

Kommunens verksamhet i extern regi

I detta avsnitt redovisas kommunens verksamhet i extern regi med fokus på bolag.

Ägarstyrning

Under de senaste åren har en allt större del av den kommunala verksamheten kommit att bedrivas inom bolag, förbund, gemensamma nämnder etc. Det innebär att stora ekonomiska värden likväl som stora verksamhetsvärden bedrivs inom de "kommunala företagen" och att det fått en allt större betydelse för kommunens samlade ekonomi. Det ställer krav på att kommunen skapar ett flöde av planering, samordning och uppföljning av den samlade verksamheten. Under året som gått har arbete pågått med att uppdatera bolagsordning och ägardirektiv. Under 2016 köpte kommunen nytt fastighetsbolag som har till syfte att öka förutsättningar för bostadsförsörjningen. Detta bolag bildade också ett dotterbolag.

Utgångspunkten för om kommunen ska driva verksamhet är om den är nyttig för medborgarna samt att verksamheten faller inom den kommunala kompetensen. Oavsett driftsform ska verksamheten direkt eller indirekt skapa nytta för medborgarna. Styrning av kommunens bolag sker genom ägarpolicy, bolagsordning samt ägardirektiv. I ägarpolicy fastställs att bolag och övrig verksamhet ska ses som en del av kommunens verksamhet och där kraven på styrning, insyn, kontroll och uppföljning är densamma som för verksamhet i förvaltningsform.

Åtterrapporing har gjorts från de "kommunala bolagen" vid tre tillfällen under året i form av delårsrapportering samt i samband med bokslut. I övrigt har dialog skett med parterna vid ett antal tillfällen. Dialogen har skett med kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. För kommande år kommer fortsatt arbete att genomföras avseende uppdateringar av bolagsordning och ägardirektiv. Fokus kommer också att ske på att utveckla dialog och samordning inom koncernen, framförallt avseende åiterrapporing och miljöfrågor.

Finansiell analys

Modell för finansiell analys

För att analysera koncernen och kommunen används samma finansiella analysmodell. Den är uppbyggd runt fyra aspekter; resultat, kapacitet, risk samt kontroll över den finansiella utvecklingen. Modellen redovisas närmare i förvaltningsberättelsen.

Finansiell analys Kommunkoncernen

Kommunkoncernen innehåller 2016 koncernföretagen Munkedals Bostäder AB, Munkedals Vatten AB, Dingle industrilokaler AB och Vadholmen Foss 2:81 mfl AB

samt uppdragsföretagen Rambo AB och Kooperativa hyresrättsföreningen Sörby- och Dinglegården.

Resultat

Kommunkoncernen omsätter 561,0 mnkr, där Munkedal står för den största delen. Resultatet för koncernen är för året positivt och landar på + 37,7 mnkr. Kommunens resultat uppgår till +36,9 mnkr, Munkedals Bostäder AB -2,4 mnkr, Munkedals Vatten AB 0 mnkr, Vadholmen Foss 2:81 mfl AB 0,0 mnkr, Rambo AB +1,6 mnkr samt Kooperativa hyresrättsföreningen Sörby- och Dinglegården +0,1, Dingle Industrilokaler AB 0,0 mnkr.

Investeringsutgifterna uppgick totalt till 70,2 mnkr i koncernen av vilka 21 mnkr avser kommunen och Munkedals bostäder 29,6 mnkr.

Kapacitet

Kapacitet söker mäta och redovisa vilken långsiktig finansiell motståndskraft kommunen har. Viktiga mått när kapaciteten analyseras är att se hur soliditet och låneskuld förändras över tid. Soliditeten är ett mått på koncernens långsiktiga betalningsförmåga dvs hur stor andel av balansomslutningen som har finansierats med eget kapital. Soliditeten påverkas av förändrad balansomslutning samt ett förändrat resultat.

Koncernens soliditet uppgår till 27,6% vilket är en förbättring jämfört med föregående år (26,8 %).

Kommunens samlade låneskuld uppgår till 485,0 mnkr av dessa omsätts 462 mnkr inom loppet av ett år. Koncernens långfristiga låneskuld ökar med 72 mnkr. Största delarna av låneskulden tillhör Munkedals kommun (45 % respektive Munkedals bostäder AB (51 %)). Munkedal Vatten AB har en långfristig skuld på 76 mnkr, denna elimineras pga upprättad revers mellan kommunen och bolaget. Det är väsentligt att kommunen och Munkbo förbättrar soliditeten på sikt för att därmed konsolidera koncernens ekonomiska resultat.

Risk

Risken beskriver hur finansiellt exponerad koncernen i det korta- och medellånga perspektivet. Både kassa- och balanslikviditeten är relativt låga 53,9 % respektive 62,9 %. Vilket för bägge talen är en minskning jämfört med föregående år.

När kommunens likviditet analyseras är det viktigt att inte bara se till koncernens tillgångar i form av likvida medel och kortfristiga fordringar. För att få en samlad bild bör även koncernens lånestock inkluderas. Ett mått som tar hänsyn till både likvida medel och upplåning är nettolåneskulden. Den visar på skillnaden mellan de likvida medlen och koncernens långfristiga låneskuld. Nettolåneskulden har ökat från 356 mnkr till 360 mnkr. De likvida medlen har ökat med 60 mnkr och de långfristiga skulderna har ökat med 81 mnkr.

Den finansiella kontrollen

Med finansiell kontroll avses bl a hur upprättad budget och finansiella målsättningar efterlevs. Koncernen har idag ingen gemensam koncernbudget utan varje bolag upprättar sin egen budget. Bolagens budgetar godkänns i Kommunfullmäktige. Avstämning mot budgeterna görs i delårsboksluten. Avvikelse har dock funnit gentemot budgeten under året. Det samma gäller för de prognoser bolaget gjort under året.

Avslutande kommentarer

Koncernens resultat är återigen positivt med undantag av 2014 har resultaten för koncernen varit positiva de senaste åren. Soliditeten ökar till 27,6 % och uppnår det lägsta värdet sedan 2010.

Då koncernens soliditet är låg och långfristig låneskuld är relativt hög är det viktigt att påbörja amortering av skulderna. Den höga låneskulden gör att koncernen är känslig för förändringar i räntenivåer. Både Munkedals kommun och Munkedals Bostäder AB använder sig av swapar för att hantera denna risk. Genomsnittliga räntan för Munkedals Kommun och

Munkedals Bostäder AB medräknat lånen och swapparna är 2,1 %. Finansnettot har ökat med 0,2 mnkr och uppgår till -10,0 mnkr.

För att skapa utrymme för självfinansiering av kommande investeringar bör helst nettoinvesteringarna de kommande åren inte överstiga avskrivningarna.

Finansiella nyckeltal koncernen

Nyckeltal koncernen

	2014	2015	2016
Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	521	536	561
Finansnetto (mnkr)	-11	-10	-10
Årets resultat (mnkr)	0	3,3	37,7
Nettoinvesteringar (mnkr)	62	64	70,2
Långfristiga skulder	398	425	267
Soliditet enligt balansräkning (%)	27,8	26,8	27,6
Årets resultat / skatter o statsb. (%)	-0,1	0,6	6,2
Förändring eget kapital (%)	-1,5	2,2	18,3
Kassalikviditet %	86,5	54,4	53,9
Balanslikviditet %	119,3	69,7	62,9

Köp av fastighetsbolag, byggnaden har rivits för att ge plats för lägenheter.

Koncernföretag

Munkedals bostäder AB

Munkedals Bostäder AB är ett allmännyttigt bostadsbolag som ägs av Munkedals kommun till 100 %. Bolaget äger och förvaltar bostadslägenheter och lokaler med en sammanlagd uthyrningsbar yta på 36 258 m² på tre orter i kommunen; Munkedal, Hedekas och Dingle.

Viktiga händelser

Rotreoveringsprojektet på Jonsäng har påbörjats. Projektet omfattar reovering av drygt 160 lägenheter till en kostnad av ca 130 mnkr.

Samarbetet med kommunen har utvecklats och personalen har överförts till kommunen, som utför administration och skötsel för bolaget.

Ekonomi

Bolaget redovisar i år en förlust om ca -2,4 mnkr (+1,8). Till grund för detta ligger ökade driftskostnader såsom inhyrda flytt- samt städtjänster samt konsultervoden som är hänförliga till den pågående ROT reoveringen. Underhållskostnaderna är i nivå med föregående år. Munkbo redovisar ett positivt driftsnetto om 8,4 mnkr (9,5). Bolaget har under året justerat avskrivningar på fastigheterna från föregående år då de varit för låga, detta har även fått effekt 2016, varav årets totala avskrivningar uppgår till 5,4 mnkr (4,0). Pågående ny/ombyggnation uppgår till 29,6 mnkr (2,0).

Verksamhetsmål

Enligt bolagsordningen ska Munkbo vara verktyg för att genomföra delar av kommunens bostadspolitik och ska i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringprincip främja bostadsförsörjningen i Munkedals kommun.

Bolagets huvudsakliga verksamhetsområden är:

- att äga, förvalta, förädla, bebygga, förvärva och försälja fastigheter för bostadsändamål samt till viss del kommersiella lokaler.
- Underhåll och skötsel av bolagets fastigheter för optimal livslängd och kundnytta.
- Marknadsföring och uthyrning av bolagets lägenheter och lokaler.
- Utveckling och anpassning av bolagets nuvarande och framtida fastighetsbestånd till bostadsmarknadens efterfrågan.

Framtid

Bolagets personal är från årsskiftet anställda av Munkedals kommun.

Rotreoveringsprojektet Jonsäng kommer att pågå till sommaren 2018. Allmänt gäller att satsningar behöver göras på såväl yttre som inre underhåll i stora delar av beståndet.

Nyckeltal

Nyckeltal - Munkedals bostäder AB

	2014	2015	2016
Ägarinflytande (%)	100	100	100
Resultat (mnkr)	0,1	1,8	-2,4
Direktavkastning (%)	6	5	5
Eget Kapital (mnkr)	16,1	19,4	16,9
Omsättning (mnkr)	30,5	33,3	33,6
Investeringsvolym (mnkr)	37,3	10,7	22,5
Soliditet (%)	9	10	6
Balanslikviditet (%)	71	177	639
Lån (mnkr)	159	175	245
Underhållsnivå (mnkr)	4,3	4,8	4,6
Underhållskostnader (kr/m ²)	126	133	128
Genomsnittlig hyra bostäder kr/m ²	901	938	958
Vakansgrad (%)	2,8	2,3	1,9
Anställda	12	12	12

Munkedal vatten AB

Munkedal Vatten AB är ett anläggningsbolag som till 100 % ägs av Munkedal kommun. Detta gör att det lokala inflytande över kommunens Va-anläggningar består då varje kommun bestämmer i det egna anläggningsbolaget

Inledning

Munkedal Vatten AB har till föremål för sin verksamhet att äga och förvalta den allmänna Va-anläggningen i Munkedal kommun samt att tillhandahålla tjänster som har anknytning till denna verksamhet.

Till sin hjälp finns Västvatten AB som ska, tillsammans med de kommunala bolag som är huvudmän för Va-anläggningarna, svara för drift, underhåll, kompetens och utveckling av den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunerna. Detta för att tillgodose brukarnas behov av vattentjänster samt bidra till en långsiktig hållbar samhällsutveckling. Munkedal Vatten AB äger 20 % av Västvatten AB.

Viktiga händelser

Vattenuttaget ur vattentäkterna i Munkedal måste på sikt öka och i Dingle finns en tåkt med gott om vatten. Under året har det pågått en förprojektering av ett filter till Dingle vattenverk. Filtret skall reducera järnhalten i vattnet.

Arbetet med vattenskyddsområden fortsätter enligt plan och under året har samråd hållits för att presentera förslag på utsträckning av skyddet samt föreskrifter.

Arbetet med att hitta VA-lösning för Tungenäset har fortsatt under året. Kommunfullmäktige fattade beslut om överföringsledning och gav Munkedal Vatten i uppdrag att titta på finansiering av VA-utbyggnaden. Ett förslag, baserat på en översiktlig förprojektering, är presenterat för styrelsen för vidare hantering i KF under 2017.

Ekonomi

VA verksamheten bedrivs enligt självkostnadsprincipen vilket innebär att de nödvändiga kostnaderna per vattentjänst ska finansieras via motsvarande intäkt. Den taxefinansierade verksamheten får inte gå med vinst.

Årets överuttag uppgick till 5,0 mnkr (fg år 0,1 mnkr i överuttag). Sedan tidigare har Munkedals Vatten AB ett underuttag gentemot taxekollektivet på 2,1 mnkr. Underuttaget berodde på översvämningar 2014 och dess beräknade försäkringskostnader. Efter 2016 är underuttaget reglerat.

Den största reinvesteringen under 2016, på 1,3 mnkr, är omläggning av vatten- och spillvattenledningar på Nordanvindsvägen, där flera driftstörningar har registrerats under åren. Omvandlingsområden

som det främst har arbetats med är Foss-Vaktelvägen och saltkällan. Exploatering under året är förberedande vatten- och spillvattenledningar till Korpås som utförts tillsammans med kommunen, när de anlade en gång- och cykelväg. Bolagets anläggningsintäkter har inkommit vid anslutning av strötomter.

Framtid

Framtida slamhantering är en viktig fråga ur många perspektiv. Det är naturligtvis en miljöfråga med många dimensioner, men också en fråga som kan påverka taxorna framöver. Munkedal Vatten har tillsammans med sina systerföretag samarbete med Rambo och Uddevalla Energi i frågan.

Nyckeltal

Nyckeltal - Munkedal vatten AB

	2014	2015	2016
Ägarinflytande (%)	100	100	100
Resultat (mnkr)	0	0	0
Eget Kapital (mnkr)	2,5	2,5	2,5
Omsättning (mnkr)	22,5	20,9	17,4
Investeringsvolym (mnkr)	4,8	6,7	5,2
Soliditet (%)	2,6	2,5	2,6
Balanslikviditet (%)	273	261	356
Lån (mnkr)	76,2	76,2	76,2
Anställda	0	0	0

Rambo AB

Rambo AB bildades 1981 och ägs gemensamt av kommunerna Lysekil, Munkedal, Sotenäs och Tanum. Munkedals ägarandel uppgår till 20,6 procent. Rambos uppdrag är att skapa en långsiktigt hållbar och miljöriktig avfallshantering åt sina ägarkommuner genom att samla in och omhänderta avfall samt att driva annan därmed sammanhängande verksamhet. Rambo är kommunernas verktyg för att nå de miljömål som regering och EU antagit för avfall.

Viktiga händelser

Under 2016 har Rambo tillsammans med ägarkommunerna drivit projekt kring avloppsreningsverksslammets framtida hantering. Under de senaste åren har slammet används vid sluttäckning av ägarkommunernas deponier, men efter att Hogenäs avfallsanläggning är färdigsluttäckt under 2017 måste slammet hanteras på annat sätt. Projektet arbetar med två parallella lösningar, en långsiktigt hållbar lösning och en kortsiktig hantering innan den långsiktiga kan realiseras.

Förslag till nya avfallsföreskrifter och ett nytt insamlingssystem för Munkedal, Sotenäs och Tanums kommuner har utarbetats under året. Beslut förväntas tas av kommunernas kommunfullmäktige under början av 2017.

Som ett fortsatt steg för ökad service påbörjades under 2016 arbetet med ny hemsida. Under 2017 kommer Mina sidor för hushållskunder och företag lanseras.

Under året har processen för nytt tillstånd för Siviks avfallsanläggning pågått. Tillståndsansökan har lämnats in och behandlas nu av länsstyrelsen. I processen har WWT-slammets framtida hantering utretts och resulterat i att Rambo kan använda detta material för sluttäckning. Det innebär att den avsättning som under flera år gjorts för eventuella framtida kostnader för behandling och hantering av slammet, nu kan konstateras bli mycket lägre.

Ekonomi

Årets resultat uppgår till 9,9 mnkr vilket resulterar i 1,2 mnkr för Munkedals andel. Återföring av avsättning för WWT-slam påverkar resultatet positivt med 6,3 mkr. Markanläggningar och inventarier har utranterats och avyttrats under året med nettoeffekt på -0,8 mnkr. Ökade intäkter för inkommande avfall och en ökad kostnadsmedvetenhet inom bolaget påverkar resultatet positivt och väger upp kostnader av engångskaraktär. Årets investeringar uppgår till 18,6 mkr. För att möta investeringarna kopplade till det nya insamlingssystemet i Lysekil har ett lån om 11,3 mkr upptagits under året.

Verksamhetsmål

Rambos arbete följer dels EUs avfallshierarki med mål att återvinna, återanvända och minimera avfall och dels nationella mål om att senast 2018 ska minst 50 procent av allt matavfall från hushåll, storkök och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att näring och energi tas tillvara. Det projekt som drivs för att skapa måluppfyllelse för kommunerna är det nya insamlingssystemet i de fyra ägarkommunerna där ökad service tillsammans med miljöstyrande taxa ska styra mot ökad insamling av matavfall och ökad återvinning av förpackningar och tidningar.

Framtid

Mer ambitiösa mål om materialåtervinning och insamling av matavfall väntas framöver. I december 2016 presenterade EU-kommissionen sitt paketförslag för en cirkulär ekonomi. I förslaget föreslås skärpning av tidigare mål med syftet att förstärka avfallspolitiken, använda avfall som resurs, förbättra miljö och öka sysselsättningen.

Nyckeltal

Nyckeltal - Rambo AB			
	2014	2015	2016
Ägarinflytande (%)	20,6	20,6	20,6
Årets resultat (mnkr)	0,5	7,3	9,9
Omsättning (mnkr)	151,1	156,4	153,1
Investeringsvolym (mnkr)	6,1	17,0	18,6
Soliditet (%)	55	58	51
Balanslikviditet (%)	161,3	182,2	165,1
Lån (mnkr)	0	0	11,3
Anställda	70	69	71

Vadholmen Foss 2:81 mfl AB

Vadholmen Foss 2:81 mfl AB förvärvades 29 december 2015 av Munkedals snickerifabrik. Bolaget ägs till 100 % av Munkedals kommun. Bolaget äger fyra fastigheter med ett antal byggnader på.

Viktiga händelser

Större delen av området detaljplaneläggs för närvarande i syfte att skapa bostäder samt till viss del lokaler för verksamheter. Bolaget hyr ut en bostad, lokaler för lager samt lokaler till "Ung Fritid Munkedals" verksamhet. Uthyrningen sker på "rivningskontrakt" dvs med kort uppsägningstid.

En fastighet "gamla snickeriet" är planlagt för bostäder. Under 2016 har "gamla snickeriet" rivits och marken ställts i ordning. I slutet av 2016 startade bolaget ett dotterbolag som förvärvade fastigheten "gamla snickeriet".

Ekonomi

Vadholmen Foss 2:81 mfl redovisar ett noll resultat. Under året har bolaget mottagit ett aktieägartillskott på 0,4 mnkr från Munkedals kommun.

Framtid

Syftet med bolaget är att planlägga "Sohlbergsområdet" för bostäder och verksamheter och att därefter avyttra bolaget. Planprocessen pågår och det är angeläget att få fram dessa bostäder i ett centralt läge. Helst ska en extern part köpa området och uppföra bostäder.

Kooperativa Hyresrättsföreningen Sörby- och Dinglegården.

Riksbyggens Kooperativa hyresrättsförening Sörby- och Dinglegården omfattar två stycken omsorgsfastigheter.

Viktiga händelser

Stämman beslutade att anta nya stadgar för föreningen. Efter årsmötet uppdagades att vissa justeringar måste ske innan slutlig registrering är möjlig. Kommunen gav Riksbyggen i uppgift att ta fram reviderat förslag på stadgar för att slutföra ärendet.

Ekonomi

Årets resultat före fondförändring visar ett överskott på 0,7 mnkr, vilket resulterar i 0,1 mnkr i Munkedals andel.

Framtid

Föreningen står inför vissa utmaningar. I beslutet om framtidens äldreboende kommer Dinglegården inte längre att vara ett äldreboende utan förvandlas till trygghetsboende. Trygghetsboendet kommer att drivas i föreningens regi utan inblandning av kommunen. Det innebär att borgen och hyresbortfallsgaranti kommer att försvinna. Det är viktigt att omställningen påbörjas i tid.

Dingle industrilokaler AB

Dingle industrilokaler AB äger, förvaltar samt hyr ut industrilokaler i Dingle. Dingle industrilokaler AB ägs av Munkedals kommun tillsammans med New Wave Group AB. Kommunens ägarandel är 51 %.

Viktiga händelser

Kommunfullmäktige tillstyrkte den 2016-09-29 att Dilab AB bygger till befintliga lokaler på fastigheten Lågum 1:32 i Dingle med 6-8000 m2.

Ekonomi

Bolaget redovisare ett resultat på -0,06 mnkr.

Framtid

En större tillbyggnad på drygt 7000 m2 är ute på räkning. Syftet är att ge hyresgästerna möjlighet att expandera sin verksamhet. Nya hyresavtal kommer att tecknas som undanröjer bolagets hittills årliga förlust. Utbyggnaden bedöms ge ca 30 nya arbetstillfällen.

Ord- och begreppsförklaring

Kommunfakta

Kommunkoncern/Den samlade verksamheten

Den kommunala förvaltningen och kommunens koncernföretag.

Koncernföretag

En juridisk person där kommunen har ett varaktigt, bestämmande eller betydande inflytande i.

Uppdragsföretag

En juridisk person som kommunen har överlämnat vården av en kommunal angelägenhet till, men inte fått ett betydande inflytande över företaget.

Sammanställd redovisning

Räkenskaper som omfattar hela kommunkoncernen.

Kommunfullmäktige

Kommunens högst beslutande organ.

Kommunstyrelsen

Kommunens högst verkställande organ.

Välfärd

Välfärd är de medel som stat, landsting och kommun tillhandahåller i syfte att säkra individens trygghet vid bland annat barndom, sjukdom, arbetslöshet, funktionsnedsättning och ålderdom.

Kommunalskatt

En skatt som tas ut av kommunen för att bekosta kommuninvånarnas kommunala angelägenheter.

Förvaltningsberättelse

Mål- och resursplan (MRP)

Kommunen ska varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår). Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en kommande period av tre år, där budgetåret alltid är periodens första år.

Intern kontroll

Är att med en rimlig grad av säkerhet, säkerställa att följande mål uppfylls:

- ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
- tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.
- efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Måluppfyllelse

Visar om det som majoriteten har satt upp som mål för kommunens verksamhet har uppfyllts under året som gått.

KKIK

Kommunens kvalitet i korthet, jämför kommunerna med varandra och beskriver kommunernas kvalitet ur ett medborgarperspektiv.

Benchmarking

Jämföra kommuner med varandra för att kunna förklara likheter och skillnader samt förbättra kommunen.

Drift- och investeringsredovisning

Driftredovisningen visar kommunens resursförbrukning ställd mot budget och investeringsredovisningen visar vilka tillgångar som kommunen har köpt in/förädlat.

Ekonomi/Finansiell analys

Resultaträkning

Visar en sammanställning på allt som skett inom kommunen ekonomiskt under 1 år.

Jämförelsestörande post

En post av engångskaraktär som kommunen inte kan räkna med att få varje år.

Nettokostnad

Totalsumman av årets intäkter, kostnader och avskrivningar.

Driftkostnadsandel

Löpande kostnader i % av skatteintäkter samt utjämnings och statsbidrag.

Avskrivning

Planmässig nedsättning av anläggningstillgångarnas värde, ska spegla värdeminskningen.

Internränta

Kalkylmässigt beräknad kostnad för det kapital som tas i anspråk inom en verksamhet.

Balanskrav

Lagstadgat krav om att kommunens intäkter skall överstiga kostnaderna.

Resultatutjämningsreserv

En öronmärkning av det egna kapitalet som efter särskilda riktlinjer kan användas får att uppfylla balanskravsresultatet.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen vid bokslutstillfället. Här framgår hur kommunen använt respektive anskaffat sitt kapital.

Soliditet

Visar långsiktig betalningsberedskap. Mäts genom andel eget kapital i förhållande till tillgångar.

Likviditet

Visar kortsiktig betalningsberedskap.

Anläggningstillgång

Tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav.

Omsättningstillgång

Tillgång som på kort sikt kan omsättas till likvida medel och som inte är avsedd för stadigvarande bruk.

Exploatering

Åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industri.

Eget kapital

Kommunens förmögenhet, det vill säga alla tidigare års ackumulerade överskott.

Kassaflödesanalys

Visar de likvida betalningsströmmarna som skett i kommunen under året.

Pensionsskuld

Kommunens skuld gentemot nuvarande och blivande pensionärer. Redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att upparbetad skuld fram till och med 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Efter 1997 redovisas pensionsskulden som en avsättning.

Ansvarsförbindelse

Förpliktelse i form av borgensåtagande, pensions-skuld, ställda panter och dylikt. Resultatet belastas om/när förpliktelsen infrias.

RIPS-ränta

Är en kalkylränta som används för att beräkna räntan på kapitalet i pensionsskulden.

Derivat

Ett värdepapper vars värde beror på värdet av den underliggande tillgången. Olika former av derivat är optioner, terminer och swapar. De vanligaste formerna av underliggande tillgångar är valutor, aktier, obligationer, räntor, råvaror och index.

Semesterlöneskuld

Personalens intjänade ej uttagna semesterdagar.

Revisionsberättelse

Revisorerna i Munkedals kommun

2017-04-21

Till:
Fullmäktige i Munkedals kommun
Org. nr. 212000-1330

Revisionsberättelse för år 2016

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Kommunstyrelsen

Revisionen har under året följt kommunstyrelsens styrning och ledning och kommer fortsätta följa effekterna av de åtgärder som styrelsen vidtagit. Vi har under året genomfört en fördjupad granskning avseende fastighetsunderhåll. Vi vill mot bakgrund av vad som framkommit i granskningen rikta kritik till kommunstyrelsen för brister i kommunens fastighetsunderhåll.

Måluppfyllelse – god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska det finnas en uppföljning av målen som har betydelse för god ekonomisk hushållning. I mål- och resursplan 2016 har fullmäktige antagit fyra finansiella inriktningsmål och nio verksamhetsmässiga inriktningsmål som ska bidra till att god ekonomisk hushållning uppfylls. I årsredovisningen bedöms två av de finansiella inriktningsmålen vara helt uppfyllda och två inte uppfyllda. Avseende de verksamhetsmässiga inriktningsmålen bedöms ett vara helt uppfyllt, ett i hög grad uppfyllt, fyra delvis uppfyllda och tre ej uppfyllda.

Kommunstyrelsen gör i årsredovisningen bedömningen att kommunen har en god ekonomisk hushållning. Sett över ett längre perspektiv bedömer kommunstyrelsen dock inte att kommunen lever upp till god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv. De

verksamhetsmässiga målen inkluderas inte i analysen. Kommunen bör enligt vår mening utveckla en samlad analys av om måluppfyllelsen är tillräcklig i förhållande till god ekonomisk hushållning som omfattar samtliga av de mål som fullmäktige fastställt, det vill säga både finansiella och verksamhetsmässiga mål. Vi kan dock konstatera att majoriteten av de verksamhetsmässiga målen antingen är helt, i hög grad eller delvis uppfyllda. Mot bakgrund av detta samt kommunstyrelsens egen bedömning delar vi styrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning uppnåtts.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Munkedals kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens, övriga nämnder och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet i årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige fastställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2016.

Vi återoppar bifogade redogörelser och rapporter.

Munkedals kommun 2017-04-21

Claes Hedlund
Ordförande

Bertil Schewenius
Vice ordförande

Jan Hellsten

Johan Nilsson

Uno Johansson

Kort om Munkedal

I Munkedal har du nära till allt – kust, vildmark, kultur och shopping. Du får möjlighet till ett tryggt boende, aktiv fritid och personlig utveckling och dessutom – snabba kommunala beslut.

Munkedals kommun
455 80 Munkedal
Telefon: 0524 - 180 00
Fax: 0524 - 181 10

E-post:
munkedal.kommun@munkedal.se
Hemsida:
www.munkedal.se